

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

104'üncü Birleşim 18 Haziran 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	302
II.- GELEN KÂĞITLAR	306
III. - GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	307, 308
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>307:308, 308:312</i>
1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, öğrenci affı ihtiyacına ilişkin gündem dışı konuşması	307:308
2.- Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'un, 18 Haziran Karadeniz Ereğli'nin ve 21 Haziran Zonguldak'ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümlerine ilişkin gündem dışı konuşması	308:309
3.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, teröre verilen tavizlerin millî birliğe, beraberliğe ve cumhuriyete yönelik tehditlerine ilişkin gündem dışı konuşması	310:312

TBMM	B: 104	18 . 6 . 2026
		Sayfa
IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI		308
<i>A) ÇEŞİTLİ İŞLER</i>		<i>308</i>
1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Çorum merkez köy muhtarlarına “Hoş geldiniz.” denilmesi		308
V.- AÇIKLAMALAR		312, 349, 356, 411
1.- Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz’un yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması		312:313
2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması		313:315
3.- Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez’in, Hakkâri’deki sağlık sistemine ilişkin açıklaması		315
4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş’ın, buğdayın ve arpanın piyasadaki karşılığına ilişkin açıklaması		315
5.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan’ın, ezana ilişkin açıklaması		315:316
6.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp’in, cezaevindeki Zaim Hişman Ali’ye ilişkin açıklaması		316
7.- Samsun Milletvekili Murat Çan’ın, Samsun Havza’daki sel mağduru esnafa ilişkin açıklaması		316
8.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı’nın, Avrupa Parlamentosunda kabul edilen 2025 Türkiye Raporu’na ilişkin açıklaması		316:317
9.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız’ın, öğretmenlerin taleplerine ilişkin açıklaması		317
10.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba’nın, tüm öğretmenlerin yanında olduklarına ilişkin açıklaması		317
11.- Mersin Milletvekili Ali Bozan’ın, Mersin’de gerçekleştirecekleri mitinge ilişkin açıklaması		317
12.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ’ın, Ağrı’nın Diyadin ilçesinde devam eden GES projesine ilişkin açıklaması		318
13.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul’un, Karadeniz Ereğli’nin ve Zonguldak’ın düşman işgalinden kurtuluşuna ilişkin açıklaması		318

14.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Suriye'de Alevilere ve kadınlara yönelik şiddete ilişkin açıklaması	318
15.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, yaşamına son veren gençlere ilişkin açıklaması	318:319
16.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Yusuf Ziya Gümüşel'in tahliye edilmesine ilişkin açıklaması	319
17.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Söke Ovası'nda yaşanan sulama krizine ilişkin açıklaması	319
18.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Emniyet mensuplarının taleplerine ilişkin açıklaması	319:320
19.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, bir buçuk yıldan fazladır yaşanan sürece ilişkin açıklaması	320
20.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu'nun, Avrupa Parlamentosunda kabul edilen 2025 Türkiye Raporu'na ilişkin açıklaması	320
21.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, emekli maaşına ilişkin açıklaması	320
22.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, LGBTI+ onur ayına ilişkin açıklaması	321
23.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, usta öğreticilere ilişkin açıklaması	321
24.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, KOBİ'lere ve esnaflara ilişkin açıklaması	321
25.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, AIHM'in kararları doğrultusunda bir mevzuat oluşturulması için verilen süreye ilişkin açıklaması	321
26.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesindeki sorunlara ilişkin açıklaması	322
27.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'e kazandırılan İl Halk Kütüphanesine ilişkin açıklaması	322
28.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Uşak'a ilişkin açıklaması	322:323
29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Urfa'ya "şanlı" ünvanının verilisinin 42'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması	323

30.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, AP Türkiye Raporu'nda yer alan iddiaya ilişkin açıklaması	323
31.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Akdeniz ilçesindeki kentsel dönüşüme ve hafta sonu üniversite sınavına girecek gençlere ilişkin açıklaması	323:324
32.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Erzurum'a yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması	324
33.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'daki kanser vakalarında yaşanan artışa ilişkin açıklaması	324
34.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, çilek üreticilerine ilişkin açıklaması	324
35.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın, üç gün önce Ağrı Doğubayazıt Yaşar Eryılmaz Devlet Hastanesinde yaşanan bir olaya ilişkin açıklaması	325
36.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Batman'daki bir bakım merkezi hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin açıklaması	325
37.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	325
38.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, İzmit Körfezi Dip Çamuru Temizleme Projesi'ne ilişkin açıklaması	326
39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, D-8 Ekonomik İşbirliği Teşkilatına, Avrupa Parlamentosunun Türkiye Raporu'na, İstanbul Sanayi Odasının açıkladığı Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketine, öğrenci affı meselesine ve vakıf üniversitelerine, asgari ücrete, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarına ve hızlı trene, Ulaştırma Bakanına verdiği soru önergelerine ilişkin açıklaması	326:329
40.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, kadın cinayetlerine, polis intiharlarına, vize meselesine, beyaz et sektörüne, TÜRKŞEKER'in fiyatlarına yaptığı zamma ilişkin açıklaması	329:331
41.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Karabağ zaferine ve Turan Koridoru'na, Gazze'de yaşananlara ilişkin açıklaması	331:332
42.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ekonomik programa, Muş Ovası'na, sağlıklı bir tarım politikasını hayata geçirmenin yoluna, ABD/İsrail ile İran arasındaki savaşa, Avrupa Parlamentosunun yayımladığı rapora ilişkin açıklaması	333:335
43.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, üç yıl önce 6 yaşındaki bir kız çocuğunun yaşadıklarıyla ilgili davaya, 2 Temmuz Sivas katliamı faillerine ve sanıklarına, AKP Rize İl Gençlik Kolları Başkanı Onuralp Kazmaz'a, açlık grevinin 4'üncü günündeki öğretmenlere, barınma krizine ilişkin açıklaması	335:338

44.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Avrupa Parlamentosunun kabul ettiği 2025 Türkiye Raporu'na, Filenin Sultanları'na, ülkedeki orman varlığına, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, hafta sonu Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na girecek gençlere ilişkin açıklaması	338:339
45.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	339:340
46.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	340:341
47.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	341:342
48.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Parlamento çatısı altında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması	342
49.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Parlamento çatısı altında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması	342:343
50.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, haklarını arayan öğretmenlere ilişkin açıklaması	349
51.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, UNESCO tarafından "Edebiyat Şehri" ünvanı verilen Kahramanmaraş'a ilişkin açıklaması	349
52.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay için talep ettikleri yatırımlara ilişkin açıklaması	349
53.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, bugün Hakkâri'de yaşanan trafik kazasına, bölgenin ulaşım ve altyapı sorunlarına ilişkin açıklaması	350
54.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğlalıların Deştin'deki mücadelesine ilişkin açıklaması	356
55.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un 274 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	411
56.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir ile Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	411:412

VI.- ÖNERİLER**343, 350, 356***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**343:348, 350:356,
356:367*

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, son otuz yıl içerisinde yurt içi ve yurt dışı kaynaklı diploma, denklik ve mezuniyet belgelerinde meydana gelen usulsüzlüklerin ve sahtecilik faaliyetlerinin araştırılması, sahte veya mevzuata aykırı belgelerle kamu hizmetine girenler ile meslek icra edenlerin incelenmesi ve benzer durumların tekrarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

343:348

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda 17 Haziran 2026 tarihinde kabul edilen “2025 Komisyon Raporu Üzerine Türkiye” başlıklı karar ile bu karar çerçevesinde Türkiye’nin Avrupa Birliği üyelik sürecinin mevcut durumu, Hükûmetin AB üyelik hedefi konusunda izlediği politika, üyelik müzakerelerinin fiilen donmuş olmasının nedenleri, demokrasi ve hukuk devleti alanlarında yaşanan gerilemeler, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması, ifade ve basın özgürlüğü, muhalefet üzerindeki yargı baskısı, gümrük birliğinin güncellenmesi, vize serbestisi, göç ve geri kabul politikaları ile yeni AB göç ve geri dönüş düzenlemelerinin Türkiye bakımından doğuracağı sonuçların değerlendirilmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

350:556

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, asgari ücret ve emekli maaşlarının artırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

356:361

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, EPDK'yle ilgili usulsüzlük iddialarının incelenerek kamuoyunun aydınlatılması amacıyla 20/12/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

362:367

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

367, 412

A) KANUN TEKLİFLERİ

367:409, 412:416

1.- Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3703) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 276)

367:395

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 274)

395:409, 412:416

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

409

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un 274 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

409:410

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un 274 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

410:411

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01’de açılarak beş oturum yaptı.

Adana Milletvekili Sunay Karamık, Türkiye’de Finansal Okuryazarlığın Yaygınlaştırılması ve Düzeyinin Artırılması Alt Komisyonunun yürüttüğü çalışmalar sonucunda şekillenen ve Cumhurbaşkanı kararıyla Resmî Gazete’de yayımlanarak ilan edilen 22 Mayıs Finansal Okuryazarlık Günü’ne,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, çocuk işçiliğe,

Antalya Milletvekili Abdurrahman Başkan, Antalya’da meydana gelen hortuma, sele ve taşkınlara, İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Meclisin Çankaya Kapısı’na gelen öğretmenlere,

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın müjdeleriyle yeni hasat dönemine,

İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım, muharrem ayına, Kerbelâ’ya ve 9’uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in vefatının yıl dönümüne,

Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez, 1994 yılında boşaltılan Şemdinli’nin Ayrılan, Meşelik ve Üzümkıran köylerinin sakinlerine,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, öğretmenlerin anayasal haklarına,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin,

Mersin Milletvekili Perihan Koca;

Özel sektör öğretmenlerine ve mülakat mağduru öğretmenlere,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Yeni Çeltek Maden İşletmesine,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Ayandere Baraj Projesi’ne,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, kayıymı değiştirilen Akdeniz Belediyesine,

Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz, Bartın’a kazandırdıkları yeni devlet hastanesine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, kamu düzenindeki çürümeye,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşila, hayatını kaybeden Gebze Cumhuriyet Savcısı Ayhan Uyumaz’a ve milletin sağlık güvenliğine,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Ulusal Süt Konseyine ve ulusal yem konseyinin kurulması gerektiğine,

Mersin Milletvekili Levent Uysal, kayısı üreticileri adına talep ettiklerine,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Kozan Organize Sanayi Bölgesi alternatif yol projesine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, zilyetliği köylüde, tapusu devlette olan taşınmazlara,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Uşak Millet Bahçesi’ne,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, POMEM ile Polis Meslek Yüksekokulu mezunu mülakat mağduru gençlere ve sağlık raporu gerekçesiyle ilişkisi kesilen polis memurlarına,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, muharrem ayına, yeni hicri yıla, ABD ile İran arasında sağlanan mutabakata ve Türkiye’ye,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Giresun’un Şebinkarahisar, Alucra ve Çamoluk ilçelerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, hicri yılbaşına,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Kırşehir merkez dereleri taşkın kontrol projesine,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı, orman alanlarının kaybedilmesinin sebebine,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay Defne Devlet Hastanesine ulaşım sağlayan Değirmenyolu Caddesi'ne,

Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan, Şanlıurfa'nın enerji sorununa,

Isparta Milletvekili Hasan Basri Sönmez, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in vefatının yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Burak Akburak, ailelerin eğitim harcamalarına ve sisteme yükledikleri belgelere ilişkin taleplerine,

Düzce Milletvekili Talih Özcan, Düzce'deki Çoban Kavşağı'na,

Yalova Milletvekili Tahsin Becan, Yalova sahillerinde son günlerde ortaya çıkan tabloya,

Bolu Milletvekili Türker Ateş, Bolu Mengen'de özel bir maden ocağında yaşamını yitiren Muhammet Özkul'a,

Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan, tutuklu Şile Belediye Başkan Yardımcısı Tuncay Tolga Özçakmak'a,

Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik, Meclisin Çankaya Kapısı'nda açıklama yapmak isteyen öğretmenlere,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Aile Bakanlığına ve Çalışma Bakanlığına seslenmek istediğine,

Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökarp, sağıktaki bölgesel eşitsizliklere,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, eski Başbakan ve Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in ölümünün 11'inci yıl dönümüne, 3600 ek göstergeye, kademeli emekliliğe, staj ve çıraklık sigortası mağdurlarına, taşeron işçilere kadro verilmesine, kamuda mülakatın kaldırılmasına, hem Türkiye Cumhuriyeti hem de İsrail vatandaşı olan kişilere, mülakat mağduru öğretmenlere ve özel sektör öğretmenlerine, beyaz et sektörüne, lastik sektörüne,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in vefatının 11'inci yılına, beyaz et sektöründe yaşananlara, Çinli bir otomotiv şirketine imtiyaz tanıyan yasaya ve bu şirketle imzalanan sözleşmeye, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'ndan beklediği cevaplara,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in vefatının yıl dönümüne, devlet aklı meselesine ve Avrupa Parlamentosunun bugün oylamaya sunacağı Türkiye Raporu'na,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, 17 Haziran 2021 tarihinde katledilen Deniz Poyraz'a, enflasyon farkı üzerinden yapılacak maaş zammına, tavukçuluk sektörüne, banka kurmak isteyen market zincirine, Ankara'ya gelen madencilere ve Akbelen'deki maden şirketine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Meclisin önünde toplanmak isteyen öğretmenlere, İBB sanıklarından Murat Kapki'nin 8 yaşındaki oğlu ile tutuklu Silivri Belediye Başkanı Bora Balcıoğlu'nun LGS'ye hazırlanan oğluna, Avrupa Parlamentosunun bugün oyladığı Türkiye Raporu taslağına, yoksullukla mücadeleye ve 9'uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e,

Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, 17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü'ne, Türkiye Su Atlası Projesi'ne, ekonomiye ve ihracata, Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı ile ASELSAN arasında imzalanan anlaşmaya,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, EĞİTİM SEN Genel Başkanı Kemal Irmak ile öğretmenlere,

Konya Milletvekili Ali Yüksel, sürücü kursu eğitim araçlarına,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, 7-8 Temmuzda Ankara’da yapılacak NATO toplantısına,

Ordu Milletvekili Seyit Torun, fındık alım fiyatlarına,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, kamu alacaklarıyla ilgili Cumhurbaşkanlığı kararına,

Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan, Süleyman Demirel’in ahirete irtihal edişinin 11’inci yıl dönümüne,

Van Milletvekili Gülderen Varlı, katledilen Deniz Poyraz’a,

Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı, Isparta Gelendost ilçesinde etkili olan dolu yağışına ve 9’uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in ölümünün 11’inci yıl dönümüne,

Ankara Milletvekili İdris Şahin, 9’uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in ölümünün 11’inci yıl dönümüne,

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, özel sektör öğretmenlerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden;

Niğde Çomardılı Dondurmacılar Derneği üyelerine,

Yozgat Bozok Üniversitesi öğrencilerine,

“Hoş geldiniz.” denildi.

YENİ YOL Grubunun, 17/6/2026 tarihinde İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 19 milletvekili tarafından, emekli aylığı hesaplama yönteminin emekliler lehine yeniden düzenlenmesi, adil bir intibak yasasının çıkarılması ve en düşük emekli aylığının hiçbir koşulda asgari ücretin altına düşmeyecek şekilde yasal güvenceye kavuşturulması için gerekli yasal ve yapısal tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 17/6/2026 tarihinde Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, mülakat mağduru öğretmenlerin, atanamayan öğretmenlerin, engelli öğretmenlerin ve özel sektör öğretmenlerinin çalışma koşulları, sorunları ile eğitim kurumlarında yaşanan mobbing vakalarının bütün boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi ve öğretmenlik mesleğinin uzun yıllardır karşı karşıya bulunduğu kronik yapısal sorunların irdelenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 17/6/2026 tarihinde Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık ve arkadaşları tarafından, tefecilik faaliyetlerinin boyutlarının ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 17/6/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, cezaevlerindeki kötü muamele ve işkence iddialarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 17 Haziran 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, 17 Haziran Dünya Çölleşme ve Kuraklıkla Mücadele Günü’ne, kuraklıktan etkilenen çiftçilere,

Antalya Milletvekili Cavit Arı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sormak istediğine,

Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun, Hasuni Mağaraları'na,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, KİT'lerde çalışan taşeron işçilere ve işverenin zorunlu olduğu her şeyi devletin de mutlaka yapması gerektiğine,

Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan, TOKİ mağduru bir Çanakkalelinin gönderdiği mesaja, ilişkin birer açıklamada bulundular.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3703) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 276) görüşmelerine devam edilerek 7'nci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun, özel sektör öğretmenlerine ve mülakat mağduru öğretmenlere ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 18 Haziran 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 22.47'de birleşime son verildi.

Pervin BULDAN

Başkan Vekili

Müzeyyen ŞEVKİN

Adana

Kâtip Üye

Adil BİÇER

Kütahya

Kâtip Üye

Nurten YONTAR

Tekirdağ

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 163

18.06.2026 Perşembe

Raporlar

1.- Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Milli Savunma Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 277) (Dağıtma tarihi: 18.06.2026) (GÜNDEME)

2.- 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu'nun 13 ve 16'ncı Maddeleri Hükümlerine Göre Yapılacak Sayıştay Başkanlığı Seçimine İlişkin Sayıştay Başkanı ve Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonu Raporu (5/8) (S.Sayısı: 278) (Dağıtma tarihi: 18.06.2026) (GÜNDEME)

18 Haziran 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, öğrenci affı ihtiyacı hakkında Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurunuz. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, öğrenci affı ihtiyacına ilişkin gündem dışı konuşması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde pek çok sorunlu grup var ama bunlar içerisinde hemen herkesi, her aileyi ilgilendirenlerin başında öğrenci affı geliyor. Ülkemizde pek çok öğrenci çeşitli sebeplerle eğitimini yarım bırakmak zorunda kaldı. Bunların içerisinde ekonomik zorluklar, ailevi nedenler, sağlık problemleri, deprem nedeniyle başka ile göç, depremde yakınlarını kaybetmiş olanlar, azami süreye bir şekilde takılıp mezuniyetini tamamlamayan ön lisans, lisans, yüksek lisans, doktora öğrencisi var. Bunların sayısının 1,5 ile 2 milyon arasında olduğu tahmin ediliyor, elimizdeki rakamlara göre 2015-2022 arası okulunu yarım bırakan öğrenci sayısı. Elbette, böyle bir durumda, gayet insani gerekçelerle, ideolojik bir yaklaşımdan uzaklaşarak ülkenin doğusunda da batısında da, üst gelir grubunu da alt gelir grubunu da, herkesi ilgilendiren önemli bir sorundur öğrenci affı.

Elbette, Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle önemli bir soruna duyarsız kalamaz, kalmamalıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına ara vereceği şu günlerde en acil yapılması gereken işlerden bir tanesi öğrenci affıdır. Şu anda milyonu aşkın öğrenci büyük bir heyecan içerisinde bu Meclisten çıkacak bir kararı bekliyor. Burada şu unutulmamalıdır ki tıp fakültesi öğrencisinin, diş hekimliğinin, hukuk fakültesi öğrencilerinin durumu ayrıca farklıdır. Bunlar senede tek düze olduklarından, her yıl bir dönem sayıldığından önceki aften yararlanamadılar. Bu Meclis defalarca af çıkardı, bugüne kadarki çıkan bütün aflar bütün milletimizde sevinçle karşılandı. Belki aften öğrencilerin tamamı yararlanmadı ama bilelim ki öğrenci affından ne kadar insan yararlanıp eğitim hayatına devam ederse bu ülke kazanır. Tıp fakültesi 5'inci sınıf öğrencisinin, diş hekimliği, hukuk fakültesi 4'üncü sınıf öğrencisinin azami süreye takılıp okuluyla ilişkisinin kesilmesi bu gencimizi hayattan koparır, “ev genci” dediğimiz yapı ortaya çıkar, sistem dışına iletilir; değişik sebepler ki yurt dışına kaçış, ailelerin çöküşü, sanal bahis, kumar çetesinin, şebekesinin içerisine, benzeri bütün kötülüklerin temelinde bunlar yatar. Bu açıdan da hepsinden önemlisi şudur: Yapılacak bu af bütün milletimiz tarafından sevinçle karşılanacaktır. Bu affın bütçeye tek bir kuruş ek getirisi, maliyeti yoktur; aksine, bu öğrencilerin tekrar eğitim hayatına devam edecek olmaları bu ülke için çok büyük bir kazanç olacaktır. Hiçbir maliyet ödemediği yeni öğrencilerin mesleklerine sahip olmasıyla ülkemize ciddi bir katkı sağlanmış olacaktır.

Burada ayrıntıdaki sorunları konuşmaya gerek görmüyorum ama şunu belirtmek isterim ki eskiden azami süre diye bir sınırlama yoktu, son yıllarda çıkarıldı. Bunun idari gerekçelerle mazur görülür bir tarafı var ama bu azami süre de orantısız yani ön lisansta farklı, doktorada farklı, lisansta farklı. Bu açıdan da bu dengesizliği de görmek bu Meclisin görevidir. Bu açıdan tekraren ifade ediyorum ki her ne sebeple olursa olsun, sağlık sorunuyla, ekonomik krizlerle... Ki bunların hepsi gayet insani durumlardır. Deprem döneminde öğrenci tam azami süreye göre kendini ayarlamış ama son altı ayda bir yakını kaybettiği için depresyona girmiş, başka ile taşınmış, “Tekrar başlayayım.” dediğinde mezun olamıyor. Bunlara elbette bu Meclis sahip çıkmalıdır çünkü millî servet kazanılmış olacaktır. Bu ülkenin değerlerinin yok edilmesine kimse seyirci kalamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Son olarak da savaş nedeniyle İran’da bulunan öğrenciler, Amerika ve İsrail’in İran’a saldırısı sonrası İran’da öğrenim gören 400 civarında öğrenci -ki bütün vekillerimize ulaşıyorlar, Sayın Mahmut Tanal da az önce hatırlattı- bu öğrencilerin derhâl ülkemizde eğitime oryantasyonu sağlanmalı, bu konuda YÖK’ün karar alarak muadil okullara yerleşmeleri sağlanmalıdır. Geçmişte Rusya-Ukrayna savaşında Ukrayna’da mağdur olan öğrenciler için nasıl böyle bir hak tanındıysa İran’dan gelen öğrenciler de bu ülkenin insanlarıdır, YÖK bunlara seyirci kalamaz. Burada İran’ın adı geçiyor diye Amerika’dan, İsrail’den korkarak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan bu evlatlarımıza seyirci kalmak bu millete yakışmaz. Acilen bu soruna sahip çıkıp öğrenci affı yeniden getirilmelidir. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Çorum merkez köy muhtarlarına “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Çorum merkez köy muhtarları Genel Kurulu izliyorlar, kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt’un, 18 Haziran Karadeniz Ereğli’nin ve 21 Haziran Zonguldak’ın düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümlerine ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi, 18 Haziran Karadeniz Ereğli’nin ve 21 Haziran Zonguldak’ın düşman işgalinden kurtuluşlarının yıl dönümleri münasebetiyle Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt’a aittir.

Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Karadeniz Ereğli’mizin ve Zonguldak’ımızın düşman işgalinden kurtuluşlarının yıl dönümleri vesilesiyle söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi ve Zonguldaklı hemşehrilerimi saygıyla ve muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmak üzere, istiklal mücadelemizin bütün kahramanlarını, aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyor; Zonguldaklı hemşehrilerimizin bu gurur günlerini kutluyorum.

Değerli milletvekilleri, Zonguldak ve Karadeniz Ereğli, tarih boyunca stratejik konumu, üretim gücü ve vatanına bağlı insanlarıyla öne çıkmaktadır. Birinci Dünya Savaşı sonrasında vatan topraklarımızın dört bir yanı işgal edilirken taş kömürü havzasının stratejik önemi nedeniyle Zonguldak ve Karadeniz Ereğli Fransızların hedefi olmuştur. 8 Haziran 1920 tarihinde başlayan işgal milletimizin bağımsızlık aşkı, azmi ve kararlı direnişi karşısında uzun süre devam edememiş, kahraman ecdadımızın mücadelesiyle 18 Haziran 1920’de Karadeniz Ereğli işgalden kurtarılmıştır. Zonguldak ve çevresi zengin taş kömürü kaynağı olmasından dolayı Fransızlar tarafından Fransız şirketinin haklarını korumak bahanesiyle 1919 yılında işgal edilmiş; yine aynı inanç, azim ve kararlı direnişle 21 Haziran 1921’de Zonguldak düşman işgalinden kurtarılıp yeniden hürriyetine kavuşmuştur. Bu tarihler yalnızca birer kurtuluş günü değil bağımsızlık uğruna verilen fedakârlıkların, vatan sevgisinin ve millî iradenin zaferle taçlandığı şanlı dönüm noktalarıdır.

Karadeniz Ereğli ve Zonguldak, kurtuluş mücadelemizde yalnızca coğrafi konumlarıyla değil stratejik, ekonomik ve lojistik değerleriyle de önemli bir rol üstlenmiştir. Taş kömürü havzası, limanları ve üretim kapasitesiyle bölgemiz millî mücadelenin ihtiyaç duyduğu gücü sağlayan en önemli merkezlerden biri olmuş, vatansever ve fedakâr insanlarıyla da bağımsızlık mücadelesine büyük katkılar sunmuştur. Maden işçilerimiz bu dönemde cephe gerisinde görev alarak üretimi sürdürmüş, cepheye kömür taşımış, demir yollarının çalışmasına katkı sunmuş, âdeta görünmeyen birer kahraman olmuşlardır.

Zonguldak, yer altındaki kömür damarlarıyla değil yer üstündeki onurlu ve çalışkan insanlarıyla da milletimizin hafızasında özel bir yer edinmiş, emekle yoğrulmuş bir mücadele kentidir. Bu kadim şehir, Türkiye Cumhuriyeti’nin ekonomik kalkınma hamlelerine taşıdığı kömürle ve ürettiği alın teriyle öncü olmuş, sadece sanayiye değil bağımsızlık ruhuna da katkı sağlamıştır. Bugün bizlere düşen görev, bu aziz mirasa sahip çıkmak ve atalarımızın emanetini daha ileriye taşımaktır. Geçmişte işgale karşı verilen mücadeleyi bugün üretimle, yatırımla, kalkınmayla ve güçlü Türkiye hedefiyle sürdürmek zorundayız. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde hayata geçirilen yatırımlar ve projelerle, Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda Zonguldak’ımız enerjide, sanayide, lojistikte ve üretimde ülkemizin öncü şehirlerinden biri olmayı sürdürmektedir. Karadeniz gazının ana üssü hâline gelen ilimiz, Filyos Vadisi Projesi’yle ülkemizin enerji bağımsızlığı hedefinde ve ekonomik kalkınmasında stratejik bir rol oynamaktadır. Bizler de milletimizin verdiği yetkiyle ilimizin her köşesine hizmet götürmek, yatırımları artırmak, aziz milletimize daha güçlü bir gelecek hazırlamak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Zonguldak’ın ve Karadeniz Ereğli’nin düşman işgalinden kurtuluşu bizlere bir gerçeği bir kez daha hatırlatmaktadır: Aziz milletimiz, bağımsızlığına ve vatanına yönelen her türlü tehdide karşı birlik ve beraberlik içinde kenetlenerek en zor şartların üstesinden gelmeyi başarmıştır. İstiklal aşkı, vatan sevgisi ve millî irade dün olduğu gibi bugün de en büyük gücümüzdür.

Sözlerime son verirken Karadeniz Ereğli’mizin 18 Haziran kurtuluş gününü, Zonguldak’ımızın 21 Haziran kurtuluş gününü bir kez daha kutluyor, kurtuluş mücadelemizin tüm kahramanlarını rahmet, minnet ve şükranla anıyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, teröre verilen tavizlerin millî birlik, beraberliğimize ve cumhuriyetimize yönelik tehditleri hakkında Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz’a aittir. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

3.- Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un, teröre verilen tavizlerin millî birliğe, beraberliğe ve cumhuriyete yönelik tehditlerine ilişkin gündem dışı konuşması

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Kıymetli milletvekilleri, büyük Türk milleti; teröre verilen tavizlerin millî birliğimize, beraberliğimize ve dahi cumhuriyetimize yönelik tehditlerinin sebep ve sonuçları üzerinde söz aldım. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Konunun özüne girmeden önce, öncelikle, Türklerin devletleşme sürecinde millet Mete Han'a "Elbette bir Türk devleti kurabilirsiniz ama bu üç ana unsur ve sebebe dayalı olmalıdır." der. Bunların bir tanesi toprak bütünlüğü, bir tanesi güvenlik, milletin güvenliği, üçüncüsü de bir arada barış içinde yaşayabilme olgusudur. Buna sınıksız bağlı kalan Türkler yıllarca bu coğrafyada adaletle hüküm sürmüş, Haçlı Seferlerine karşı ve en son 1915'te Çanakkale'de yedi düvele karşı bir mücadele vermiştir. Bu şekilde Türk yurduna, Türk vatanına zarar veremeyeceğini gören küresel emperyalist güçler en sonunda bir metot değiştirerek 1915'ten sonra yerli iş birlikçileriyle pazarlık hâline gelmişlerdir. Bu yerli iş birlikçileri, hainlerle tutulan iş tezgâhında hem parasal konuda desteklenmişler hem silah açısından desteklenmişler hem de birçok dış ülkede eğitime tabi tutularak yetiştirilmişlerdir. Bu sayede son taşeron PKK'dır. Bu "PKK" denen eli kanlı terör örgütü ve elebaşı Pınarcık'ta, Çevrimli'de, Sündüs'de, Derince'de, Ormancık'ta ve Daltepe'de 200'den fazla sadece çocuğumuzu katletmiştir; 3 günlük bebekten 11 aylık Bedirhan'a, 9 aylık Leyla bebekten 16'sında Eren Bülbül'e kadar milletin evlatlarını şehit etmişlerdir. Şimdi bunca hakikati süslü barış cümleleri arkasına saklayamazsınız. 1984'ten bugüne on binlerce kişinin ölümüne neden olan bu eli kanlı örgütün eli kanlı elebaşı olan kişi sözde barışın muhatabı olamaz, kurucu önderi olamaz, barış süreci siyasallaşma koordinatörü hiç olamaz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bunun kararını siz veremezsiniz.

RİDVAN UZ (Devamlı) - Bu sıfatları verenler, pazarlamaya çalışanlar bilmelidir ki bu milletin hafızası mezar taşlarından daha sağlamdır. Bu örgüt Kürt'ün katilidir; Türk'ün, Arap'ın, Zaza'nın, bu coğrafyada yaşayan her halkın katilidir.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sahadan haberiniz yok sizin ya! Sahaya inin, sahaya; bakın saha süreçle ilgili ne diyor!

RİDVAN UZ (Devamlı) - Eli kanlı örgütün uzantıları iyi bilmelidir ki PKK'yı Kürtlerle eşitlemek demek, teröristbaşını Kürt vatandaşlarımızın temsilcisi gibi göstermek bu millete yazılmış en büyük ihanettir. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Son iki yıldır artık cenazeler gelmiyor diye bu dili kullanıyorsunuz değil mi?

BAŞKAN - Dinleyelim, dinleyelim.

RİDVAN UZ (Devamlı) - Bugün asıl tehlike şudur: Teröre karşı mücadele bir pazarlık masasına sıkıştırılmak istenmektedir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Son iki yıldır bu ülkenin anneleri gözyaşı dökmüyor.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bir dinler misiniz lütfen! Bir dinler misiniz!

BAŞKAN - Dinleyelim, dinleyelim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Son iki yıldır bu ülkenin annelerinin gözyaşları dinmiş durumda.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Müsaade edin, bir dinleyin.

RİDVAN UZ (Devamlı) - Sanki bu devlet kırk yılı aşkın acının ardından terör örgütüne ve onun elebaşına siyasi meşruiyet borçluymuş gibi bir hava oluşturmaktadır.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Mezarları kendinize gölge yapamazsınız, mezarlıkları gölge yapamazsınız.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bir dinleyin, buna bile tahammül edemiyorsunuz, dinleyin!

RIDVAN UZ (Devamla) - Hayır, Türkiye cumhuriyeti hiçbir terör örgütüne borçlu değildir, bu ülkenin geleceği terör örgütünün taleplerine göre değil... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - İki yıldır bu ülkenin annelerinin gözyaşları dökülmüyor, bu yeter.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Utanmalısınız.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, dinleyelim.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Bu size yetmiyor mu?

BAŞKAN - Tamam, dinleyelim, ne diyor bakalım.

RIDVAN UZ (Devamla) - ...Anayasa'ya, hukuka, cumhuriyetimizin kuruluş ilkelerine ve Türk milletinin ortak iradesine göre şekillenmiştir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - İki yıldır bu ülkenin anneleri göz yaşı döküyor, yetmiyor mu size?

RIDVAN UZ (Devamla) - Bizim yolumuz da safımız da bellidir, devlete düşen görev de bellidir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Konuşmanızı mezarlarla perdeleyemezsiniz.

RIDVAN UZ (Devamla) - Teröre taviz barış getirmez, yalnızca yeni talepler, yeni tehditler ortaya çıkarır.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Doğru, ölüm gelsin istiyorsunuz değil mi siz? Kan gelsin istiyorsunuz, kan dökülsün istiyorsunuz, cenazeler gelsin istiyorsunuz. Aklınız bununla çalışır sizin çünkü.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ölüm gelsin istenmiyor, terör bitsin isteniyor. Yeter, dinleyin hatibi! Dinleyin hatibi, utanmıyor musunuz!

RIDVAN UZ (Devamla) - Barış istiyorsak önce devleti devlet gibi, hukuku hukuk gibi, ihaneti ihanet gibi, terörü de terör gibi adlandıracağız. Biz biyografi çalışıyoruz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Biyografi değil siz ölüm çalışıyorsunuz, ölüm; kan çalışıyorsunuz, kan! Kandan besleniyorsunuz, ölümden besleniyorsunuz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kandan beslenen sizsiniz, doymadınız PKK'yı övmeye.

RIDVAN UZ (Devamla) - Biyografi çalışmak nedir? Kim kimdir, nedir, ne değildir çok iyi biliyoruz. Çakal ne postuna bürünürse bürünsün, biz onu gözünden tanırız.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Cenaze gelsin istiyorsunuz bu topraklara. Biz sonuna kadar barışı savunacağız.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Son iki yıldır cenazeler gelmiyor diye içiniz içinizi yiyor, içiniz içinizi!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ondan öncekileri siz getirdiniz, hâlâ utanmadan kandan besleniyorsunuz; yeter!

RIDVAN UZ (Devamla) - Bebek katilini ve örgütünü bilmeyenler memlekette ne yaptığını yetime sormalı, öksüze sormalı, şehit anasına sormalı.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Size rağmen bu ülkeye barış gelecek, sizin gibi savaş çıkırtkanları da tarihin çöplüğüne gömülecek, göreceksiniz!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Terör çıkırtkanı da sizsiniz! Bir dinleyin, dinleyin!

RİDVAN UZ (Devamla) - Kimsesizliği, akşam vaktinin hüznünü, iftar vaktinin, saatinin burukluğunu, bayram gününün borçluluğunu onlara sorsun. Her gün ölüp her gün dirilmesinin ne demek olduğunu onlara sorsun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Göreceksiniz, size rağmen bu ülkeye barışı getireceğiz. Bu ülkeye yapacağımız en büyük armağan barış olacak. İki yıldır annelerin göz yaşı akıyorsa bu bizim verdiğimiz mücadelenin kaderidir.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Lütuf mu ediyorsunuz, lütuf mu ediyorsunuz!

RİDVAN UZ (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, devlete başkaldırmanın bilinen dünya tarihinde ve günümüzde cezası idamdır. Yüce dinimizde adam öldürmenin, devlete başkaldırmanın cezası kısastır ve kısasta hayat vardır.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Siz, cenazeler gelmiyor diye savaş çıkırtkanlığı yapıyorsunuz; yapmayın. Sizi uyara uyara dilimizde tüy bitti.

RİDVAN UZ (Devamla) - Devlete asi gelenlerin yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'in Maide suresi 33'üncü ayette dediği gibi, cezası öldürülmeştir.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Tüm dinler barışı emrediyor. Dine uyuyorsanız barışın sözünü dinleyin, savaşın değil.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - O zaman niye 50 bin kişiyi katlettiniz!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - O dini kendinize perde yapmayın.

RİDVAN UZ (Devamla) - Bu, tüm dinlerde böyledir, tüm milletlerde de böyledir; bu bir mükâfat değil cezalandırmadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

RİDVAN UZ (Devamla) - Kıymetli milletvekilleri, konuşmama son verirken, bebek katiline özgürlük mitingi tertip edenlere karşı, biz de teröre verilen tavizlere, cumhuriyetimizin kuruluş ilkelerinin pazarlık konusu yapılmasına, millî birliğimizi hedef alan bu karanlık sürece karşı; al bayrağımızın altında, parti ayrımı gözetmeden, vatanını seven, şehidinin hatırasına sahip çıkan, cumhuriyeti namusu bilen bütün vatandaşlarımızı 27 Haziran Cumartesi günü Tandoğan Meydanı'na davet ediyoruz.

Mesele Türk milletinin birliği, Türkiye Cumhuriyeti'nin bekası ve şehitlerimizin aziz hatırasıdır diyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren sayın milletvekillerine söz vereceğim ancak Grup Başkan Vekili Sayın Sezai Temelli'nin bir söz talebi var, önceliği ona vereceğim.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'un yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Defalarca burada ifade ettik; bu Meclis kürsüsünde aslında hakaretimiz sözlerden, saldırganlıklardan uzak durmak gerektiğini ifade ettik.

Bir Divan Kâtibi olması vesilesiyle böyle bir gündem dışında bu ciddiyetsiz, bu saldırgan, bu hakaretimiz görüşleri, sözleri kabul etmemiz mümkün değil, aynen iade ediyoruz. Bu ülkenin barış elçisi Sayın Abdullah Öcalan'dır.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Yapma ya!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bunu o kafalarına çok iyi kazısınlar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ortaklarınız kim?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - O barış için attığı adım sayesinde...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ortaklarınız kim, onları da söyle!

BAŞKAN - Dinleyin, dinleyin lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - O barış için attığı adım sayesinde bugün çocuklarımız ölmüyorsa buna minnet duyulur ancak!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ortaklarınızı da söyleyin!

BAŞKAN - Lütfen dinleyin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Buradan kalkıp da o yoksul çocukların bedeni üzerinden siyaset yapmaya kimsenin hakkı yoktur.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Sayın Çömez...

2.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Hiç kimsenin Parlamento kürsüsünde konuşma yapan bir milletvekilinin konuşmasına “ciddiyetsiz” deme hakkı yoktur.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ciddiyetsiz!

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hakaret ederse deriz. Az bile dedik. Kusura bakmayın, hakaret edemez!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Hakareti yaparsa deriz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın konuşmacımız, sayın hatibimiz son derece samimi ve iyi dille, iyi bir niyetle açıklamasını yapmıştır.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - 6 milyon kişinin iradesine kimse hakaret edemez, kusura bakmayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dinlemeye tahammül edemiyorsunuz, terörün kınanmasına tahammül edemiyorsunuz çünkü gözyaşından besleniyorsunuz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Ederiz, dik âlâsını da ederiz, konuşturmayız da hiç kusura bakmayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çünkü arkanıza dağı almışsınız, Kandil'i almışsınız, terör örgütünü almışsınız ve burada utanmadan, sıkılmadan terör örgütüne övgüler yağıdırıyorsunuz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - 6 milyonun iradesine hakaret ettirmeyiz, ettirmeyiz, ettirmeyiz; aklınıza koyun bunu!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bizim arkamızda milyonlar var, milyonlar; halk var!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teröristbaşı, canıbaşı Abdullah Öcalan'a hiç kimse “barış elçisi” diyemez, derse biz onu buradan reddederiz.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Hadsiz!

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Konuşurken dikkat edeceksiniz, Kürtlerle ilgili söz kurma hakkınız yok.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kimi reddediyorsun ya! Hangi milletvekilini reddetme yetkiniz var da reddetme hakkını kendinizde buluyorsunuz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teröristbaşı olan Abdullah Öcalan bu ülkede 50 bin kişiyi katletmiş bir terör örgütünün elebaşısıdır, çocuk katilidir, bebek katilidir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sensin terörist, sensin...

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Siz cenazeye susadınız, cenazeye ama izin vermeyeceğiz buna, prim yapamayacaksınız.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu ülkede, Kürt'e de Türk'e de barışa da huzura da silah uzatmış, mermi uzatmış, silah çekmiş alçak bir...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sen barışa karşısın, barışa!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Terörist de alçaklık da sizin dedikleriniz!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - “Abdullah Öcalan” denen canıbaşı 50 bin kişiyi katletmiş bir terör örgütünün elebaşısıdır. Bugün kendisine...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Terbiyesizlik yapma!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Terbiyesiz sensin!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Terbiyesizlik yapıyorsunuz!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Başkan, uyarır mısınız! Böyle bir üslup yok. Terbiyesiz sizsiniz!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, dinleyelim lütfen, dinleyelim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dağdan aldığınız üslupla konuşuyorsunuz. Belki Kandil Dağı'nda bu üslup kabul edilebilir; burası Parlamento, yüce milletin çatısıdır. Hiçbiriniz dağdaki üslupla konuşamazsınız.

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Tamam Çömez, tamam, prim yaptın, yeterli; günün şovunu yaptın, yeter, uzatma, tamam, anladık.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Bizi buraya millet gönderdi. Parmak sallayamazsın!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - “Abdullah Öcalan” denen canıbaşı sonsuza dek yaptığı suçun, insan ticaretinin, 50 bin kişiyi katletmenin, uyuşturucu ticaretinin, bu aziz millete silah çekmenin bedelini ödeyecektir.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sen kan çığırtkanlığı yapıyorsun, savaş çığırtkanlığı yapıyorsun!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ya, bir dön, İstanbul'da, Ankara'da, Ankara'nın göbeğinde uyuşturucu çetelerinin hesabını ver önce!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - İstedığınız kadar kutsayın, istediğiniz kadar takdis edin, onunla birlikte tarihin karanlık sayfalarında yok olup gideceksiniz.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.23

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nermin YILDIRIM KARA (Hatay), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Şimdi sisteme giren sayın milletvekillerine yerlerinden birer dakikayla söz vereceğim.

İlk söz Sayın Düşünmez'de

3.- *Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in, Hakkâri'deki sağlık sistemine ilişkin açıklaması*

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Hakkâri'de sağlık sistemi kelimenin tam anlamıyla can çekişiyor. Çocuk yoğun bakımımız, psikiyatri servisimiz ve gastroenteroloji uzmanımız yok. Atanan hekimler fahiş kiralara ve temeli bile doğru dürüst atılmayan lojman projeleri nedeniyle barınmıyor, acil servislerde sayıları zaten yetersizken ilk fırsatta istifâ edip bölgeden ayrılıyorlar. Asıl trajedi ise sevk zincirinde yaşanıyor. Türkiye'nin her yerinde işleyen ASKOM sistemi Hakkâri'de işlemiyor. Van'ın keyfi direnci yüzünden acil hastaların sevk beş saati buluyor. İnsanların yaşam hakkı yollarda riske atılıyor. Merkez acil servisimiz mevzuata tamamen aykırı, hasta yakınlarının bekleyeceği bir alan dahi barındırmıyor. Bu hayati sorunları dile getirdiğimizde karşımıza sürekli akıbeti belirsiz "Yeni hastane yapılıyor." bahanesi çıkıyor. Hakkâri halkının oyalama taktiklerine değil anında erişilebilir, fiili sağlık hizmetlerine ihtiyacı vardır.

BAŞKAN - Sayın Bektaş...

4.- *Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, buğdayın ve arpanın piyasadaki karşılığına ilişkin açıklaması*

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 3 Haziranda, Genel Kurulda, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı buğday ve arpa fiyatlarının çiftçimizin beklentisinin çok altında kaldığını ifade etmiştim. Aradan çok zaman geçmedi ki Konya Ovası'na biçerdöver girmeden çiftçimizin alın teri piyasada ve borsalarda değer kaybetmeye başladı, hasat yaklaşırken buğdayın da arpanın da piyasadaki karşılığı geriledi.

Üreticimizin umudu her geçen gün azalmaktadır. Bir tarafta mazot, gübre, ilaç ve sulama maliyetleri katlanırken, diğer tarafta ürün maliyetleri artarken fiyatlar gerilemektedir. Çiftçi ekim yaparken kazanç değil zarar hesabı yapmaktadır. Bu tablo sürdürülebilir değildir. Üreticinin emeğini koruyamayan yarının gıda güvenliğini de tehlikeye atar.

Tarlada gece gündüz çalışan çiftçimiz kaderine terk edilmemeli, ürününe hak ettiği değer verilmelidir.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

5.- *Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, ezana ilişkin açıklaması*

MEHMET BAYKAN (Konya) - Her gün semalarımızdan yükselen ezan çağrı değil milletimizin vicdanına, hafızasına, istikametine seslenen davettir.

Sabah ezanı “...”¹ diyerek insana uykudan değil gafletten uyanmayı hatırlatır; tevazuyu, merhameti, kulluğu öğütler. Bugün kendimize şu soruyu sormalıyız: Bu milletin gönlünde böylesine derin bir yere sahip olan bu dost sesin derdini gerçekten dinledik mi? Yıllarca ezanı aslından koparmayı medeniyet projesi gibi sunan anlayış acaba bu çağrının ne anlattığını anlamaya çalıştı mı?

Bu aziz millet tarih boyunca değerleriyle var olmuş, inancıyla güç bulmuş, medeniyetini köklü miras üzerine inşa etmiştir. Zaman zaman değerlere karşı mesafe konulmak istense de hakikatin sesi susturulamamıştır; milletimizin gönlünde yer bulan değerler yaşamaya devam etmiş, nesilden nesile aktarılmış, toplumsal birlik duygumuzu güçlendirmiştir.

Ezanın hatırlattığı hakikate kulak vermek, inancına, tarihine, medeniyet birikimine sahip çıkmaktır çünkü köklerine bağlı toplumlar geleceğe güvenle, kararlılıkla yürürler.

BAŞKAN - Sayın Çağlar Gökalp...

6.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, cezaevindeki Zaim Hişman Ali'ye ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Antalya S Tipi Cezaevinde görüştüğümüz Zaim Hişman Ali'ye ilişkin daha önce buradan önemli bir hukuksuzluğu gündeme taşımıştık. Yetişkin olarak yargılanıp ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilen Zaim Hişman Ali'nin suç tarihinde çocuk olduğunu ortaya koyan yeni resmî belgelerin dosyaya sunulduğunu ifade etmiştik. Aradan geçen sürede adaletin tecelli etmesini beklerken mahkeme yeni delillere rağmen Zaim Hişman Ali'nin yeniden yargılanma talebini reddetmiştir. Doğum belgesinin yargılama aşamasında sunulmamış olmasını ret gerekçesi yapan mahkeme, yargılama sürecinde yaşanan ağır hak ihlallerini ve hukuksuzluk iddialarını tartışmak yerine yeni bir hukuksuzluğa imza atmıştır. Zaim Hişman Ali dosyasında ihtiyaç duyulan şey, inkâr ve hukuksuzlukta ısrar değil yedi yıldır geciktirilen adaletin sağlanmasıdır.

BAŞKAN - Sayın Çan...

7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun Havza'daki sel mağduru esnafa ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - 12 Mayıs'ta Samsun Havza'da yaşanan sel felaketi sonrası yaklaşık 400 iş yeri sular altında kalmış, esnafımız ağır maddi ve sermaye kayıplarıyla karşı karşıya kalmıştır. Kurban Bayramı öncesinde sel mağduru esnafımıza yapılan destek ödemeleri ise kapsamı, hak sahipliği kriterleri ve uygulama yöntemi bakımından ne yazık ki ortak bir standart ve rasyonellikten uzak kalmıştır. Bu ayın sonuna kadar kapsamlı bir ödeme yapılacağı ifade edilmiştir. Bugün esnafımızın gözü kulağı bu destektedir. Beklentileri açıktır; hakkaniyetli, gerçekçi ve kapsayıcı bir destek bekliyorlar. Bu süreçte belirsizliklerin sürmesi esnafımızın yaralarını sarmasını daha da zorlaştırmaktadır. Daha fazla gecikmeden adil ölçütlerle belirlenmiş bu ödemeler hayata geçirilmelidir. Esnafımız yalnız bırakılmamalıdır.

BAŞKAN - Sayın Yazmacı...

8.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Avrupa Parlamentosunda kabul edilen 2025 Türkiye Raporu'na ilişkin açıklaması

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Avrupa Parlamentosunun kabul ettiği 2025 Türkiye Raporu objektiflikten uzak, ideolojik ön yargılarla hazırlanmış bir metindir. Avrupa'nın çifte standardı artık gizlenemez hâle geldi. Ukrayna'daki

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

siviller için ses yükseltenler Gazze’de katledilen on binlerce kadın ve çocuğa karşı sessiz kalıyor. Türkiye kimsenin vesayeti altında değildir. Avrupa’yla ilişkilerimizi karşılıklı saygı ve ortak çıkar temelinde geliştirmeyi arzularken hiçbir ideolojik raporun milletimizin iradesinin üzerinde olmasına tahammül gösteremeyiz. Türkiye karşıtı çevreleri yansıtan bu belgeyle Adalet Bakanımız Sayın Akın Gürklek’e yönelik yaptırım tehdidinin bizleri korkutacağını, sindireceğini düşünüyorlarsa Türkleri, Türkiye’yi daha tanımamışlar demektir. Türkiye’ye parmak sallayanların değil milletimizin iradesi ve Türkiye Yüzyılı vizyonunun sözü geçerlidir.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

9.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız’ın, öğretmenlerin taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, AKP iktidarı Cumhurbaşkanı tarafından seçim öncesi verilen “Mülakatı kaldıracağız.” sözünü unuttu. Tüm dünyada en itibarlı meslekler arasında gösterilen öğretmenlik ne yazık ki ülkemizde itibarsızlaştırılıyor. Atanamayan öğretmen sayısı ve mülakat mağdurları çığ gibi büyürken görevdeki öğretmenler yoksulluk sınırının altında maaşa mahkûm ediliyor. Öğretmenlere yönelik orantısız müdahaleye izin veren, mülakatı kaldırmayan, atanmayan öğretmen sayısını 1 milyona çıkaran, ücretli öğretmenlik gibi ucube bir sistemi hayata geçiren, mezun öğretmenlere kasiyerlik yaptıran bu anlayışın karşısındayız. Öğretmenlerimiz ekonomik şartlarının iyileştirilmesini, mesleki itibarlarının korunmasını ve adil özlük hakkı istiyor. Liyakate dayalı atamalar, baskıdan uzak güvenli bir eğitim ortamı ve tek tip uygulamalar yerine kendi mesleki gelişimlerine saygı duyulmasını ve insanca yaşam hakkı istiyorlar; bu haklarını vermeliyiz.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

10.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba’nın, tüm öğretmenlerin yanında olduklarına ilişkin açıklaması

ALİ KARAOKA (Uşak) - Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanı 24 Kasım’da her seferinde öğretmenleri övdü. 2023 yılında yine “Bizim kültürümüzde öğretmene el kalkmaz, elleri öpülür.” dendi ve bu fotoğrafı biz Ankara’nın göbeğinde yaşadık. Sanırsam, Sayın Recep Tayyip Erdoğan “Elleri öpülür.” derken “Ellerine ters kelepçe takılır.” diye ima etmeye çalıştı. Bakın, bu bir uyuşturucu baronu değil. Biz; öğretmenlerimizi dövmeyin, koruyun, sövmeyin, ters kelepçe takmayın, “çapulcu” demeyin yeter diyoruz. Tek istedikleri var, seslerini duyurabilmek. Tüm öğretmenlerimizin yanındayız. Biz gerçekten öğretmenlerimizin ellerinden öpüyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

11.- Mersin Milletvekili Ali Bozan’ın, Mersin’de gerçekleştirecekleri mitinge ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şüphesiz bu coğrafyanın en acil ihtiyacı barış ve demokratik çözümdür. Çözüm ve barışta güçlü bir halk iradesi olmasına rağmen maalesef iktidar, çözümden yana somut ve pratik adım atmamakta direliyor, oyalama siyasetine devam ediyor. Çözümün ötelendiği her gün milyonlarca yurttaşımızın geleceğinden çalınıyor.

Mersin’de “demokratik toplumla özgürlüğe” şiarıyla barışa ve çözüme dair somut ve pratik adımların bir an önce atılması ve umut hakkının hayata geçirilmesi için 27 Haziran Cumartesi günü saat 17.00’de eski Tevfik Sırrı Gür Stadyumu yanında gerçekleştireceğimiz mitinge Çukurova’da yaşayan bütün halkımızı bekliyoruz. Bu çağrı, barışın çağrısıdır; bu çağrı, çözümün çağrısıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bozdağ...

12.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Ağrı'nın Diyadin ilçesinde devam eden GES projesine ilişkin açıklaması

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ağrı'nın Diyadin ilçesi Bezirgân köyünde köylülerin itirazına rağmen, İl Genel Meclisinin 3 defa imar izni vermemesine rağmen GES projesi devam ediyor. Artık Kaymakam ve Vali de devreye girmiş durumda, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü de onay vermiş hatta köylüler artık tehdit ediliyorlar, karakola çekiliyorlar ve gözdağı veriliyor. Köylülerin talebi çok net: “Burası mera alanı değil verimli bir alan.” diyorlar. Ki Mera Komisyonu tarafından da daha önce verimli alan olarak tespit edilmiş, her ne hikmetse aradan bir zaman geçtikten sonra Mera Komisyonu kararını değiştirdi. Köylüler GES’e karşı değil. “...”² dedikleri geniş, taşlık, çorak araziler köyün 3-4 kilometre ötesinde; diyorlar ki: “Gidin, oraya yapın GES’inizi, burası bizim geçim kaynağımız.”

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

13.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, Karadeniz Ereğli'nin ve Zonguldak'ın düşman işgalinden kurtuluşuna ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Karadeniz Ereğli'nin düşman işgalinden kurtuluşunun 106'ncı yıl dönümünü gurur ve minnetle anıyoruz. Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının başlattığı kurtuluş mücadelesinin ilk meşalelerinden biri olan Ereğli'nin direnişi, milletimizin bağımsızlık iradesinin güçlü bir simgesi olmuştur. Bu anlamlı gün vesilesiyle, 21 Haziranda kutlayacağımız Zonguldak'ımızın kurtuluşunu da şimdiden selamlıyor; taş kömürünü bularak şehrimizin kaderini değiştiren Uzun Mehmet'i, aziz şehitlerimizi, gazilerimizi ve tüm maden şehitlerimizi saygı, rahmet ve minnetle anıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

14.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Suriye'de Alevilere ve kadınlara yönelik şiddete ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Suriye'de selefi çeteler tarafından Alevi kırımı ve kadınlara yönelik zorla alıkoyma, kaçırma, kaybetme ve cinsel şiddet gibi her türlü şiddet biçimi artarak devam etmektedir. Geçen hafta Alevi kurumların imzasıyla yürütülen “Soykırımı durdurun!” kampanyası kapsamında toplanan imzalar Türkiye Büyük Millet Meclisine teslim edilmişti. Yine bu hafta Suriye İnsan Hakları Topluluğu da ağır insan hakları ihlallerine ilişkin Birleşmiş Milletler kurullarına resmî başvuruda bulunarak özellikle Alevi kadın ve çocukların ciddi risk altında olduğuna dikkat çekmiştir. Bu iddiaların bağımsız ve tarafsız uluslararası mekanizmalar tarafından acilen soruşturulması, kaçırılan kadınların bulunması, kayıp kişilerin akıbetinin açıklanması, faillerin yargılanması ve soykırımın durdurulması için başta Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Birleşmiş Milletler dâhil tüm uluslararası mekanizmaları bir an önce inisiyatif almaya çağırıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

15.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, yaşamına son veren gençlere ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Türkiye'de her yıl yaklaşık bin gencimiz yaşamına son veriyor. Resmî verilere göre 2009 yılında 15-24 yaş aralığında 600 genç intihar etmiş iken 2024 yılında ise bu oran yüzde 70 artmış durumda. Bu korkunç tablo mevcut iktidarın gençleri sürüklediği ekonomik, sosyal ve

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

psikolojik çıkmazın acı bir sonucudur. Bu durum, yarım kalan hayatlar, sönen umutlar ve kaybedilen geleceklerdir. Gençlerimiz işsizlik, yoksulluk, eğitimde fırsat eşitsizliği ve gelecek kaygısıyla mücadele etmektedir. Üniversite mezunları iş bulamazken çalışan gençler geçinememekte, milyonlarca genç yarından umudunu kesmektedir. İktidar yıllardır pembe tablolar çizerken gençlerimiz sessizce hayattan kopmaktadır. Bu ülkede gençler yaşamaktan değil yaşamını sürdürmekten korkuyorsa ortada ciddi bir yönetim krizi vardır. Gençlerimizin umudunu tüketen bu düzeni kabul etmiyoruz, gençlerimize umutsuzluk değil gelecek borçluyuz.

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

16.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Yusuf Ziya Gümüşel'in tahliye edilmesine ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hiranur Vakfı kurucusu ve tarikat lideri Yusuf Ziya Gümüşel'in 6 yaşındaki kızını zorla evlendirmesi ve yıllarca süren istismara göz yumması başta kadınlar olmak üzere toplumsal vicdanı ağır şekilde yaralamıştır. Mahkemenin istismarcı Kadir İstekli'ye otuz altı yıl, Yusuf Ziya Gümüşel'e ise yirmi yıl hapis cezası vermesine rağmen bugün Yusuf Ziya Gümüşel tahliye edildi ve bu tahliye çocuklara, kadınlara ve adalet duygusuna vurulmuş bir darbedir. Suçun tüm delilleri ve mahkûmiyet kararları ortadayken "Bu dava neden üç yıldır kesinleştirilmemiştir?" diye soruyoruz. Neyi beklediniz? Bu adaletsizliği bizler kabul etmeyeceğiz, gerçek adalet sağlanana kadar da bu davanın takipçisi olacağız.

BAŞKAN - Sayın Bülbul...

17.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbul'ün, Söke Ovası'nda yaşanan sulama krizine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memleketim Aydın'da, Söke Ovası'nda yaşanan sulama krizi artık üreticinin belini bükmektedir. Pamuk sulamasının başlamasına yalnızca on gün kalmasına rağmen çiftçinin suya erişim sorunu çözülememiştir. Kış aylarında taşkın nedeniyle tarlaları su altında kalan üretici şimdi de yaz aylarında kuraklık tehdidiyle karşı karşıyadır. Artan maliyetlerin altında ezilen çiftçi son yılların en ağır üretim sezonlarından birini yaşamaktadır. Gübre, mazot ve tohum fiyatları zaten üreticiyi zorlarken şimdi de sulama birliklerinin adaletsiz fiyat politikaları çiftçinin sırtına yeni bir yük bindirmektedir. Aydın Ovası'nda 250 TL olan anız sulama bedeli Söke'de neden 798 TL'dir? Aynı gökyüzü altında aynı suyu kullanan çiftçiler arasında bu uçurumun sebebi nedir? Sökeli çiftçinin günahı nedir? Söke Ovası deneme tahtası değildir. Üreticinin haklı feryadının yanındayız. Tarım ve Orman Bakanlığı ve DSI'nin üreticinin mağduriyetini derhâl gidermesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

18.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Emniyet mensuplarının taleplerine ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şu anda Mecliste, polislerimizle ilgili torba yasada maddeler var; yalnız polis memurlarımızın beklediği talepleri karşılamaktan çok uzak bir düzenleme. Polis memurlarımız ne yazık ki ağır koşullar altında çalışıyor. Vatandaşlarımızın güvenliği için gece gündüz demeden yoğun bir mesai harcayan, cansiparane çalışan memurlarımız ne yazık ki ekonomik anlamda ciddi sıkıntı içerisinde. Yoğun mesai çalışma sebebiyle, 12-12, 12-24 gibi çalışma koşulları sebebiyle psikolojik olarak da yıpranmış durumdalar. Aile ilişkileri bozulmuş ve sosyal hayattan kopmuş durumdalar. Ayrıyeten de hukuka ve bağımsız, tarafsız görev yapma yetisine karşı da yukarıdan, amirlerinden gelen baskılar, siyasi baskılarla görevlerini tarafsız ve hakkaniyetli bir şekilde yapmakta da zorlandıklarını görmekteyiz, bunlar dile getirilmekte.

Emniyet mensubu arkadaşlarımızın talepleri açık ve nettir: 3600 ek gösterge ve özlük haklarıyla ilgili düzenlemelerin bir an evvel yapılması, insan onuruna yakışır bir mesai planlamasının yapılması, psikolojik ve hukuki destek mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Öcalan...

19.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, bir buçuk yıldan fazladır yaşanan sürece ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, Türkler, Kürtler, ülkenin tamamı yeni bir yola girmiştir. Bu yolu desteklemek lazım, barış için çaba vermek, emek vermek lazım. Bakınız, bu ekranlar, bizi çeken ekranlar hiçbir yerde, hiçbir zaman provokasyona zemin vermemelidir. Büyük acılar, büyük bedeller ödendi; binlerce insan yaşamını yitirdi, ayırım yapmadan söylüyorum, bir buçuk yıldan fazladır bir tek insanın yaşamını yitirmedeği bir süreci yaşıyoruz. Bu süreci daha da büyütmeliyiz; barışa, çözüme, rasyonel akla hizmet etmeliyiz. O zaman Türkiye'nin tamamı kazanır, ülkenin tamamı kazanır. Ondan dolayı, biz siyasetçiler sorumluluk sahibiyiz; barış bilinciyle, çözüm bilinciyle hareket etmeliyiz. Bu işe kan davası anlayışıyla bakmamalıyız. Bir an önce barış bu ülkeye gelmelidir.

Saygılar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aksu...

20.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu'nun, Avrupa Parlamentosunda kabul edilen 2025 Türkiye Raporu'na ilişkin açıklaması

ERSAN AKSU (Samsun) - Avrupa Parlamentosunda kabul edilen Türkiye raporu haddini aşan siyasi bir hezeyandan ibarettir. Bağımsız Türk yargısına talimat verilmeye çalışılması ve devletimizin yetkililerine küstahça yaptırım tehdidinde bulunulması asla kabul edilemez. Mavi vatan ülkümüze de dil uzatan ikiyüzlü Avrupa Birliği geçmişte nasıl Bosna'daki soykırıma seyirci kalmışsa, Ege'deki mülteci botlarının batırılmasına göz yummuşsa bugün de Gazze'deki katliamlara karşı ölüm sessizliğine bürünmüştür. Kendi değerlerini Gazze'de enkaz altında bırakan Avrupa Birliğinin bize hukuk ve insan hakları dersi vermeye kalkışması tam bir akıl tutulmasıdır. Kendi krizlerini çözemeyen Avrupa'nın milletimizin inançlarına ve ahlaki değerlerine "geriletici" diyerek dil uzatması ise tam manasıyla zırvalıktır. Hiçbir dış vesayet girişimine müsaade etmeyecek ve adil bir dünyanın inşası için mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

21.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, emekli maaşına ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Milyonlarca emekli ay sonunu nasıl getireceğini düşünürken iktidar hâlâ kök maaş oyunlarıyla gerçekleri gizlemeye çalışıyor. Enflasyon artıyor, hayat pahalılığı artıyor ama milyonlarca emeklinin maaşı bir türlü artmıyor. TÜİK enflasyonuna göre emekli maaşına yaklaşık yüzde 19 zam gelmesi bekleniyorken kök maaş nedeniyle milyonlarca emeklinin cebine yine tek kuruş fark girmeyecek. Üstelik emeklilerimiz için tek sorun yalnızca kök maaş da değil. 2023'te memurlara yapılan 8 bin liralık seyyanen zammın memur emeklilerine de yansıtılacağı sözü verildi. O günün 8 bin lirası bugünün 23 bin lirası oldu ama hâlâ söz tutulmadı. İnsanlar sizin yalan vaatlerinizden, emekçiyi, emekliyi hor görmenizden bıktı. Yapılması gereken şey belli, en düşük emekli maaşı asgari ücrete eşitlenmelidir, unutulmuş sözler tutulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Saki...

22.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, LGBTİ+ onur ayına ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Haziran ayı aynı zamanda LGBTİ+ Onur Ayı. Dünyanın birçok yerinde LGBTİ+'ların eşitlik, özgürlük ve onur mücadelesinin kutlandığı bir ay ama ne yazık ki Türkiye'de yasaklarla, nefret söylemleriyle, polis şiddetiyle ve gözaltılarla karşılanıyor. İktidar yıllardır LGBTİ+'ları hedef gösteriyor, onları görünmez kılmaya ve kamusal alandan silmeye çalışıyor. LGBTİ+'ların eşit, özgür, onurlu yaşam talebi suç değildir. Ayrımcılığa karşı dayanışmayı, nefrete karşı eşitliği, baskıya karşı özgürlüğü savunmaya devam edenler "Nefrete inat, yaşasın hayat." diyerek tüm baskılara rağmen bu yıl da onur yürüyüşlerinde buluşuyor ve buluşacak.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

23.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, usta öğreticilere ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Sayın Başkan, Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı olarak halk eğitim merkezi müdürlükleri bünyesinde çalışan on binlerce usta öğretici feryat ediyor. Seslerini ve taleplerini duyurmaya çalışan usta öğreticilere AKP iktidarı kulak vermiyor. Kadrosuz, güvencesiz, kısmi zamanlı ve düşük ücretlerle çalışan usta öğreticiler, haklarının verilmesini ve büyüyen sorunlarına çare bulunmasını bekliyor. Okuma yazma eğitiminden dikiş kurslarına kadar çok sayıda alanda, özellikle dezavantajlı bölgelerde çalışan usta öğreticilerimiz yalnız değildir. Emeginin karşılığını alacağı kadrolu ve güvenceli bir statüye kavuşmayı bekleyen usta öğreticiler ücret, izin, sosyal ve özlük haklarının adil şekilde çözüme kavuşturulmasını istiyor. Biz, emeğiyle yaşama tutunan, itibarını, bugününü ve geleceğini savunan usta öğreticilerimizin yanındayız.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

24.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, KOBİ'lere ve esnaflara ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İhracatın belkemiği KOBİ'ler ve esnafımız piyasadaki nakit sıkışıklığı nedeniyle âdeta nefessiz kalmış durumda. Yılın ilk dört ayında bankalara ibraz edilen 101 binden fazla çek karşılıksız çıktı. Karşılıksız çek sayısı yüzde 14 artarken bu çeklerin tutarı yüzde 61 gibi devasa bir oranda artarak 104 milyara ulaştı. Aynı dönemde 103 binin üzerinde senet de protesto edildi ve tutarı 40,5 milyar lirayı buldu. Yüksek enflasyon ve kredi darboğazı yüzünden esnafımız malını döndüremiyor, borcunu borçla kapatmaya çalışıyor. Alacağını tahsil edemeyen esnafımız kendi çekini ödeyemediği için bir anda hapis cezası riskiyle karşı karşıya kalıyor. Ekonominin can damarı KOBİ'lerimizi ve esnafımızı rahatlatacak sicil affı, finansmana kolay erişim ve adil vergi düzenlemeleri gibi acil ekonomik çözümler birden devreye sokulmalı çünkü iktidar artık boş şeylerle uğraşmayıp esnafın, vatandaşın derdine çare bulmalı.

BAŞKAN - Sayın Alp...

25.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, AİHM'in kararları doğrultusunda bir mevzuat oluşturulması için verilen süreye ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ülkemizde bazı ağırlaştırılmış müebbet cezası suçları bakımından şartlı tahliye imkânı bulunmamasını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırı kabul etmektedir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi de AİHM'in kararları doğrultusunda bir mevzuat oluşturulması için bu ayın sonuna kadar devletimize süre tanımıştır. Bu çerçevede verilen süre dolmadan AİHM kararlarında belirtilen ilkelerle uyumlu olarak belli suçlara ilişkin kategorik şartlı tahliye kısıtlamalarına dair hükümlerin ayırım gözetmeksizin kaldırılması ve bu yolla mahkûmlara tanınacak umut hakkı konusunda hukuki gereklerin yerine getirilmesi amacıyla bir kanun çıkarılmasını Kars Milletvekili olarak Meclisimizden arz ve teklif ediyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

26.- *Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, deprem bölgesindeki sorunlara ilişkin açıklaması*

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremın üzerinden aylar, yıllar geçti ama hâlen sorunlar yerinde ne yazık ki duruyor. Vatandaşımız konutlardan inşası tamamlananların acilen teslimini bekliyor. Ne yazık ki TOKİ konutlarında hizmet yok, aidat çok, vatandaşımız fahiş aidatlarla karşı karşıya. Konteynerler acil tahliye ediliyor, evler teslim edilmiyor. Teslim edilen evlerin işçilik, altyapı sorunları var. Bunun dışında ise hâlen şehir içerisinde ev teslimatı geciktikçe büyük sorunlarla karşı karşıya kalıyor insanlar. Hâlen rezerv alandaki evlerin fiyatları belli değil, ödeme takvimi açıklanmış değil; bu belirsizlik Hatay insanını, deprem bölgesini kahretmeye yetiyor. Deprem bölgesinde hâlen dükkânlar, iş yerleri teslim edilmedi. Binaların vitrin görüntüsü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gül...

27.- *Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'e kazandırılan İl Halk Kütüphanesine ilişkin açıklaması*

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün Siirt'imize kazandırılan İl Halk Kütüphanesinin mutluluğunu yaşıyoruz. Kütüphaneler yalnızca kitapların bulunduğu mekânlar değil; bilgiye, eğitime ve geleceğe açılan kapılardır. Bu önemli yatırım çocuklarımızın, gençlerimizin ve tüm hemşehrilerimizin kültürel ve akademik gelişimine büyük katkı sağlayacaktır. Bu kıymetli eserin ilimize kazandırılmasında emeği geçen başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy'a ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Celadet Ali Bedirhan Kütüphanesini yıkıp, yerine kütüphane inşa edip bir de bunun reklamını mı yapıyorsunuz burada?

MERVAN GÜL (Siirt) - Siirt'imize hayırlı ve uğurlu olmasını diliyor, kütüphanemizin bilgiyle büyüyen nesillere ışık tutmasını temenni ediyorum.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Siirt'imiz Celadet Ali Bedirhan için inşa edilen o kütüphaneye kavuşmak istiyor, sizin vizyoner ve üstenci aklınızla inşa ettiğiniz kütüphaneye değil. Kürt değerlerine saldırarak inşa ettiğiniz kütüphanelere geçit de yok, halkın da oluru yok.

MERVAN GÜL (Siirt) - Evet, bu, geçmişte yapılan bir kütüphaneydi ve şu anda yerine yeni ve modern bir kütüphane yaptık.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Arkadaşlar, gündem dışı konuşmalarda lütfen birbirinize söz söylemeyin. Herkes istediği gündemi konuşuyor burada. Zaten milletvekillerinin bir dakikalık söz hakkı var. Kimse size eğer itiraz etmiyorsa siz de kimseye itiraz etmeyin lütfen, rica ediyorum.

Sayın Güneş...

28.- *Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Uşak'a ilişkin açıklaması*

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün sizlere Ege'nin kadim şehirlerinden Uşak'ımızın tarih ve tabiatıyla bütünleşen eşsiz mirasından söz etmek istiyorum.

Uşak sadece bir şehir değil medeniyetlerin iz bıraktığı kutlu bir emanettir; Hititlerden Friglere, Lidyalılardan Büyük İskender'e, Romalılara, Selçuklulardan Osmanlı'ya uzanan köklü geçmişiyile âdeta yaşayan bir açık hava müzesidir. Dünyanın en büyük 2'nci kanyonu kabul edilen Ulubey Kanyonu

asırlara meydan okuyan heybetiyle tabiatın yeryüzüne kazıdığı eşsiz bir şaheserdir, yalnızca bir doğal güzellik değil binlerce yıllık tarihin de sessiz şahididir. Bu topraklardan çıkan Karun hazineleri, Uşak'ın yalnızca Anadolu'nun değil insanlık tarihinin en nadide miraslarından biri olduğunu göstermektedir. Taşında tarih, toprağında bereket, insanında vefa taşıyan Uşak; üretimiyle, kültürüyle ve millî ruhuyla Ege'nin parlayan yıldızıdır. AK PARTİ olarak tarihî mirasımızı korumayı geçmişe saygı, geleceğe ise sorumluluk olarak görüyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tanal...

29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Urfa'ya “şanlı” ünvanının verilisinin 42'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Önümüzdeki pazar günü Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından Urfa'ya “şanlı” ünvanı verilisinin 42'nci yıl dönümüdür. Şanlıurfa, bu ünvanı bir kararla değil işgale karşı gösterdiği eşsiz direnişle kazanmıştır. Şanlıurfalılar esareti reddetmiş, bağımsızlığı tercih etmiş, canı pahasına vatanını savunmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu tarihî mücadeleyi tescil ederek Urfa'nın adını “Şanlıurfa” yapmıştır. Başta cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Kurtuluş Savaşı'nın tüm kahramanlarını, şehitlerimizi ve gazilerimizi saygı ve minnetle anıyorum. Ancak tarihimize sahip çıkmak sadece törenlerle olmaz; Şanlıurfa bugün eğitimde, sağlıkta, istihdamda ve kalkınmada hak ettiği payı almak zorundadır. Şanlıurfa'ya duyulan vefa, bu kentin sorunlarını çözmekle gösterilir. Nasıl ki atalarımız işgale boyun eğmediyse biz de yoksulluğa, işsizliğe, adaletsizliğe, hukuksuzluğa ve eşitsizliğe asla boyun eğmeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Yaşasın Atatürk cumhuriyeti, yaşasın demokrasi, yaşasın Şanlıurfalılar, yaşasın Şanlıurfalıların mücadelesi; yaşasın Şanlıurfalılar, teslim olmadı.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN - Sayın Mertoğlu...

30.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, AP Türkiye Raporu'nda yer alan iddiaya ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AP Türkiye raporunda yer alan Adalet Bakanı olan HSK Başkanının hâkim ve savcılarının denetiminde geniş yetkilere sahip olduğu iddiası hukuki gerçeklerle bağdaşmayan, kasıtlı ve maksatlı bir çarpıtmadır. 6087 sayılı HSK Kanunu'nun 6'ncı maddesi açıkça “Başkan; disiplin işlemleriyle ilgili Genel Kurul toplantılarına, dairelerin çalışmalarına katılamaz.” demektedir. Soruşturma ve disiplin süreçlerinin tamamen dışında tutulan bir başkanın bu alanlarda mutlak yetkili gibi gösterilmesi hukuki bir yanlış değil bilinçli bir niyet bozukluğudur. Yürürlükteki kanun metnini yok sayan bu iddia, raporun nesnellikten uzak, ön yargılı ve siyasi amaç güden bir algı operasyonu olduğunu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

31.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, Akdeniz ilçesindeki kentsel dönüşüme ve hafta sonu üniversite sınavına girecek gençlere ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün gündemimizde Akdeniz var. Akdeniz ilçemizde kentsel dönüşümle bin konut yenilendi çok şükür ama 4 bin güvenli konuta daha ihtiyacımız var. Bu konuda Çevre, Şehircilik Bakanlığımızdan büyük desteğe ihtiyacımız var efendim.

Ayrıca, hafta sonu üniversite sınavına girecek gençlerimize başarılar dilerim.

Saygılarımla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Öncü...

32.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından Erzurum'a yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

2003-2026 yılları arasında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz tarafından Erzurum'umuza 102 milyar liralık yatırım yapılmış, 408 tesis hemşehrilerimizin hizmetine sunulmuştur, son dört yılda ise Erzurum'da âdeta bir Devlet Su İşleri seferberliği yapılmıştır. 5 milyar lira maliyetli Hınıs Başköy Barajı'nda su tutulmuş, 176 milyon metreküp su depolanmış, 32 bin dekar arazi sulamaya hazır hâle getirilmiştir. 2,2 milyar lira maliyetli Narman Şehitler Barajı'mızda su tutulmuş, 15.640 dekar tarım arazisi sulamaya hazır hâle getirilmiştir. 6 milyar lira maliyetli Sakalikesik Ovası sulamasında yüzde 85 fiziki ilerleme sağlanmış, 107 bin dekar arazide fiilen sulanma başlatılmıştır. Bu yatırımlar çiftçimizin alın terine, Erzurum'un bereketine ve Türkiye'nin üretim gücüne yapılan yatırımlardır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Işık Gezmiş...

33.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'daki kanser vakalarında yaşanan artışa ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçim bölgem Giresun'da son yıllarda kanser vakalarında dikkat çekici bir artış yaşanmaktadır. Özellikle madencilik faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde görülen artış kamuoyunda ciddi kaygılara neden olmaktadır. Madencilik faaliyetlerinin yoğunlaştığı bölgelerdeki derelerde, toprakta ve su kaynaklarında kapsamlı araştırmalar yapılmalı, hastalıkların neden arttığı incelenmeli ve sonuçlar kamuoyuyla paylaşılmalıdır. Giresun'da bölgeye hizmet edecek bir kanser araştırma ve tedavi merkezi kurulması büyük önem taşımaktadır. Giresun Milletvekili olarak Sağlık Bakanlığını ve ilgili kurumları acilen harekete geçmeye, halk sağlığını korumaya, kapsamlı çalışmalar yapmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Zeybek... Yok.

Sayın Dinçer...

34.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, çilek üreticilerine ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Sayın Başkan, Tarım ve Orman Bakanlığı çilek ihracatında ilk dört ayda yüzde 50 artış yaşandığını ve 40 ülkeye ihracat yapıldığını belirtmektedir. Ancak özellikle seçim bölgem Silifke ve Anamur'da çilek üreten üreticiler feryat ediyor; tarlada 30 lira, dönümde 100 bin lira zarar ettiğini ifade ediyor üreticilerimiz. Yüksek maliyetin altından kalkamıyorlar; özellikle gübre, ilaç, işçilik, enerji, akaryakıt ve sulama giderlerinde büyük artış yaşanıyor. Tarım Bakanlığımız, bu üreticilerimizin üretimden vazgeçmemesi adına bu çilek üreticilerimizi desteklemeli ve tarlada alım fiyatı yükseltilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sakik...

35.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın, üç gün önce Ağrı Doğubayazıt Yaşar Eryılmaz Devlet Hastanesinde yaşanan bir olaya ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Teşekkür ediyorum.

Ağrı, sağlıkta her gün bir rezaletin, bir felaketin yaşandığı bir il -üç gün önce Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesindeki Yaşar Eryılmaz Devlet Hastanesinde- ve orada Semra Balin isimli anne doğum için hastaneye gidiyor. Hemşireler saatlerce uğraşmasına rağmen doğum gerçekleşmiyor, doğum uzmanı olan Doktor Kübra Özpinar çağrılıyor ama uzun süre gelmiyor, geldiği zaman da bebek ölmek üzere. Bu kez normal doğumdan sezaryene geçiliyor ve orada operasyon yapılıyor, çocuk ölüyor, anne şu anda komada. Şimdi TÜİK verilerine göre bebek ve kadın ölümlerinde 1'inci sırada olan bu kentte bütün feryatlarımıza rağmen, bütün çağrılarımıza rağmen Sağlık Bakanlığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - ...bu konuda bir duyarlılık göstermiyor. Ne diyeyim, sözün bittiği yer!

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş...

36.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, Batman'daki bir bakım merkezi hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Batman'daki bir bakım merkezi hakkında yürütülen soruşturmada cinsel istismar, dolandırıcılık, şiddet, şüpheli ölüm gibi vahim iddialar ortaya çıkmıştır. Yıllardır faaliyet gösteren bu kurumda yaşananlar neden denetlenmedi? Çocukların, kadınların ve ağır engelli bireylerin kaldığı bir merkezde bu kadar ağır iddialar ortaya çıkarken sorumlular neredeydi? Daha da önemlisi bugüne kadar ne Bakanlıktan ne de ona bağlı sorumlu kurumlardan bir açıklama yok. Her fırsatta güvenlik ve asayiş açıklamaları yapanlar kamuoyunu sarsan bu olay karşısında neden tek bir açıklama yapmıyor? Çocukların, kadınların ve engelli bireylerin yaşam hakkını, beden bütünlüğünü ve onurunu koruyamayan herkes bunun hesabını vermelidir. Hakikatin ortaya çıkması için etkin, bağımsız ve şeffaf bir soruşturma yürütülmeli, hiçbir kişi ve hiçbir kurum korunmamalıdır diyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin...

37.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

“Parlamentonun denetim yetkisini güçlendireceğiz.” diyerek milletimize takdim edilen sekiz yıllık uygulama sonucunda Parlamentoda bakan göremediğimiz ve burada doğrudan kendilerine soru sormadığımız için delaletinizle Millî Eğitim Bakanımız Sayın Yusuf Tekin'e buradan seslenmek istiyorum: Sayın Tekin, öğretmen, Bakanlık kapısında açlık grevine başlayarak kendini ispatlamak zorunda olan kişi değildir; öğretmen, bu ülkenin çocuklarına gelecek kuran insandır. Bugün Ankara'da yaşananlar basit bir iletişim aksaklığıyla açıklanamaz. Öğretmeni muhatap almayan, taleplerini erteleyen, hakkını arayan eğitim emekçisini güvenlik meselesi gibi gören bir Bakanlık eğitim sistemine güven veremez. Mülakat mağduriyetleri giderilmeli, özel sektör öğretmenleri için taban maaş güvencesi yasal zemine kavuşturulmalı, öğretmenlerin temsilcileriyle açık bir şekilde müzakere süreci başlatılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkkan...

38.- Kocaeli Milletvekili Lutfü Türkkân'ın, İzmit Körfezi Dip Çamuru Temizleme Projesi'ne ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Bakan Kurum'un dört gün önce dalış yaparak yerinde incelediği İzmit Körfezi Dip Çamuru Temizleme Projesi'ni bugüne kadar biz hep destekledik, takdirle de karşılıyoruz çünkü mesele siyaset değil Kocaeli'nin geleceğiydi ancak bir sorun olduğu ortaya çıktı. Ağır metaller içerebilecek binlerce ton dip çamurunun arıtma ve bertaraf süreçlerinden geçirilmek yerine Sepetçi bölgesindeki eski taş ocağı sahası yakınında Bıçkıdere sulama göleti su besleme havzasına döküldüğünü görüyoruz. Üstelik, bunu sadece biz söylemiyoruz, bölge halkı söylüyor, köy muhtarı söylüyor, İzmit Belediyesi söylüyor. Şimdi soruyorum: Eğer bu çamur temiz ve zararsızsa neden insanların yaşadığı yerlerden uzak noktalara taşınıyor? "Mutlu Şehir Kocaeli" sloganları atıyorsunuz, diğer taraftan çevreyle ilgili sorulara cevap vermek yerine inkâr politikası yürütüyorsunuz. Kocaeli'de deniz ekosistemini kurtaracağım derken ormandaki, deredeki ekosistemi yok etmek çevrecilik değil düpedüz milleti kandırmaktır

BAŞKAN - Teşekkür ederiz sayın milletvekilleri.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun.

39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, D-8 Ekonomik İşbirliği Teşkilatına, Avrupa Parlamentosunun Türkiye Raporu'na, İstanbul Sanayi Odasının açıkladığı Türkiye'nin en büyük 500 sanayi şirketine, öğrenci affı meselesine ve vakıf üniversitelerine, asgari ücrete, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarına ve hızlı trene, Ulaştırma Bakanına verdiği soru önergelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; D8'le başlamak istiyorum. 54'üncü Hükûmet Başbakanımız Profesör Doktor Sayın Necmettin Erbakan'ın öncülüğünde hayata geçirilen ve aradan geçen yirmi dokuz yıla rağmen önemini her geçen gün artıran gelişen 8 ülke teşkilatını yani D8 Ekonomik İşbirliği Teşkilatını gündeme getiriyorum. D8, adaleti, eşitliği ve iş birliğini esas alan bir medeniyet tasavvurunun uluslararası alandaki tezahürüdür; Profesör Doktor Necmettin Erbakan'ın ifadesiyle, sömürüye dayalı değil paylaşımı esas alan adil bir düzen arayışının somutlaşmış hâlidir. Bugün Türkiye, Azerbaycan, Bangladeş, Endonezya, İran, Malezya, Mısır, Nijerya ve Pakistan'dan oluşan yani nüfusları 50 milyonun üzerinde olan ve aynı zamanda, 1,3 milyarlık nüfusları ile 5,1 trilyon dolarlık ekonomik büyüklükleri ve küresel ticaretin yaklaşık yüzde 7'sini oluşturan ihracat hacimleriyle dünya ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Temel ilkeleri şuydu: Savaş değil barış, çatışma değil diyalog, çifte standart değil adalet, üstünlük değil eşitlik, sömürü değil adil düzen, baskı ve tahakküm değil insan hakları, hürriyet ve demokrasiydi. Bugün dünyanın dört bir yanında savaşların, işgallerin, ekonomik eşitsizliklerin ve insani krizlerin arttığı bir dönemde D8'in kuruluş felsefesi çok daha anlamlı hâle gelmiştir. Bu vesileyle, "D8" fikrini ortaya atan Sayın Necmettin Erbakan'a bir kez daha rahmet dileklerimizle teşekkür ediyoruz.

Ve bugün de İstanbul'da, bu anlaşmanın imzalandığı Çırağan Sarayı'nda yine, aynı şekilde bu ülkelerin büyükelçileri, aynı zamanda bu ülkelerin devlet başkanları ve çeşitli temsilcileri toplantıya katılacaklar. Arap Birliği eski Genel Sekreteri Amr Musa orada olacak, İran eski Dışişleri Bakanı Muttaki de orada olacak ve aynı zamanda Türkiye'den de 4 Genel Başkan katılacak; Profesör Doktor Sayın Ahmet Davutoğlu, Sayın Ali Babacan, Sayın Mahmut Arıkan ve Sayın Fatih Erbakan da buraya katılacaklar ve Türkiye'den de çok fazla siyasetçi buraya iştirak edecekler. Bu tür birlikteliklerin artmasını temenni ediyorum.

Şimdi, Avrupa Parlamentosunun Türkiye raporu açıklandı. Elbette ki ön yargılar var burada çünkü Avrupa, Türkiye'ye her zaman ön yargılarla bakar. Kendi içlerinde demokratırlar Avrupalılar ama dışarıya doğru geldiği zaman sömürgeci bir zihniyetle bakmayı kendileri için bir maharet olarak kabul ederler.

Aynı zamanda da şöyle bir gerçeğimiz var değerli arkadaşlar: Şimdi, siz bir yandan bu Avrupa Parlamentosunun raporuna itiraz ediyorsunuz, bakıyorum, Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri itirazlar ediyorlar. Siz Londra tahkimine niye girdiniz? Niye İstanbul tahkimi yok da Türkiye'nin hukuk sistemi yerine Londra tahkimini anlaşılmazlıklarda öne çıkartıyorsunuz? Siz Avrupa Birliğinin bugüne kadar size göndermiş olduğu fasılları niye açtınız, neden açtınız? Siz Avrupa'da, anlaşmalar yaptınız orada. Nedir? Adalet komisyonlarında üyesiniz. Bu Parlamentodan giden heyetler var oraya, oralarda bulunan kişiler var. Siz aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine niye üyesiniz?

Bakın, değerli arkadaşlar, raporda yer alan hususların tamamına katılmak elbette mümkün değil ancak yakın tarihimizde yaşanan bazı kırılmaların ardından otoriterleşme eğilimlerinin güçlenmesi, korku ikliminin yaygınlaşması ve demokratik standartlarda yaşanan gerilemeye ilişkin tespitlerin dikkate alınması gerekir. Bu eleştirileri kategorik biçimde reddetmek yerine eksikliklerimizden ders çıkararak gerekli düzeltmeleri yapmak ve kapsamlı reformlara yönelmek zorundayız. Hatta öyle bir demokratikleşme, hukuk ve özgürlük hamlesi, reformu gerçekleştirmeliyiz ki Avrupa'nın koyduğu standartları dahi aşabilelim biz. Meseleyi kişiselleştirmenin, her eleştiriye bir egemenlik tartışmasına dönüştürmenin veya hamasi söylemlerle geçiştirmenin kimseye faydası yoktur. Aklın yolu birdir, güçlü devlet eleştiriden korkan değil eksikleri görebilen, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve demokratik değerleri evrensel ölçülerde tahkim edebilen devlettir.

Şimdi, onların söylemiş olduğu Anayasa Mahkemesi üyeleri konusu; 2010 yılında bir referandum yaptınız, oradakilerle 2017'deki referandumdaki sayılar aynı mı? Tamamını Adalet ve Kalkınma Partili üyeler ile Sayın Cumhurbaşkanı atıyor. Böyle bir Anayasa Mahkemesi üyelerinin olduğu bir yer adil kararlar verebilir mi? Aynı zamanda, Hakimler ve Savcılar Kurulu -biraz önce bir milletvekili buraya atıfta bulundu- Adalet Bakanı burada sadece disiplin işlerine karışıyormuş. Onu benim külahıma anlatın siz! Adalet Bakanı her şeye karışıyor burada. Ve Bakan Yardımcısı burada üye. Bütün üyeler sizin buradaki çoğunluğunuz nedeniyle sizler tarafından atanan... Adalet Bakanının Başkan olduğu ve Adalet Bakan Yardımcısının da Başkan Yardımcısı olduğu bir Komisyon var orada ve siz buradan Avrupa'ya ders vermeye kalkıyorsunuz. Siz Avrupa'ya ders vermek istiyorsanız onlardan daha demokrat olacaksınız, daha şeffaf olacaksınız ve hesap vereceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Siz Sayıştay raporlarını uyguluyor musunuz? Bugün Sayıştay Başkanlığı ne yapıyor biliyorsunuz değil mi arkadaşlar? Sayıştay raporlarını düzenleyenlerle ilgili yukarıda "kışkırtma" diye komisyonlar kurmuşsunuz, o insanlar, oradaki denetmenler, Sayıştay denetçileri -onlar eskiden bilgisayarlarla yazıyorlardı, şimdi elleriyle yazıyorlar- oraya veriyorlar, onlar oradan "Şunu çıkarın, bunları ekleyin." diyorlar. Tekrar aşağıya indiriyorlar, oradaki denetçiler buna uyacaklar, uyuyorlar ve ardından da bilgisayarla gönderiyorlar. Niye? Neden? Çünkü defterlere yazdıkları yarın suya bataabilir, yanabilir, kaybolabilir, devlet arşivlerinden çıkabilir ama bir gün bunlar da, bu işler de bitecek; kim nerede yolsuzluk yaptıysa, hırsızlık yaptıysa, hukuksuz ve keyfilik yaptıysa bunlar da ortaya çıkacaktır.

Değerli milletvekilleri, İSO (İstanbul Sanayi Odası) Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşunu açıkladı. Bu Türkiye'nin bir fotoğrafıdır ve büyüme yani bu şirketlerin büyümeleri enflasyonun altındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir kaç hafta önce soruşturma başlattığınız beyaz et şirketleri var, bu şirketler de bunların içerisinde. Şimdi mahkemeler bunları iptal etti. Bakın, görüyor musunuz, yanlış hesap Bağdat'tan dönüyor değil mi? Ama Bağdat'tan dönerken de Türkiye çok ciddi şekilde zararlar görüyor. Yatırımcılar gelmeyecek, olan yatırımlar gidecek ve bu beyaz et şirketleri de bunun içerisinde. Yani Türkiye'nin büyümesine ve istihdamına katma değer sağlamışlar, aynı zamanda cari açığını azaltmak için katma değer sağlamışlar. Acaba bunu yapanların yüzleri kızarır mı diyorum.

Değerli arkadaşlar, bir öğrenci affı meselesi var. O kadar çok öğrenci affı çıkarılmış ki en son çıkarılan öğrenci affı 2022'de. Ve ondan önceki çıkarılan öğrenci afflarının tarihlerini söylüyorum: 1992, 1996, 2000, 2010, 2014, 2022, şimdi de 2026 yılı. Elbette ki bir öğrenci affı çıkarılmalıdır ama bu öğrenci affı bir yandan yüksek lisans ve doktora yapanlar için çıkarılmalıdır; geniş bir şekilde, herkese şamil bir şekilde çıkarılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çünkü Türkiye'de geçen sene 240 bin kişi üniversiteyi kazanmasına rağmen üniversitelere kayıt olamamış. Aynı zamanda yurtlarda yer bulamamışlar, şehirlerine gidememişler, enflasyon onları da vurmuş. Bu insanların da bunlardan istifade etmesi lazım. Ama bir diğer hususu söyleyeyim bu vakıf üniversiteleriyle ilgili: Siz eksi puan alanları da yerleştiriyorsunuz; merdiven altı üniversitelere öğrenci bulabilmek için artık yarışmayı, liyakati, kaliteyi, zekâyı, yeteneği ortadan kaldırdınız. Onlar da geliyorlar buralara, herkes gidebiliyor üniversiteye, "Aa, Türkiye üniversiteli olmuş." diyoruz, sonra da daha büyük sıkıntılar başlıyor bizde, bu mülakat sistemi üzerinden -buralardan mezun olan bazıları için söylüyorum, herkes için söylemiyorum- bunlar çok rahat bir şekilde devlet dairelerine istisnai kadrolardan veya mülakatlar üzerinden girebiliyorlar.

Değerli milletvekilleri, şimdi, asgari ücreti arkadaşlarımız gündeme getirdiler; çok fazla gündeme getiriyoruz, getirmek de mecburiyetindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Asgari ücret ocak ayında 28.075 lira olarak açıklandı ve bu ayıplı bir rakamdı. 28.075 lirayla kim geçinebilir Allah aşkına ya! Kim kirasını ödeyebilir, kim burada evinin mutfak masraflarını karşılayabilir; çocuklarının doğumunu yapabilir, çocuklarını okutabilir, büyütebilir? Şimdi bir ara zamma ihtiyaç var. Emeklilere ve memurlara ocak ayında ve temmuz ayında zam yapıyorsunuz. Onlarla ilgili de konuşmalarımız olacak, oluyor zaten, devam ediyoruz. Şimdi, gelin, bu ara zam meselesini asgari ücretliler için de gündeme getirmek mecburiyetindeyiz çünkü açlık sınırı 35 bin lira olmuş, asgari ücret 7 bin lira kadar aşağı çekilmiş vaziyette. Tekrar bunu güncellemek Hükûmetin görevidir diyorum. Hükûmetin bu işte de mahir olması gerekmektedir,

Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları var. Bu demir yollarına siz "hızlı tren" diyorsunuz. Ne kadar hızlı tren olduğunu görüyoruz, bindiğimiz zaman görüyoruz biz bunları. Bu hızlı trenler dolu. Türkiye'deki Devlet Demiryollarında yer bulamıyorsunuz ama Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları zarar ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bakan, 2018 yılında zararı 2 milyar 557 milyon TL. Peki, 2025 yılında ne kadar arkadaşlar? 35 milyar 530 milyon TL'ye yükselmiş. Özellikle son dört yılda zarar rakamlarının katlanarak artması kurumun mali sürdürülebilirliği, kaynak kullanım etkinliği ve yönetim anlayışı bakımından ciddi soru işaretlerini doğurmaktadır. Kurumun ticari borçları da 24 milyar lira. Ayrıca İstanbul'dan kalkan ilk seferlerin 07.20 civarından 08.00 sularına çekilmesi Ankara'da işi olanlar için ayrı bir mağduriyet oluşturmaktadır. Ulaştırma Bakanı acaba sözümüzü duyar mı? Kendisine çok fazla soru önergeleri veriyorum ama hiçbirine de cevap vermiyor. Vermesinler bakalım. Anayasa'dan bahsediyorsunuz, "Aa, Avrupa Parlamentosu bizi çok kınamış; bizim iç işlerimize karışmış, egemenliğimize karışmış!" diyorsunuz ama öbür taraftan da Anayasa'yı çiğniyorsunuz, milletvekillerinin denetim haklarını ellerinden alıyorsunuz, sorularımıza cevap bile vermiyorsunuz, lütfetmiyorsunuz, sonra da "demokratiklik Türkiye" diyorsunuz, "Aa, insan haklarının olduğu bir Türkiye!" diyorsunuz.

Teşekkür ederim efendim, sağ olun.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun.

40.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, kadın cinayetlerine, polis intiharlarına, vize meselesine, beyaz et sektörüne, TÜRKŞEKER'in fiyatlarına yaptığı zamma ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şu yüce çatının altında müteaddit defalar kadın cinayetleri konuşuldu. Birçok şey söylendi, birçok şey tartışıldı, eleştirildi fakat maalesef her geçen gün kadın cinayetleri konusunda Türkiye'nin karnesi kötüleşmeye devam etti ve iktidar hâlâ bu meseleye olması gerektiği gibi bakıp önlem almıyor, tedbir almıyor, adım atmıyor.

Rakamları çıkarttım, Meclis kayıtlarına girmesi açısından paylaşmak istiyorum: 2026 Ocak ayında 22 kadın öldürüldü, 14 kadın şüpheli bir şekilde hayata veda etti; 2026 Şubat ayında 23 kadın öldürüldü, 29 kadın şüpheli bir şekilde hayata veda etti; 2026 Mart, 31 kadın öldürüldü, 33 kadın şüpheli bir şekilde maalesef hayatını kaybetti; 2026 Nisan, 26 kadın öldürüldü, 23 kadın yine hayata veda etti şüpheli bir şekilde. Keza, mayıs ayında 16 kadın öldürüldü, 23 kadın da şüpheli ölüme kurban gitti. Allah aşkına arkadaşlar, kadının ikinci sınıf vatandaş görüldüğü, kadın haklarının ihmal edildiği, ihlal edildiği bir ülkeyi hak ediyor muyuz biz? Bu manzara, bu tablo, bu rakamlar sadece bir rakamdan ibaret değil, her biri giden bir can. Bu kadın cinayetleri konusunda iktidarın daha ciddi yaklaşması, daha ciddi önlemler alması gerektiğini bir kere daha İYİ Parti Grubu adına hatırlatmak istiyorum.

Kadınlarımızdan polislerimize geçeceğim müsaadenizle. Bakan, ocak ayı başında Manisa Milletvekilimiz Sayın Şenol Sunat polis intiharlarıyla ilgili vahim tabloları gündeme getirdi ve partimiz adına bir değerlendirme yaptı; araştırma önergesi verdik, dedik ki: "Polis intiharları önlenemiyor. Sebepleri var, gelin araştıralım, üzerine gidelim." "Gerek yok." dediniz. Ne olur, ciddiye alın bu önerilerimizi. Bu kadar önemli bir meselede "Gerek yok, araştırmayalım." dediniz, iktidarın kalkan elleriyle polis intiharları meselesi rafa kaldırıldı. Bakan, değerli arkadaşlar, 2024 yılında tam 73 polisimiz intihar etmiş, korkunç bir rakamdan bahsediyoruz. 2025 yılında tam 93 polisimiz intihar etmiş, neredeyse bir ordu. Yine, 2026'nın başından beri -bugün en son bir intihar vakası var ne yazık ki- toplam 44 polis kardeşimiz intihar etmiş, hayatla bağını koparmış. Baktım bugün gelirken Amerika Birleşik Devletleri, İran savaşında kaç tane asker kaybetmiş diye. Bu kadar büyük savaş, dünya haftalarca

konuştı, Amerika 15 askerini kaybetmiş. Bizim yılbaşından beri kaybettiğimiz, intiharlarda hayata veda eden polis kardeşlerimizin sayısı 44. Son günlerde inanılmaz bir artış söz konusu. 9 Haziranda, 11 Haziranda; 13, 14, bir daha 14, 16, 17 Haziranda, son bir haftada 7 polisimiz hayata veda etti. Son on günde 9 polisimiz maalesef intihar etti. Bu konuyu ciddiye alalım, biliyoruz sorunlarını; maaş problemleri var, mobbing problemleri var, ailevi problemleri var, kurumsal problemler var. Efendim, ek çalışmalarına karşılık alamama gibi problemleri var, birçok problemleri var; araştırmıyorsunuz, üstünde durmuyorsunuz, biz burada konuşunca ciddiye almıyorsunuz ama maalesef bu sorunlar devam edip gidiyor. Polis kardeşlerimizin içinde bulunduğu durumla ilgili bu vahim tabloya Allah aşkına kayıtsız kalmayın.

Bir başka konu, vize meselesi. Haftalarca konuşuldu. Vize çeteleri var bu ülkede. Ne yazık ki insanlar vize firmaları aracılığıyla vize randevusu alamıyorlar. Zaten Avrupa Birliği giderek artan bir oranda vize başvurularını reddediyor, Türk vatandaşların başvurularını ciddiye almıyor ve reddediyor. Giderek artan oranlarla yüzde 15'lere vardı fakat randevu bulmak mümkün değil. Maalesef bu randevular randevu çeteleri tarafından ele geçirilmiş ve bunlar bot hesaplarla, ele geçirilen bu yapılarla randevular alınıyor ve yüksek paralarla maalesef vize randevuları vatandaşlara satılıyor. Geçtiğimiz günlerde danışmanım “Bir Avrupa vizesi almak istiyorum.” dedi. “Müracaat et bakalım.” dedim. Hiçbir yerde vize randevusu bulamadı. Ondan sonra, başladı çetelerle yazışmaya; bütün yazışmalar burada, ilgi duyan herkese verebilirim. Çetelerin telefonları burada. “400 olmaz, 500.” “Hadi 500 olmaz; 350, 450.” Pazarlık yapıyorlar. Vize çeteleri Meclisteki danışmanlara vize verebilmek için pazarlık yapıyorlar. Normalde 90-95 euroya alınan vize randevularını 500-600 eurolara, inanılmaz paralarla satıyorlar. Zaten bu sayede kaybedilmiş inanılmaz bir bütçe var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Yanı sıra, bu çetelere de aktarılan paralar ve bütçeler korkunç. Bu konuyu da lütfen iktidar ciddiye alsın diyoruz.

Bir başka konu, haftalardır yaşanan fiyat artışlarıyla ilgili tartışmalar ve beyaz et sektörüne nihayet tayin edilmiş olan kayyumlar. Burada araştırma önergesi verdik iki gün önce, dedik ki beyaz et sektörüne kayyum atadınız, civcivlerden çete türettiniz, tavuklardan organize suç örgütü türettiniz ve üstüne çullandınız ve bu sayede düşündünüz ve inandınız ki beyaz et fiyatları düşecek. Yapmayın dedik. Eğer hakikaten bir örgütlü suç içerisine girdilerse bunun muhatabı Ticaret Bakanlığıdır ve Rekabet Kurumudur. “Hayır.” dediniz çünkü popülist bir yaklaşımla hareket ediyorsunuz, bu şirketlerin üzerine çullandınız. Şimdi bölgeden -ki bu şirketlerin 3 tanesi benim seçim bölgemde- inanılmaz şikâyetler alıyorum. Nereden biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bakın, bu sabah bir tanesi: “Vekilim, biz bu firmalara tavuk üretiyoruz, civciv alıyoruz, onları büyütüyoruz, yetiştiriyoruz, fason üretiyoruz ve ne yazık ki bu atamalar yapıldıktan sonra, kayyum gönderildikten sonra firmalar bizim paralarımızı ödememeye başladılar. Biz de çalışanlarımıza para ödeyemiyoruz.” Ya, Allah aşkına, siz koskoca memleketi böyle mi yöneteceksiniz? Çöktünüz şirketlerin üzerine. Efendim, atadığınız kayyumlar şu anda fason üretim yapan çiftliklerin, oradaki kümeslerin parasını ödemiyo ve bu şekilde ekonomiyi idare edeceksiniz öyle mi? Bir an önce bundan vazgeçin. Zaten sizin ne kadar haksız olduğunuz ortaya çıktı. Ya pişman oldunuz, gördüğünüz hatanın farkına vardınız veyahut da hâlâ bu ülkede kalan adalet kırsıyla bu

sizin atamış olduğunuz kayyumlara itiraz edildi ve 13 şirketten 7 tanesinin şu anda kayyumu iptal edildi, umuyorum diğerleri de iptal edilir ve bu yaşanan süreçten ders alırsınız ve bir daha bu tür uygulamalar yapmazsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Son olarak, dün söyledim, Et ve Süt Kurumunun yapmış olduğu zamlardan bahsettim, inanılmaz fiyat artışlarından bahsettim; bugün de bir başka kuruma sizden kayyum isteyeceğim, TÜRKŞEKER'e kayyum isteyeceğim. Geçtiğimiz günlerde TÜRKŞEKER, fiyatlarına yüzde 11 zam yaptı; bir daha söylüyorum, yüzde 11 zam yaptı. Adalet Bakanı duysun bunu, “Yüzde 11 de zam olur mu?” deyip bana göre TÜRKŞEKER'e bir baskın düzenlemesi lazım ve oraya kayyum ataması lazım. Neyse, yapmadılar, problem değil fakat TÜRKŞEKER bu zammı yapmadan bir gün önce tam 100 bin ton şeker sattı birilerine, 100 bin ton, 2 tane firmaya 100 bin ton şeker sattı. O 2 tane firmanın kimler olduğunu bütün kamuoyu biliyor fakat öyle bir rakamdan şeker sattı ki normalde 1.588 liradan sattı o zaman ama yapmış olduğu zam 1.925 liraydı yani yapmış olduğu zammın çok altında 100 bin ton şeker sattı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Sayın Başkanım, Meclis kayıtlarına geçmesi lazım bu rakamların.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - 30 bin tonluk şeker, 1.925 liraya çıkarttığı şeker 1.588 liraya sattı; efendim, geri kalan 70 bin tonunu da altmış ay vadeyle, yine, 1.925 lira olan şeker 1.850 liraya sattı. Şimdi, ucuz fiyata sattığı şekerle devleti ve aziz Türk milletini tam 307 milyon lira zarara uğrattılar ve altı ay vadeyle sattıkları için de 500 milyon lira da oradan zarar ettirdiler. Açıkçası, 807 milyon lira -bütün hesapları burada- TÜRKŞEKER bu aziz Türk milletine ve vergi ödeyen vatandaşlarımıza zarar ettirdi. Buradan açıkça Sayın Erdoğan'a sesleniyorum, Tarım Bakanına sesleniyorum; hâlâ, hâlâ kayyum atama cesareti varsa Adalet Bakanına sesleniyorum: Bu kepaşeliğe, bu rant ve talan düzenine son verin, bu soygun düzenine son verin; millet fakruzaruret içerisinde, açlık içerisinde, bunlardan haberdar olun; eline geçirdiğiniz devlet gücüyle birilerinin semirmesine ve zengin olmasına müsaade etmeyin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Sayın Erkan Akçay.

Buyurun.

41.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Karabağ zaferine ve Turan Koridoru'na, Gazze'de yaşananlara ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Güney Kafkasya, bugün yalnızca bölgesel gelişmelerin takip edildiği bir coğrafya değildir, burası Türk dünyasının Batı'ya açılan kapısı, enerji ve ulaşım hatlarının kesişim noktası, hafızamızın ve stratejik geleceğimizin en hassas merkezlerinden biridir. Bu coğrafyanın yakın tarihi işgalin, acının ve hasretin izleriyle doludur. Karabağ yaklaşık otuz yıl boyunca Azerbaycan'ın bağrında kanayan bir yara olarak kalmıştı, Hocalı'da insanlık vicdanını yaralayan vahşet yaşanmış, Şuşa, Laçın, Ağdere

esaretin gölgesinde bırakılmıştı, yüz binlerce Azerbaycan Türkü kendi vatanında muhacir durumuna düşürülmüştü fakat tarih zulmün ebedi olmadığını bir kez daha göstermiştir. 2020 yılında can Azerbaycan'ın kahraman ordusu Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in kararlı liderliğiyle Karabağ'da tarih yazmıştır, otuz yıllık işgal zinciri kırılmış, Şuşa'nın dağlarında zaferin sesi yankılanmıştır, Karabağ'ın bağrında hürriyet iradesi yeniden dalgalanmıştır. Bugün artık tartışmaya kapalı bir gerçek vardır: Karabağ Azerbaycan'dır, bu gerçek sahada kahramanlıkla, masada hukukla ve milletimizin duası ve desteğiyle tescillenmiştir. Ancak Karabağ zaferi yalnızca geçmişin hesabının görülmesi değildir, aynı zamanda geleceğin kapısının da aralanmasıdır. Bu kapının adı da Sayın Genel Başkanımızın işaret ettiği üzere Turan Koridoru'dur. Turan Koridoru dar bir ulaşım projesi olarak görülemez. Bu hat, Nahçıvan'ı Azerbaycan'la buluşturacak, Türkiye'yi Hazar'a, Hazar'ın ötesinden Türkistan'a bağlayacak, Anadolu ile Türk dünyası arasındaki stratejik bir bütünleşme sağlanacaktır. Turan Koridoru demir yolundan, kara yolundan, enerji hattından ibaret de değildir; bu koridor, tarihi kavuşma yoludur. Bu koridor Kars'tan Bakü'ye, Nahçıvan'dan Semerkant'a, Anadolu'dan Türkistan bozkırlarına uzanan kardeşlik köprüsüdür. Milliyetçi Hareket Partisi olarak inancımız tamdır: Turan Koridoru açılacak, Türk Devletleri Teşkilatı güçlenecek ve Türk dünyası ekonomik, siyasi ve stratejik olarak daha da kenetlenecektir ve Turan Koridoru bu şeref sayfasından geleceğe uzanan kutlu yolun adıdır.

Sayın Başkan, Filistin'de, Gazze'de yaşananlar artık sıradan bir çatışma, geçici bir kriz veya bölgesel bir gerilim olarak tarif edilemez. Karşımızda kadınların, çocukların, yaşlıların, hastaların ve savunmasız sivil insanların doğrudan hedef alındığı büyük bir insanlık dramı vardır. İsrail yönetimi, güvenlik bahanesinin arkasına saklanarak uluslararası hukukun en temel ilkelerini çiğnemektedir. Hastanelerin, okulların, ibadethanelerin, mülteci kamplarının ve yardım bekleyen sivililerin hedef alınması hiçbir gerekçeyle meşrulaştırılamaz. Açlığı bir silah gibi kullanmak, insani yardımı engellemek, insanların yaşadıkları topraklardan sürmeye zorlamak açık bir savaş suçudur. Gazze'de yıkılan yalnızca binalar değildir, insanlığın ortak vicdanı, uluslararası sistemin inandırıcılığı ve hukuka duyulan güven de enkaz altında kalmıştır. Filistin halkı on yıllardır işgal, abluka, sürgün ve baskı altında yaşam mücadelesi vermektedir. Bugün Gazze'de toprağa verilen her çocuk sadece Filistin'in değil bütün insanlığın kaybidir. Bir annenin evladına kefen aradığı yerde diplomatik suskunluk tarafsızlık değil, zulme sessizce ortaklıktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak tavrımız nettir: Mazlumun kimliğine, mezhebine, coğrafyasına bakmadan hakkın ve adaletin yanında dururuz. İsrail'in sivilileri hedef alan saldırılarını, savaş hukukunu hiçe sayan uygulamalarını ve Gazze'yi yaşanmaz hâle getiren kuşatma politikasını en güçlü şekilde reddediyoruz. Uluslararası toplum artık kınama cümlelerinin konforundan çıkmalıdır, kalıcı ateşkes sağlanmalı, insani yardım koridorları açılmalı, sivililerin can güvenliği teminat altına alınmalı ve savaş suçu işleyenler hukuk önünde hesap vermelidir. Gazze'de yaşananlar unutulmayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Çocukların feryadı, annelerin ahı, yıkılmış şehirlerin sessizliği tarihin kayıtlarına geçmiştir. Türkiye'nin yeri bellidir, biz zulmün karşısında, mazlunun yanındayız. Filistin halkının hür, onurlu ve güvenli bir geleceğe kavuşması için mücadelemiz kararlılıkla sürecektir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Akçay, teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

42.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ekonomik programa, Muş Ovası'na, sağlıklı bir tarım politikasını hayata geçirmenin yoluna, ABD/İsrail ile İran arasındaki savaşa, Avrupa Parlamentosunun yayımladığı rapora ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, bir ekonomik program yürüyor ve yürüyen bu ekonomik programın bütün maliyeti emekçilere, kadınlara, çiftçilere, esnafa yüklenmiş durumda. Her geçen gün yoksulluk yaygınlaşıyor, yoksulluk derinleşiyor. Uzunca süredir bu programda ısrar etmenin sonuçlarına bütün toplum katlanıyor.

Tabii, şimdi, bugün de çiftçilere değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, temmuz ayı geliyor, zamlardan, ek zamlardan bahsettik dün ama çiftçilerin sorunları da en az emekçiler kadar söz konusu.

Bakın, Muş'tan bahsedeceğim. Biliyorsunuz, Muş Ovası 165 bin hektarlık bir ova, Türkiye'nin 3'üncü büyük ovası ve çok verimli bir ova, gerçekten çok verimli bir ova. Bu verimli ova maalesef yoksulluk üretiyor, bu verimli ovoidan bir türlü yararlanamıyoruz. Neden yararlanılmıyor? Çünkü bu tarım politikasıyla bu ovalardan yararlanmak mümkün değil, bu anlayışla bu ovalara ulaşmak mümkün değil. Muş Ovası'ndan iki su birden geçiyor -Karasu ile Murat Nehri- buna rağmen ovada su sorunu yaşanıyor. Ya, şimdi biri baksa der ki: "Su akar, bunlar bakar." Manzara böyle. Hâlbuki o sudan bir verimli tarıma, sulu tarıma, sağlıklı bir tarıma geçmek mümkün. Bunu yapmak yerine âdeta Muş ve bölgedeki bütün tarım arazileri ve tarım kaderine terk edilmiş, tarım arazileri madencilere peşkeş çekilmeye devam ediliyor, halk da işsiz ve yoksul. Buradan çıkmak mümkün, sağlıklı bir tarım politikasını hayata geçirmek mümkün; bunu yapabiliriz. Bunun yolu topraksız ve yoksul çiftçileri önceleyerek politikalar üretmekten geçer, bunun yolu kooperatiflerden geçer, bunun yolu yerel yönetimler ve kooperatiflerle beraber siyaset üretmekten geçer. Yapamıyor musunuz? O zaman bırakın biz yapalım. Bakın, yerelerde iktidarız; iktidarlarımıza tahammül etmek yerine kayyum atıyorsunuz. Oysa bizim yerel yönetim anlayışımız toplumcu bir belediyeçilik anlayışına dayanır, bir taraftan da üretimi toplumsallaştırır ve bu üretim zincirine herkesin katılması için bir kooperatifleşmenin önünü açar. Bunu yapmadığımız gibi bunu yapanlara da engel oluyorsunuz. Artık bu kayyum anlayışına ve çiftçiye, emekçiye yok sayan anlayışa son verme zamanı gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, Muş Ovası'na bu zalimce yaklaşım var da başka yerlere yok mu? Var, Türkiye'nin her yerine aslında bakıyoruz. Yani bir tarım politikasının yoksunluğunun altında yatan en temel nedenlerinden biri sanayileşme anlayışındaki çarpıklıktır. Bir kere artık hâlâ geçmişin sanayi anlayışıyla topluma, doğaya yaklaşılamaz. Böyle yaklaşıldığı için Ağrı bugün yoksul, Muş bugün yoksul; buralarda sağlıklı bir tarım yapılamıyor, halk göç etmek zorunda kalıyor, işsizlik yaygın. İşte, Iğdır Ovası, inanılmaz bir kirlilik nedeniyle aslında giderek hızla yoksullaştı, fakirleşti. Gelelim Muğla'ya, Türkiye'nin en çok orman arazisine sahip olan kentimiz. Turizm bir taraftan ağaçları katletti, defalarca dile getirdik; öbür taraftan maden şirketleri, şimdi de çimento fabrikası meselesi var. Biliyorsunuz, Deştin'de böyle bir mücadele yürüyor, tam yirmi yıldır yürüyor, yirmi yıldır orada halk direniyor "Buraya çimento fabrikası yapmayın, burası orman arazisidir, burası zeytinliktir, burası Türkiye'nin bir doğa cennetidir, burayı katletmeyin." diye. Bakanlık ısrarla, ısrarla, ÇED raporları eliyle buraya çimento fabrikası yapma peşinde. Şimdi, yine, o kazanılmış mahkeme kararlarına rağmen yeni bir ÇED raporu uydurarak bir birlikçi kumpasıyla âdeta oraya çimento fabrikasının yapılmasının yolu açılıyor. Biliyorsunuz, dün de bahsettik Akbelen'de Danıştay kararına rağmen zeytin ağaçlarını kesen firmadan, şimdi de çimento firmasının eliyle yine Muğla'ya yönelik böyle bir saldırı gerçekleşiyor. Aslında bu doğaya saldırı bütün ülkeye yayılmış durumda, bunun bütün bedeline de aslında sadece biz katlanmıyoruz, bizden sonraki kuşakların hakkını gasbettiğimiz için ülkenin geleceği de şimdiden bu

riskle karşı karşıya. Ne su meselesinde bunun farkındayız ne gıda meselesinde ne tarım meselesinde, varsa yoksa günü kurtarmak, varsa yoksa sermayenin kâr hesabına göre hareket etmek; artık buna son verme zamanı geldi geçiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biliyorsunuz, ABD/İsrail ve İran arasındaki savaş geçici bir anlaşmayla son bulmuş gözüküyor fakat bu anlaşmanın kalıcı olma ihtimali çok zayıf, bunu biliyoruz. Çünkü neden? Ne sömürücü sömürücülüğünden ne sömürgeci sömürgeciliğinden vazgeçiyor. Orta Doğu halkları üzerinde oyunlar, planlar devam ediyor. Bazen işte IMEC projesi diyorlar, bazen petrolle ilgili yatırımları gündeme getiriyorlar, bazen ticaret yolu, bazen enerji yolu; bir sürü projeyle emperyalist güçler bölgeyi pay etmeye, paylaşmaya devam ederken otoriter rejimler de aslında halkın üzerindeki o zalimliği artırarak bu kayıkçı kavgasının içinden, bu savaş senaryoları içinden bu düzeni devam ettiriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bugün İran rejimi, bütün bu olumsuzluğun üzerini bu savaşla örtmeye çalıştı; Kürtleri idam etmeye, kendi halkına bu zalimliği dayatmaya devam ediyor. Aynı şeyi Orta Doğu'nun her yerinde görüyoruz. O yüzden diyoruz ki hem emperyalist saldırılara, İsrail'in bu planlarına karşı hem de bölgedeki bütün otoriter rejimlere karşı tek çıkış formülü topyekûn demokratikleşmedir. Türkiye açısından da bölge açısından da Türkiye bunu savunabilmelidir. Türkiye bölgedeki savaş senaryolarının içinde kendini kaybetmek yerine, Türkiye bugün yaşadığı barış sürecinin de rüzgârıyla, etkisiyle bu yasaları hayata geçirerek ama bununla da sınırlı kalmayarak tüm bölgeye demokrasi ihraç edebilmelidir, insan hakları ihraç edebilmelidir, Türkiye bunu başarabilir ama Türkiye kendi içinde siyasi hesaplara gömülürse...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - ...bu barış süreci dediğimiz meselenin, bu demokratik gelişmelerin önünü bizzat kendisi tıkarsa, değil bölgeye hayrının dokunması, kendine de hayrı dokunmaz. Neden mi biliyoruz, nasıl mı biliyoruz hayrının dokunmayacağını? Bakın, Avrupa Parlamentosu bir rapor yayımladı. Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu rapor geçmiş yıllarda ilerleme raporu olarak yayınlanırdı, 2016'ya kadar. Sonra baktılar bir ilerleme yok, raporun adını değiştirdiler yani o kadar kararlıyız ki biz insan hakları, demokrasi konusunda ilerlememeye hatta geri gitmeye, adamlar raporun adını değiştirdiler. Evet, ülke raporu yayınlandı. Şimdi bu ülke raporunun üzerine konuşuyoruz, Avrupalılar neden böyle demiş de nasıl bu rapor böyle yazılmış da... Ya, biz kendi hâlimizi bilmiyor muyuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bizim yaptığımız hak ihlallerinden, bizim yaptığımız hukuk dışlıklardan, bizim antidemokratik uygulamalarımızdan kendimizin haberi yok mu; başkaları söyleyince mi ağırmıza gidiyor? Siyasete müdahaleyi, siyasetçilere müdahaleyi bilmiyor muyuz? Evet, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Selahattin Demirtaş hakkında 3 kere karar vermesine rağmen biz Selahattin Demirtaş'ı cezaevinde tutmaya devam ediyor muyuz, etmiyor muyuz? Ediyoruz. Can Atalay hâlâ cezaevinde mi? Evet. Ekrem İmamoğlu cezaevinde mi? Evet. Bu ülkede siyasetçiler cezaevinde

mi? Evet. Rapora yazılınca mı ağırimıza gidiyor? Adalet Bakanının adı geçiyor ya raporda, durum bu kadar vahim bir hâle gelmiş, ilerleme adına bir şey olmadığı gibi sürekli olarak geriliyoruz ve diyoruz ki: Avrupa Birliği bizi böyle kabul etsin ama biz yatırımlara devam edelim, ticaret yolları açmaya devam edelim, stratejik ortaklıklar kuralım; NATO gelsin, ağırlayalım; Avrupa gelsin, ağırlayalım; silah üretmeye devam edelim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - ...ama söz konusu insan haklarıysa biz yokuz, demokrasiyse biz yokuz. Siyasete yargı eliyle müdahale edeceğiz, siyasetçileri cezaevine atacacağız, dolayısıyla biz bildiğimizi okuyacağız. Hayır, öyle değil, dünya öyle değil. Evet, Türkiye'ye otoriter rejimler rolü biçilebilir, Türkiye'ye çeşitli roller biçilebilir ama biz bunu kabul etmiyoruz. Bu ülke demokrasiyi de insan haklarını da hak ediyor. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde, Dış Politika Uyum Endeksi'nde sürekli geriye düşmemizin yegâne nedeni aslında bizim siyasete bu çarpık bakışımızla alakalıdır. Bunun da adresi -hiç kimse başka yere kafasını çevirip bakmasın- Meclistir. Meclis hâlâ sorumluluk almaktan kaçmaktadır. Meclis hâlâ oyalanmaktadır. Bir an önce demokrasinin de barışın da önünü açacak adımları atmanın zamanı gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bu raporları boşa düşürmenin yegâne yolu -eğer böyle bir meselemiz varsa- burada alacağımız inisiyatifler, alacağımız sorumluluklarla alakalıdır. O yüzden diyoruz ki: Artık burada geçmişin kısır tartışmaları içinde siyaseti boğmak yerine hep birlikte gerçekten buradan çıkmanın yolunu birlikte üretelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir.

Buyurun.

43.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, üç yıl önce 6 yaşındaki bir kız çocuğunun yaşadıklarıyla ilgili davaya, 2 Temmuz Sivas katliamı faillerine ve sanıklarına, AKP Rize İl Gençlik Kolları Başkanı Onuralp Kazmaz'a, açlık grevinin 4'üncü günündeki öğretmenlere, barınma krizine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bundan üç yıl önce hepimizi dehşete düşüren ve âdeta şok olduğumuz; her siyasi partinin, her siyasetçinin, her insanın aynı noktada bulunduğu bir olay yaşandı. Öğrendik ki minnacık bir yavruyu, 6 yaşında bir kız çocuğunu babası 29 yaşında bir erkekle evlendirmiş ve bu kişi İsmailağa cemaatine bağlı Hiranur Vakfının kurucusu. Hatta buradan hareketle diğer başka birkaç olayı da göz önüne aldık ve Mecliste de sonuçta hiçbir işe yaramayan, göstermelik olduğunu anladığımız bir komisyon da kurmuştuk ve sonrasında hem bu küçük yavruya cinsel istismar suçu işleyen kişi hem de o evliliğe yol açan, izin veren, katkı veren, destek olan babası ve annesi yargılandılar, ceza aldılar ve sonunda anlıyoruz ki babası tahliye oldu ama bu tahliyenin arkasında aslında siyasi bir tutum olduğu apaçık ortada çünkü Yeni Şafak gazetesi “6 Yaş Yalanı Çöktü” diye manşet atıyor -oysa 6 yaşında evliliğin olduğuna dair çok net kanıtlar var, dosya zaten kapanmış- bundan sonra özellikle Cübbeli Ahmet Hoca,

Cumhurbaşkanı dâhil birkaç görüşme yapıyor. Sonrasında, bu tahliye sonrasında da Cübbeli Ahmet Hoca Cumhurbaşkanına âdeta teşekkür ediyor ve diyor ki: “Bu tahliyede benim bu görüşmelerimin yararı olmuştur.” Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanı bu davaya, dosyaya müdahale etti mi, etmedi mi, doğrusu buradan kesin bir şey söyleme olanağımız yok ama yargı bağımsızlığının altında yatan temel faktör yargının gerçekten bağımsız olmasıdır ama bu da yetmez, bağımsız da görünmesi gerekir. Evet, bir dosya kapsamında Cumhurbaşkanının ilgili mahkemeye talimat verdiğini söyleyemeyiz ama Cumhurbaşkanının istemeyeceği hiçbir kararın hiçbir Türkiye Cumhuriyeti mahkemesinden çıkamayacağını, çıkarsa da o hâkimin ilk kararnameyle yerinin değiştirileceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Burada söz konusu olan şudur: Bir küçük yavruya, 6 yaşında bir kız çocuğuna cinsel saldırı, cinsel istismar yapılmıştır ve bu fark edildiğinde herkes ayağa kalkmıştır ama yavaş yavaş bu faillerin sırtında cübbe var diye, başlarında sarık var diye tahliye olmalarının önü açılmıştır.

Ve değerli arkadaşlar, buradan hareketle, özellikle küçük kız çocuklarının rızası diye bir şey olamayacağını, o rızaya dayalı bir evlilik, nikâh olamayacağını, her ne şekilde olursa olsun bunun bir suç olduğunu ve bunun arkasında da kimsenin duramayacağını buradan bir kez daha ifade etmek isterim. Yıllar önce, gecenin bir vaktinde AKP Grubu bir torba yasanın bir kenarına küçüğün böyle evlendirilmesiyle ilgili suçlular hakkında, ilgililer hakkında bir af getirmişlerdi ve gece muhalefet milletvekilleri olarak organize etmiştik ve öbür gün bu girişimi püskürtmüştük; şükür, daha sonra getiremediler, umarım akılları başlarına gelmiştir ama böyle tek tük örnekler üzerinden de bu tip istismarların üstünün kapatılmasının önüne geçmek gerektiği açık.

Tabii, bu kadar şanslı sanıklar varken Türkiye’de, şanslı sanıklar bitmiyor. Aynı şey 2 Temmuz Sivas katliamı failleri ve sanıkları için de geçerli. Otuz üç yıl önce Sivas’ta Madımak Oteli’nde bir ateş yaktilar ve o ateş hâlâ insanlığın ve her birimizin yüreğinde yanmaya devam ediyor çünkü adalet tecelli etmedi çünkü o günkü sanıkların, o günkü suçluların, o katillerin arkasında siyasi iktidarlar durdu, durmaya da devam ediyorlar. Baktığınızda, Anayasa Mahkemesine on iki yıl önce hak ihlali iddiasıyla orada katledilen kişilerin yakınları başvurmuşlar. On iki yıldır Anayasa Mahkemesi tek bir karar vermemiş, on iki yıl beklemiş. Anayasa Mahkemesi böyle bir mahkeme; canı isterse bakıyor, canı istemezse bakmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sonuçta, bu davanın gelişimine baktığınızda tam bir facia. İlk günden beri söylüyoruz, oradaki olaylar cumhuriyete karşı bir kalkışmadır, cumhuriyetin niteliklerine karşı bir kalkışmadır, insanlığa karşı suçtur, hiç değilse terör suçudur. Sanki birileri öylesine almışlar da o oteli yakmışlar ve o canları öldürmüşler gibi muamele yapıldı. Kaç defa tahliyeleri sağlandı. Tahliye olanlar firar ettiler, firar edenler aranmış gibi yapıldı, aransa da bulunmadı. Cezaevinde kalan birkaç kişiyi Cumhurbaşkanı affetti ve sonuçta, her birinin arkasında aslında siyasi iktidarın durduğunu öğrenmiş olduk.

Bakın, 2012 yılından sonra “Zaman aşımı var.” dediler, zaman aşımı dolayısıyla davayı düşürdüler. Bugünün Cumhurbaşkanı, o zamanın Başbakanı “Hayırlı olsun.” diyecek kadar bu davanın neresinde durduğunu ortaya koydu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin

MURAT EMİR (Ankara) - Bu davanın neresinde olduğunu ortaya koydu. AKP bu davanın neresinde diye soruyorsanız tam göbeğindedir, tam içindedir; o katillerin her birini özenle korumuştur, sırtını sıvazlamıştır.

Değerli arkadaşlar, bakın, firari sanıklardan Cafer Erçakmak yıllarca bulunamıyor ama o arada evlenmiş, çocuk yapmış, işe girmiş İBB’de vesaire. Firarilerden bir tek ihsan Çakmak yakalanmış; onun da gayet düzgün bir hayat yaşadığı, hiç de aranmadığı ortaya çıkmış ve son olarak Değerli Başkan ve değerli arkadaşlar, bu konuda bu davanın avukatlığını yapan herkes âdeta AKP’ye siyasi kadro kuluçkası olarak yaklaşmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Orada avukatlık yaptıysan bakan oluyorsun, milletvekili oluyorsun, genel müdür oluyorsun, her şeyi olabiliyorsun. Bakın, elimde çok uzun bir liste var, başında Bakan Hayati Yazıcı var, devamında onlarca milletvekili var sadece orada avukatlık yaptığı için onu bir kariyere dönüştüren. İşte, AKP bunun burasında.

Tabii, AKP’nin nepotizmi, yandaş kayırmacılığı bitmiyor. Yeri gelmişken söyleyelim, İçişleri Bakanının danışmanlığına AKP Rize Gençlik Kolları Başkanı Onuralp Kazmaz atanmış ve bunu da söylüyorlar, bir kibirle, bir onurla, bir mutlulukla. Ya, bunlar eskiden bazen olurdu ama en azından söylenmezdi, yüze vurulunca utanılırdı veya o işlem geri alınırdı. O kadar normal ki elbette ki parti devleti olunca, AKP’nin devleti olunca, AKP’nin bakanı olunca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - ... AKP’nin Bakanının danışmanının da yine AKP Gençlik Kollarından gelmesi ve AKP İl Başkanlığının da bunu büyük bir mutlulukla, hiç utanmadan, sıkılmadan bildirmesi, paylaşması çok normal geliyor. Oysa Türkiye bunu hak etmiyor. Milyonlarca kadro var, yetişmiş gençler var, iş bulamıyorlar, intihar etmek zorunda kalanlar var. Bakın, 1 milyon öğretmen sırada bekliyor atanmadığı için. Açlık grevinin bugün 4’üncü günündeler, daha dün Meclisin kapısında tartaklandılar. Bir yanda bu milyonlar var, yetişmiş kadrolar, liyakatli, “Sınav yapın, bizi mülakatsız alın, hak ettiğimiz kadrolara yerleşelim, mesleğimizi yapalım.” diyenler; bir taraftan da geniş otobanlardan, hiçbir şey yapmaksızın, sınavsız, mülakatsız, kadrosuz, direkt danışman atanan AKP’nin yavruuları var. Milletimiz bunların hepsini görüyor.

Son olarak Sayın Başkan, kiralar çok artıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Son bir dakika.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Barınma krizi giderek vatandaşlarımız açısından çekilemez, dayanılmaz bir noktaya geldi. Rakamlar son derece çarpıcı. 2002’de kira gideri ortalama gelirin yüzde 28’i iken 2025’te 38,7 yani yüzde 40’ına çıkmış. Vatandaşımız kısılabildiği her yerden kısmış ama kiradan kısamıyor, kira artışları enflasyonun da üstüne gelmiş ve çok büyük bir kalem olmuş. Sonuçta, bakın, eğitime, gıdaya, sağlığa ödeyemiyor ama mecburen kirasını ödemek zorunda kalıyor. Birçok şehirde özellikle büyük şehirlerde kira artışı asgari ücret artışının ve enflasyon artışının çok üzerinde. Bu nedenle, bu barınma krizine bir an evvel acil çözüm bulunmalıdır ve vatandaşlarımızın bu feryadına kulak verilmelidir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Sayın Leyla Şahin Usta.

Buyurun.

44.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Avrupa Parlamentosunun kabul ettiği 2025 Türkiye Raporu'na, Filenin Sultanları'na, ülkedeki orman varlığına, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, hafta sonu Yükseköğretim Kurumları Sınavı'na girecek gençlere ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Avrupa Parlamentosunun dün kabul ettiği 2025 Türkiye Raporu ne yazık ki hiçbir nesnel dayanağı olmayan, tamamen siyasal hesaplarla ve Türkiye karşıtı odakların dayatmalarıyla kaleme alınmış bir metin olarak karşımıza çıkmıştır. Küresel dengelerin altüst olduğu bir çağda, güvenlikten enerji arzına, göç kontrolünden bölgesel huzura kadar her alanda kilit taşının Türkiye olduğu gerçeği apaçık ortadadır. Ev sahipliğini yapacağımız ve küresel güvenliğin rotasını çizeceğimiz önümüzdeki NATO Zirvesi ülkemizin uluslararası arenadaki bu kurucu ve vazgeçilmez rolünün en somut göstergesidir. Hâl böyleyken, Avrupa Parlamentosunun vizyoner bir ortaklık geliştirmek yerine bayatlamış ezberlerin ve stratejik bir körlüğün arkasına sığınması tam bir acizyet göstergesidir. Dünyadaki krizlere, gözü önünde yaşanan insanlık dramlarına, katil İsrail'e ses çıkaramayan ve bu yüzden meşruiyetini tamamen yitiren yapıların Avrupa Parlamentosunun, Avrupa Konseyinin, Birleşmiş Milletlerin hukuk mekanizmamıza yön vermeye çalışması abesle iştigaldir. Hiçbir bağlayıcılığı olmayan bu mesnetsiz raporu kesin bir dille reddediyoruz. Ayrıca, mavi vatana ilişkin dayanaksız ifadeler, Yunanistan'ın maksimalist taleplerine verilen koşulsuz destek ve Kıbrıs meselesindeki taraflı yaklaşım raporun objektiflikten ne kadar uzak hazırlandığını açıkça göstermektedir. Terör örgütlerinin ve Türkiye karşıtı çevrelerin söylemlerine alan açan bu anlayışın Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine katkı sunması ise mümkün değildir. Avrupa Parlamentosu Türkiye'yle uğraşmak yerine kendi stratejik körlüğüyle yüzleşmeli. Bizler millî hak ve menfaatlerimizden asla taviz vermeden, önyargılara teslim olmadan, başı dik bir şekilde yolumuza kararlılıkla devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, bir yandan ülkemizin güvenliği ve bölgesel istikrarı açısından önemli gelişmeler yaşanırken diğer yandan milletimizi ortak bir heyecanda buluşturan spor müsabakalarını da takip ediyoruz. Dünya Voleybol Kadınlar Milletler Ligi'nde Belçika'yı mağlup eden Filenin Sultanlarını tebrik ediyor, bugün Fransa'yla yapılacak olan karşılaşmada ise başarılar diliyorum, galibiyet serilerini sürdürerek milletimize yeni sevinçler yaşatacaklarına da canıgönülden inanıyorum.

Birkaç gündür gördüğümüz kanunla bağlantılı olarak, ülkemizdeki orman varlıklarımızla ilgili, birtakım söylemlerle ilgili bilgi vermek istiyorum. Son yirmi üç yılda 7,5 milyar fidan ve tohumu toprakla buluşturduk, orman varlığımızı 23,4 milyon hektara çıkardık; 2,7 milyon hektar artırdık. FAO'nun 2025 küresel orman kaynakları değerlendirmesine göre Türkiye, 2015-2025 yılları arasında en fazla ormanlık alan kazanan ülkeler arasında 4'üncü sırada yer almaktadır. Bu vesileyle, ormanların ranta çevrilmesi yalanına sığınanlara işte bu gerçekleri ortaya koyarak orman varlığımızı artırmaya ve çevremize duyarlı olarak yine yatırımlarımıza devam etmeye devam edeceğiz.

Az önce Sayın CHP Grup Başkan Vekili Murat Emir bir tahliye kararıyla ilgili olarak konuyu ne yapıp ne edip, hiç alakası olmadığı hâlde Sayın Cumhurbaşkanımıza bağlamakla yetinmeye çalışmıştır. Bu, tamamıyla bir zavallılıktır, bir çaresizliktir. Bu konuda ilk günkü tavrımızla bugün aynı noktadayız. Hiçbir çocuğumuza veya hiçbir kadına tacize, şiddete müsaade etmediğimizi ve sıfır

toleransta olduğumuzu yine dile getiriyoruz. Mahkeme kararlarını etkilemek noktasında CHP'nin becerisini kendileri bildikleri için herkesi kendileri gibi zannedip hele hele böylesine bir konuda Sayın Cumhurbaşkanımıza iftira atmak bir hadsizliktir. Bu, kesinlikle bir yalandır ve iftiradır. İstismarın kapatılmasının ne olduğunu en iyi bilen kendileridir. Kendi belediye başkanları belediyenin personeli olan genç kızlarla otel odasında yakalandıktan sonra önce yalanlamaya çalıştılar ve bu kızlarla ilgili bir cümle dahi sarf etmediler. Sonrasında, iş ortaya dökülünce de belediye başkanlarının gerçeğini gördüler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yine, bir belediye başkanları 16 yaşındaki bir genç kızı, bir çocuğu taciz iddiasıyla yakalandı ve bu kız çocuğu bir hafta sonra, ne hikmetse belediye başkanının yakını tarafından bir trafik kazası süsüyle öldürüldü. Bunların hiçbirisi hakkında bir kelime, bir açıklama dahi duymadık.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yargısız infaz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hiçbir yargısız infazımız yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Nereden biliyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - İddiaların hepsi ortada, açın bakın. Öncelikle kendi sicilinize bakın, bu konularla ilgili tavrınızı net ortaya koyun, ondan sonra çıkıp Sayın Cumhurbaşkanımıza laf söyleyin. Bu konu da haddiniz değil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yargıyı siyasallaştıran sizsiniz! Yargı mı bıraktınız!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hem tacizler konusunda hem de kendi belediyelerinizdeki akraba, eş dost işe aldıklarınız konusunda bu millete açıklamalarınızı borçlusunuz. Başkalarına çamur atarak kendi krizlerinizi ve rezilliklerinizi örtemezsiniz.

Bu hafta sonu yükseköğretim sınavına giriş için gençlerimiz büyük bir heyecan içerisindeler. Hepsini canıgönülünden şimdiden tebrik ediyoruz, başarılar diliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum Başkanım.

Uzun ve emek dolu bir hazırlık sürecinin ardından sınav heyecanını yaşayacaklar. Hem evlatlarımızın hem de ailelerimizin kendi gönüllerindeki hedeflerine ulaşmalarını canıgönülünden temenni ediyoruz. Unutulmamalıdır ki sınavlar hayat yolculuğunun önemli duraklarından biridir ancak tek belirleyicisi değildir. Çalışmak, gayret etmek ve sonuca ulaşmak elbette ki en önemli hedefimiz olmalıdır.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Emir, buyurun.

45.- *Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Usta'nın siyasi hırsı duyduklarını anlamaya engel oluyor anladığım kadarıyla. Birkaç örnekle hemen düzeltmelerimizi yapalım. Bir defa bu "rezillik" gibi kelimeleri böyle durup dururken söylerseniz muhatabı olursunuz. "Rezillik" kelimesini aynen iade ediyorum; aynen, hiç eksiksiz. Bu polemikler de ucuz polemikler de sizi kurtarmaya yetmez.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - En ucuz polemiği sen yaptın az önce. Cumhurbaşkanımıza iftira atıyorsunuz ya!

MURAT EMİR (Ankara) - Biz bir şey söylüyoruz, siz başka bir yerden saldırmayı seçiyorsunuz. Duysaydınız, anlasaydınız ben, Sayın Cumhurbaşkanının bu dosyayla ilgili olarak bir talimat verdiğini iddia edemem çünkü bilmiyorum dedim ama ben bir siyasetçi olarak, Türkiye’de yargının Cumhurbaşkanına bağlı olduğunu ve Cumhurbaşkanının yargıyı birebir de etkilediğini söylerim arkadaş; bunu herkes her gün her dakika yaşıyor, her mahkemede yaşıyor, her yerde görüyoruz; bunu bilmiyorsanız artık size ne diyelim!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Devam edeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Yani öyle şeyler söylüyor ki oradan buradan, potpuri yapmış; önüne gelmiş, saldırmaya başlıyor. Her bir konuyu istiyorsanız tartışalım. Bizim bu konudaki etik duruşumuz ortadadır. Kadınlara yapılan istismar, çalışanlara yapılan böylesine olmayacak ilişkiler; bunların her biri, her bir durumda gerektiği şekilde cevaplandırılmıştır. Bizi bu şekilde saldırılarla hiç kirletemezsiniz ama ya, siz bir siyasetçisiniz; bir iddia dahi yok, bir soruşturma var, “Öldürdü.” diyorsunuz; dikkatli konuşun, ölçülü konuşun, peşin hüküm vermeyin, yapmayın böyle. Bakın, şurada anlaşalım, biz sizin de “Biz her türlü cinsel istismarın karşısındayız.” demenizden memnunuz ama burada düşünmemiz gereken, bu failin nasıl böyle tahliye olabildiğidir; bunu konuşmak varken, bunu konuşamayınca ilgisiz her şeyi bulup buluşturup bize saldırmaya çalışıyorsunuz ama bize o lekeler yapışmaz.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Usta...

46.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Konuyu açan sizsiniz, tartışmaları başlatan sizsiniz. Sizin ettiğinizi sorgulamak benim işim değil; sizin ettiğiniz ve ölçünüz geniş olabilir, belediye başkanlarınız her şeyi yapabilir, siz bunu kabul edebilirsiniz, bunu açıklayabilirsiniz, zaten öyle davrandınız. Ben de çıktım, bunları söyledim.

Sayın Cumhurbaşkanımızla ilgili kesin hüküm veren sizsiniz. Bu mahkemelerle ilgili kesin hüküm veren de sizsiniz. Siz bu yetkiyi nereden buluyorsunuz? Bu hakkı nereden alıyorsunuz? Kendi siyasi polemikleriniz, kendi görüşleriniz, kendi kafanızda kurduğunuz birtakım polemiklerle bunları buraya, Meclisin gündemine getiriyorsunuz, sonra da “Yok, ben demedim.” diyorsunuz. Çok açık ve net Sayın Cumhurbaşkanımızı itham ettiniz, ben de çıktım dedim ki bunlarla ilgili, bu davalarla ilgili Sayın Cumhurbaşkanımızın hiçbir dahli ve müdahili olmaz. Bu konulardaki tavrımız çok nettir, bu tip konularda toleransımız da sıfırdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bununla ilgili eğer varsa bir sorunuz bunu araştırırsınız, söylersiniz ama kendi belediye başkanlarınızın yaptıklarının üstünü örtmek için bu tip polemiklere girme zahmetinde bulunmayın; maalesef zararlı çıkarsınız.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN - Buyurun.

47.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Usta'nın şu dağınık konuşmasına cevap verme ihtiyacı içerisinde değiliz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, birleşime on dakika ara vereceğim ve Sayın Grup Başkan Vekillerini arkaya davet ediyorum bir görüşme için.

Teşekkürler.

Kapanma Saati: 16.05

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.37

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın Temelli'nin söz talebi var.

Buyurunuz Sayın Temelli.

48.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Parlamento çatısı altında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce Parlamento çatısı altında hiçbirimizin istemediği bir tartışma yaşandı. Bu bütün partileri olduğu gibi bizi de rahatsız eden tartışmalar. Biz burada temiz bir dille, temiz bir siyaseti yürütme çabasında olduğumuzu sürekli dile getiriyoruz. Bu konuda bizden de kaynaklı hatalar varsa bu da bir eksikliktir, bunların olmaması en büyük arzumuzdur, isteğimizdir. Bazen maksadını aşan ifadeler oluyor. Bunların olmaması için hepimiz üzerimize düşen özeni muhakkak göstermeliyiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Çömez, sizin de söz talebiniz var.

Buyurun.

49.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Parlamento çatısı altında yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Burası millet iradesinin tecelligâhı olan mukaddes bir çatı ve burada millet adına karar veriyoruz, millet adına bir mücadele veriyoruz ve hepimiz kendi partimizin ve kendi şahsımızın perspektifinden değerlendirmeler yapıyoruz. Tabii ki bu çatı zaman zaman çok sert ve hakikaten alevli tartışmalara da sahne olacaktır. Bunu da anlayışla karşılamamız lazım. Hepimiz aynı görüş ve düşüncede olursak bu zaten demokrasi olmaz, farklı görüşler olacak ki birbirimizle tartışacağız hem kendimiz daha doğruyu öğreneceğiz hem de kamuoyu önünde yaşanan bu tartışmalar kamuoyuna gerçekleri gösterecek ve işaret edecek. Az önce Meclis çatısı altında kabul edilebilecek meyanda bazı tartışmalar yaşandı ama kabul edilemeyecek meyanda da bazı ithamlar, ifadeler oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bizim bu tarzda, milletvekillerimize, başta şahsım olmak üzere bütün arkadaşlarımıza bu tarzda ifadelerin kullanılıyor olmasını ve bunların Meclis çatısı altında zikrediliyor olmasını kabul etmemiz mümkün değil. Bu itibarla, hep temiz dilden bahsedilir ki doğrudur çünkü burada bir kültür bırakacağız ve bizden sonraki nesillere bir miras bırakacağız ve burada yapılan tartışmalar Türk demokrasisine bir katkı sağlayacak. Bu sebeple, tabii ki zaman zaman yüksek tondan

tartışmalar yaşanacak, müzakereler olacak ama birbirimizi hak etmediği tarzda ithamlarla, ifadelerle değerlendirmiyor olmamız bana göre doğru değil. Bu itibarla, Meclisimizin insicamını bozmadan bu çalışma üslubunun devam etmesi ve üsluba dikkat edilmesi son derece kıymetlidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, son otuz yıl içerisinde yurt içi ve yurt dışı kaynaklı diploma, denklik ve mezuniyet belgelerinde meydana gelen usulsüzlüklerin ve sahtecilik faaliyetlerinin araştırılması, sahte veya mevzuata aykırı belgelerle kamu hizmetine girenler ile meslek icra edenlerin incelenmesi ve benzer durumların tekrarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/6/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, son otuz yıl içerisinde yurt içi ve yurt dışı kaynaklı diploma, denklik ve mezuniyet belgelerinde meydana gelen usulsüzlüklerin ve sahtecilik faaliyetlerinin araştırılması, sahte veya mevzuata aykırı belgelerle kamu hizmetine girenler ile meslek icra edenlerin incelenmesi ve benzer durumların tekrarının önlenmesi için gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/6/2026 Perşembe günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grubumuzun önergesi üzerine konuşma yapacağım.

Deveye sormuşlar “Boynun niye eğri?” diyerek, “Nerem doğru ki?” diye cevap vermiş. Uzun zamandır yani otuz kırk senedir Türkiye’de bu sahte diploma meselesi konuşuluyor, bu sahte denklik meselesi konuşuluyor. Son zamanlarda da hatırlarsanız eğer, bu sahte diplomayla ilgili bir anda kamuoyu oluşturulmuştu ama ne olduysa bir sihirli değnek değdi ve bu sahte diploma meselesi askıya alındı, derin dondurucuya konuldu

Arkadaşlar, Değerli Adalet ve Kalkınma Partisinin milletvekilleri, bakanları veya Grup Başkanları, Grup Başkan Vekilleri; şimdi, bu diplomayla ilgili sahtelik meselesi gündeme gelince, hatırlarsanız eğer, binlerce, on binlerce diplomanın böyle olduğu söylenince 17 bakana ve Cumhurbaşkanı Yardımcısına bir soru önergesi verdim “Sizin bakanlıklarınızdakilerin diplomaları kontrol edildi mi?” diyerek, “Bu diplomaları kontrol etmeyi düşünüyor musunuz?” diyerek, “Ta YÖK’ten tutun da belediyelere kadar, belediyelerden tutun bakanlıklara kadar kim diploma aldıysa son otuz sene içerisinde, kırk sene içerisinde -ister çalışsın isterse emekliye ayrılınsın- bunları araştırdınız mı?” diyerek. Hiç cevap vermediler efendim. Türkiye’de, çoğu yerlerde, Balkanlarda -iyi üniversiteleri tenzih ederim- Kıbrıs’ta, Kafkaslarda veya Orta Asya’dan insanlar oralara gidip eğitim görüyorlar ve bu diplomaların çoğunun sahte olduğu söyleniyor -bir kısmının diyelim, hadi çoğunun demeyeyim- ardından da bu bakanlar bana hiçbir cevap vermiyor.

Değerli arkadaşlar, ne oldu biliyor musunuz? Ve cevap vermemesine rağmen Danıştayın... Türkiye’de -biraz önce arkadaşlar da söylediler- yargının hâlâ daha objektif olduğuna dair; bazı konularda, bazı yerlerde tarafsız olduğuna dair kırıntıların bulunduğuna dair ümidimizi yeşerten bir gelişme oldu. Danıştay kararıyla ortaya çıkan, 2016-2020 yılları arasında fiilen yurt dışına dahi çıkmadıkları hâlde uzaktan eğitim almış gibi gösterilen, sahte veya mevzuata aykırı lise diplomaları üzerinden denklik alan 419 kişinin işlemleri iptal edildi. Bu, tesadüfen ortaya çıkıyor. Türkiye’de objektif değil hiçbir yer arkadaşlar, şeffaf değil. Ya cansiparane bir gazeteci bir olayı çıkarıyor, bir hırsızlığı, bir yolsuzluğu, bir keyfiliği veya bir siyasetçi aylarca, günlerce bir konunun üzerine gidiyor, bunu tespit ediyor veyahut da tesadüfen CİMER’e bir ihbar geliyor, ardından da onları buluyoruz. Bunlar “random” usulü yani tesadüfi yöntemlerle ortaya çıkanlar. Türkiye’nin topyekûn bir şeffaflığa ihtiyacı var. Ve ardından da bu 450 kişiden 419’unun işlemlerinin mevzuata aykırı olduğu ortaya çıktı. Basına yansıyan bilgilere göre, sahte denklikler sayesinde 204 kişi hukuk fakültelerine, 80 kişi tıp fakültelerine, 54 kişi eczacılık fakültelerine, 44 kişi diş hekimliği fakültelerine, 28 kişi mühendislik fakültelerine ve 13 kişi iktisadi ve idari bilimler fakültelerine yerleşmiştir. Buradan açıkça soruyorum: Bir vatandaşımız mahkemeye çıktığında karşısında hukukçunun, ameliyat masasına yattığında kendisini tedavi edecek doktorun, kullandığı ilacı hazırlayan eczacının veya yaşadığı binayı tasarlayan mühendisin gerçekten hak ederek mi o noktaya geldiğinden emin olamaz hâlde gelirse toplumda güven duygusu nasıl ayakta kalacaktır? Ki hakikaten düzgün çalışan, dirseğinin gücüyle, emeğinin gücüyle üniversiteyi kazanan ve oraları kan ter içerisinde bitirenleri tenzih ediyorum ama bu insanları araştırmak hepimizin görevi değil mi? Hepimizin görevi. Yapmak çok mu zor? Hadi bizim araştırma komisyonumuza ret oyu vereceksiniz; ne olurdu, bakanlarınız yapamaz mıydı bunu şimdiye kadar? Böyle dijital ortamda, teknolojinin zirveye çıktığı bir yerde kaç kişi çalışıyor Türkiye’de? 4,5 milyon memur çalışıyor arkadaşlar üniversite hocalarıyla beraber, belediyelerde çalışanlarla beraber. 4,5 milyon kişinin üniversite diplomasını, lise diplomasını araştırmak çok mu zor? Ve bu izam... Hani Anadolu’da bir tabir vardır “Şüyü vukuundan beterdir.” diyerek yani “Dedikodusu gerçek olmasından kötüdür.” diyerek. Görüyorsunuz bunları, işte, Sayıştay, Danıştay böyle bir konuyu gündeme getirdi ve ispat etti bunları. Bunlar gibi kaç tane var biliyor muyuz? Bilmiyoruz değerli arkadaşlar, vebal altındasınız. Türkiye’de hak etmeden bu sahte diplomaları alırlar, aldığı yetmiyor; evet, diploma havası atabilir, “Üniversite mezunuyum.” diyerek gidip evlenebilir veya gidip sağda solda ticaret yapabilir ama ardından da ne oluyor? Devlet dairelerine giriyorlar, memur oluyorlar, memur olmak yetmiyor, daire başkanı oluyorlar -şube müdürü olamıyorlar, Allah’tan orada bir sınav var- genel müdür yardımcısı oluyorlar, genel müdür oluyorlar ve belki de başka şeyler de oluyorlar, bunu da bilmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Belediye başkanı da oluyorlar!

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

Belediye başkanı da oluyordur, evet, doğrudur değerli arkadaşım; onu da araştıralım, zaten araştırılıyor. Araştırılmayanları konuşalım biz, araştırılanları konuşmayalım; araştırlamayanları konuşalım, onları da konuşalım, her şeyi konuşalım. Bu mesele yalnızca bir eğitim meselesi değildir; bu mesele kamu sağlığı meselesidir, bu mesele adalet sisteminin güvenilirliği meselesidir, bu mesele kamu yönetiminin ve devlet kurumlarının itibarı meselesidir, bu mesele aynı zamanda bir millî güvenlik meselesidir ve devletimizin hakikaten devlet olup olmadığı meselesidir.

Hem bir yandan “Beş bin yıllık milletin çocuklarıyız; biz büyük imparatorluklar, 24 büyük devlet kurduk.” diyeceğiz, “Dünyanın 5 büyük imparatorluğunun 3’ünü biz kurduk.” diyeceğiz, “Bin yıldır Anadolu topraklarındayız.” diyeceğiz, “3 büyük imparatorluk kurduk; Selçuklu’yu -Anadolu Selçuklu’yu- Osmanlı’yı ve küllerinden Türkiye Cumhuriyeti devletini kurduk.” diyeceğiz; sonra da ardından “Bu İngiltere, Almanya, Fransa bizi kısıyor.” diyeceksiniz. Oralarda diploma sahtekârlığı olur mu? Oralarda sahte diplomalarla birileri gelir de genel müdür, bakan veya başka bir şey olabilir mi değerli arkadaşlar?

Bu araştırma önergemize “ret” oyu vereceğinizi biliyorum ama ben buradan milletime sesleniyorum: Milletim, bu diplomaları araştıracağız. Gün gelecek, harman olacak.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Şenol Sunat.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Değerli milletvekilleri, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bugün yine bir haberle uyandı Türkiye. Evet, Hiranur Vakfı kurucusu, 6 yaşındaki kızını 29 yaşındaki müridiyle dinî nikâhla evlendiren Yusuf Ziya Gümüşel sağlık durumu nedeniyle serbest bırakıldı. Evet, nitelikli cinsel saldırı ve çocuğun nitelikli cinsel istismarı suçlarından on sekiz yıl dokuz ay hapis cezasına çarptırılan kişi adli kontrol şartıyla artık serbest.

Değerli milletvekilleri, bu konuyu da “Cübbeli Ahmet” adıyla bilinen Ahmet Ünlü müjdeli haber olarak duyurdu ve hem bu konuda katkısı olanlara teşekkür etti hem de Yeni Şafak gazetesine bütün kalbi duygularıyla teşekkürlerini sundu.

Değerli milletvekilleri, bu haksızlıklar bu Türkiye’de giderek artarken 2 kez kanser tedavisi görmüş, hâlen yargılanması devam eden Beylikdüzü Belediye Başkanı Sayın Murat Çalık ve MS hastası olan ve atakları sıklıkla devam eden Tayfun Kahraman bu durumlar ortada iken tutuklulukları devam ediyor yani adli kontrolle maalesef serbest bırakılmıyor. Bu haksızlıklar daha nereye kadar olacak sayın milletvekilleri? İYİ Parti olarak bizim mücadelemiz kişilerle değil adaletsizliklerle, usulsüzlüklerle, haksızlıklarla ve sahteciliklerle.

Şimdi, değerli milletvekilleri, özel sektör öğretmenleri ve mülakat mağduru öğretmenlerin bugün yanına uğradım. Gencecik öğretmenler açlık grevi başlatmışlar, bugün 4’üncü gün ve durumlarını hiç ama hiç iyi görmedim. Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’e buradan sesleniyorum: Sebep sizsiniz, bu vicdansızlığınızdan dolayı sizi kınıyorum.

Sayın milletvekilleri, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu iki yıldır hiç toplanmadı; toplanması için yine bugün bir dilekçe verdik, bekliyoruz. Özel sektör öğretmenleri geçen yıl taban maaş güvencesi ve özlük hakları için kapıları aşındırdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Herkes birbirinin üzerine attı. Ben kişisel olarak soru önergeleri verdim, sorularıma istenilen cevapları da almadım. Özel okul işverenleriyle görüşülmesi gündeme geldi, sendika esneklik gösterdi, yapıcı bir tutum takındı, “İşveren de sıkıntıya girmesin.” dediler. Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, işveren dernekleri ve sendika bir araya gelip görüşecekti, resmî çağrılar yapıldı ama görüşme ertelendi. Bir yıl geçti sayın milletvekilleri aradan. Özel okul patronları gelmek istemiyormuş, Çalışma Bakanlığımız onları bir türlü ikna edemiyormuş. Eğitim emekçilerinin hakkını koruyamayan Millî Eğitim Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına yazıklar olsun diyorum ve bu önergenin, sahtecilik ve denklik konusundaki bu önergenin mutlaka araştırılması için oylarınızın çok önemli olduğunu ifade ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Semra Çağlar Gökalp. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; eğitim sistemi yalnızca okul binalarından, sınavlardan ve diplomalardan ibaret değildir. Eğitim, aynı zamanda, bir toplumun adalet duygusunu, eşitlik ilkesini ve geleceğe dair güvenini inşa eden en temel kamusal alandır; bu alan zedelendiğinde yalnızca bireyler değil toplumun tamamı güvensizlik ve eşitsizlik üretmeye başlar. Diploma ve denklik süreçlerinde yaşanan usulsüzlükler yalnızca bireysel sahtecilik vakaları olarak değerlendirilemez. Eğer bir kişi sahte belgeyle kamu görevine girebiliyor, meslek icra edebiliyor ya da kariyer basamaklarını hukuka aykırı biçimde tırmanabiliyorsa burada asıl sorgulanması gereken şey denetim mekanizmalarının neden işlemediğidir. Kamu hizmeti toplumun ortak emeği ve vergileriyle yürütülür. Bu alana girişte liyakat yerine ayrıcalık, denetim yerine kayırma, hukuk yerine keyflik devreye giriyorsa yalnızca bireysel değil kurumsal bir çürümeden söz etmek gerekiyor. Bu durum, yıllarca emek veren, sınavlara hazırlanan, gecesini gündüzüne katan milyonlarca öğrencinin emeğini değersizleştirmektedir.

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde Mecliste partilerin çoğuyla görüşülen ve olumlu yaklaşılan bir meseleyi de bu vesileyle tekrar hatırlatmak isterim. 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında 10 ilde yaşayan binlerce öğrenci yaşam alanlarını kaybetmiş ve eğitim süreçleri kesintiye uğramıştır. Bu depremlerde öğrencilerden bir kısmı zorunlu olarak eğitimlerini yurt dışındaki okullarda ya da açık öğretim lisesi yurt dışı programlarında sürdürmek zorunda kalmıştı. Ancak bu öğrenciler lise eğitimlerini tamamladıktan sonra, Türkiye’deki üniversitelerin yurt dışından öğrenci kabul kontenjanlarına başvuru süreçlerinde ciddi bir hukuki ve idari engelle karşılaşmaktadır. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 45/f maddesi çerçevesinde, lise eğitimi tamamen yurt dışında tamamlama şartı bu öğrencilerin önünde büyük bir engele dönüşmüştür, aslında kendi iradeleri dışında gelişen bir zorunluluğun gençler üzerinde kalıcı bir mağduriyete dönüşmesine neden olmaktadır. Deprem sürecinde ve sonrasında hastane süreçlerinde yaşadıkları süre kaybı bugün onların önüne engel olarak çıkarılmaktadır. Bu vesileyle bu öğrencilerin mağduriyetlerinin giderilmesi ve YÖS sınavına hak kazanmaları için onlara özel bir muafiyet çıkarılması taleplerinin karşılanması adına sizleri duyarlılığa davet ediyorum.

DEM PARTİ olarak eğitimin her aşamasında şeffaflığın ve toplumsal adaletin esas alınması gerektiğini savunuyoruz. Diploma ve denklik süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddiaları mutlaka bütün yönleriyle araştırılmalıdır. Kamuya girişte oluşmuş olası sahtecilik ve denetimsizlik açık biçimde ortaya çıkarılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Devamla) - Hiç kimsenin hukukun dışına çıkarak kamusal haklara erişmesi kabul edilemez.

Aynı şekilde, deprem gibi büyük felaketler sonrasında eğitim hakkı kesintiye uğrayan öğrenciler için de özel ve kapsayıcı düzenlemeler yapılması zorunludur. Adalet yalnızca geçmişte yapılan hataları tespit etmek değil gelecekte aynı hataların tekrarını engelleyecek bir sistem kurmaktır.

Bu anlayışla, hem eğitimdeki usulsüzlük iddialarının araştırılmasını hem de depremzede öğrencilerin eğitim hakkına erişimini güvence altına alacak düzenlemelerin yapılmasını gerekli gördüğümüzü ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aliye Coşar. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; eğitim bir ülkenin sadece geleceği değil kamu düzeninin, adaletin ve en önemlisi liyakatin en temel dayanağıdır. Ancak bugün önümüzde duran tablo, liyakat ilkesinin nasıl yerle bir edildiğini, organize usulsüzlüklerin devletin damarlarına kadar nasıl sızdığını açıkça göstermektedir. Danıştay tarafından verilen kararlar 2016-2020 tarihleri arasında yurt dışına çıkmadan uzaktan alınan eğitimle 419 kişinin aldığı sahte diplomalar iptal edildi. Yıllarca bu belgelerin referansı ile hiçbir eğitim ve liyakatları olmayan kişiler hukuk, tıp, mühendislik ve eczacılık gibi önemli fakültelerde okudular, kariyer yaptılar. Bu sahteciliğin bireysel düzeyde olmayıp organize bir şekilde yapıldığı açıkça ortadadır. Bu bir sistem sorunudur, AKP'nin yarattığı yirmi üç yıllık sistemin ürünüdür. Bugün, yalnızca sahte diploma skandalını değil bir güven kaybını yaşıyoruz. Liyakati değil mülakatı esas alan AKP iktidarının yarattığı sistem sorunu toplumun tüm adalet duygularını yok etmektedir. Geçtiğimiz yıl ağustos ayında üst düzey kamu yöneticilerinin elektronik imzaları kopyalanmış, kamunun dijital sistemlerine girilmiş; sahte diploma, sahte sürücü belgesi, sahte mezuniyet kayıtları düzenlenmişti. Bu mesele birkaç kişinin sahte belge üretmesinden ibaret değildir, bu mesele devletin veri güvenliğidir, bu mesele liyakattir, bu mesele vatandaşın adalet duygusu ve hak arayışıdır. Bir ülkede elektronik imzalar kopyalanabiliyor, üniversite ve kamu sistemlerine izinsiz girilebiliyor, notlar değiştirilebiliyor, diplomalar üretilebiliyorsa orada yurttaş devlete nasıl güvenecektir? Gençlerimiz yıllarca emek verip sınavlara hazırlanırken, aileler ekonomik kriz altında çocuklarını okutmaya çalışırken maalesef iktidarın yarattığı bir ortamda birileri ise sahte belge ve diplomalarıyla unvan ve hak elde ediyor. Bu bir hak gasbidir. Bu şekilde geleceği çalınan gençler ya işsiz ya da çareyi yurt dışında aramaktadır. Bugün yapılması gerekenler bellidir; şeffaf bir soruşturma, bağımsız bir denetim, kamuoyuna açık hesap verme ve liyakat sisteminin yeniden kurulmasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Çünkü sahte diploma yalnızca sahte bir belge değildir; bu, çökmüş bir sistem sorunudur, millî güvenlik ve kamu yönetimi sorunudur. Cumhuriyet Halk Partisi olarak kamuda liyakati sarsan, gençlerimizin emeğini çalan her türlü usulsüzlüğün karşısındayız. Bu organize yapının üzerine kararlılıkla gidilmeli, 419 kişiye ait denklik işlemlerini onaylayan il ve ilçe Millî Eğitim müdürlükleri, usulsüzlüklerde imzası bulunan kamu görevlileri, buna göz yumanlar, zemin hazırlayanlar tespit edilmelidir.

Grubumuz adına bu araştırma önergesini destekliyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Sayın Nazım Elmas. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM ELMAS (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen çok değerli hemşehrilerim; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Diploma denklik ve mezuniyet belgeleriyle ilgili verilen Meclis araştırması üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ifade etmek isterim ki diploma denklik ve mezuniyet belgelerinde sahtecilik yapılması yalnızca bireysel bir suç değil aynı zamanda kamu vicdanını yaralayan, liyakat ilkesine zarar veren ve devlet kurumlarına duyulan güveni zedeleyen ciddi bir sorundur. Bu konuda hiçbir tereddüdümüz yoktur ancak bugün görüşmekte olduğumuz önergeye baktığımızda, mevcut denetim ve soruşturma mekanizmalarını göz ardı eden, geçmişte yaşanan bazı münferit olaylardan hareketle devlet kurumlarının tamamını zan altında bırakan bir yaklaşım görüyoruz çünkü önergede yer verilen birçok usulsüzlük vakası devlet kurumlarının yürüttüğü denetim, teftiş ve soruşturma süreçlerinin sonucunda ortaya çıkarılmıştır.

Değerli milletvekilleri, önergede atfı yapılan usulsüzlüklerin önemli bir bölümü Millî Eğitim Bakanlığımızın teftiş çalışmaları, Yükseköğretim Kurulumuzun incelemeleri, yargı mercilerimizin kararları ve İçişleri Bakanlığımızın operasyonları neticesinde tespit edilmiş, sorumlular hakkında gerekli işlemler başlatılmıştır. Ayrıca, 2020-2026 yılları arasında ortaöğretim düzeyinde düzenlenen denklik belgelerine ilişkin Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından geçmişe dönük yapılan incelemeler devam etmekte olup Kilis, Erzincan, Adana, Sivas, Erzurum illerinde Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülen soruşturmalar neticesinde bazı denklik belgeleri iptal edilmiş, bu belgelere ilişkin soruşturma süreçleri devam etmektedir. Önergede atfı yapılan denklik işlemleriyle ilgili hususlar idari incelemeler sonucunda ortaya çıkarılmış, yargı denetiminden geçmiş, hukuki süreçler devam etmektedir yani devletin görmediği, müdahale etmediği ve üzerine gitmediği hiçbir alan söz konusu değildir.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarları döneminde eğitimde dijitalleşme, belge doğrulama sistemleri, e-devlet uygulamaları ve kurumsal denetim mekanizmaları önemli ölçüde güçlendirilmiştir. Bugün birçok eğitim belgesi elektronik ortamda doğrulanabilmektedir ve sahteciliğin önüne geçilmesi için teknolojik altyapı geliştirilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

NAZIM ELMAS (Devamla) - Elbette devlet kurumlarımız ortaya çıkabilecek her türlü usulsüzlüğün üzerine gitmeye devam edecektir. Kim olursa olsun, hangi makamda bulunursa bulunsun, sahte belgeyle hak elde etmeye çalışanlara karşı devletimizin tüm kurumları bugün olduğu gibi her zaman görevini yapacaktır. Bu konuda Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) her zaman ihbarlara da açıktır ancak devam eden idari ve adli süreçler mevcutken, denetim mekanizmaları çalışırken ve ilgili kurumlar görevlerini yerine getirirken siyasi tartışma üretmeye dönük bu araştırma önergesinin yeni bir katkı sunmayacağını düşünmekteyiz.

Bu düşüncelerle, AK PARTİ Grubu olarak öneriye katılmadığımızı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Çakırözer...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, haklarını arayan öğretmenlere ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün bu yüce Meclisin hemen önünde, yalnızca emeğine, mesleğine ve geleceğine sahip çıkmak isteyen öğretmenlerimiz gözüne alındı, tartaklandı. Haklarını arayan öğretmenlerimize yönelik bu zulmü, vicdansızlığı kınıyorum. Bu insanlar kim? KPSS’de yüksek puan alıp haksız mülakatlara elenen mülakat mağduru öğretmenlerimiz, patronların insafına terk edilen özel sektör öğretmenlerimiz ve dört gündür açlık grevindeler. On binlerce eğitim emekçimizin taban maaş hakkı, güvenceli çalışma koşulları ve insanca yaşam talepleri görmezden gelinemez. Öğretmenlerin sesini bastırmak yerine sorunlarını çözün, mülakat sistemini kaldırın, özel sektör öğretmenlerine güvenceli çalışma ve insanca yaşam koşulları sağlayın. Öğretmenlerimiz lütuf değil hakkı olanı istiyor. Onların haklı direnişlerinin sonuna kadar yanındayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

51.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, UNESCO tarafından “Edebiyat Şehri” ünvanı verilen Kahramanmaraş'a ilişkin açıklaması

İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kahramanmaraş; Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim, Kültür Teşkilatı UNESCO tarafından Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil edilerek Türkiye'nin ilk ve tek edebiyat şehri olmuştur. Yaklaşık beş yüz yıldır kesintisiz edebiyat geleneğinin Halil Maraşi'yle başlayan yolculuğu Karacaoğlu, Sümbülzâde Vehbi, Necip Fazıl Kısakürek, Alaeddin ve Rasim Özdenören, Nuri Pakdil, Akif İnan, Bahaettin ve Abdurrahim Karakoç, Âşık Mahzuni, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt'la devam etmiştir. Yarın 19 Haziran Cuma günü saat 11.00'de İstanbul Atatürk Kültür Merkezinde Kültür Bakanlığı ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi organizasyonunda “UNESCO Edebiyat Şehri” tanıtımı yapılacaktır. Şehrimize ve ülkemize hayırlı olsun.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara...

52.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay için talep ettikleri yatırımlara ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Hatay deprem sonrasında daha özenli ve daha fazlaca merkezî idareden yatırımı hak ediyor. Sanayisiyle, tarımıyla, lojistikten gelen üretim gücümüzün nakde çevrilmesini ve bize harcama kalemi olarak dönmesini çok istiyoruz. 2026 yılının yatırım programına bakıyoruz. 2023'te Şenköy Küçük Sanayi Sitesi için 3 milyar ayrılmış ancak bugüne kadar herhangi bir harcama yapılmamış. Antakya OSB Arıtma Tesisi için ayrılan 548 milyon liraya hiç dokunulmamış. Payas OSB Arıtma Tesisi için bugüne kadar beşte 1 oranında bir harcama yapılmış. Toprakkale-İskenderun Otoyolu için 2025'te yine 4,8 milyar ayrılmış ama bu yıl da harcama yok.

Belen Küçük Sanayi Sitesinin; Samandağ, Hassa, Akbez ve Kırıkhan Sanayi Sitelerinin bir an evvel bitirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Varlı, buyurun.

53.- *Van Milletvekili Gülderem Varlı'nın, bugün Hakkâri'de yaşanan trafik kazasına, bölgenin ulaşım ve altyapı sorunlarına ilişkin açıklaması*

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün Hakkâri'de yaşanan trafik kazasında 3 kişi yaşamını yitirdi. Kaybettiğimiz canlara Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır ve başsağlığı diliyorum. Bölge illerinde trafik güvenliği eksikliği, yetersiz yol yatırımları ve alınmayan önlemler nedeniyle benzer acılar sürekli yaşanmakta. Kış aylarında merkezlere bağlantısı kesilen yollar, aylarca açılmayan güzergâhlar ve ihmaller mağduriyetin ötesine geçmiş durumda. Bölge dağlık bir coğrafyaya sahip olabilir ancak bu durum gerekli yatırımların yapılmamasının mazereti olamaz. Ayrıca, Gürpınar ve Beytüşşebap arasında yayla yolunda başlatılan çalışmaların yarıda bırakıldığı ve bunun siyasi gerekçelerle yapıldığı yönünde iddialar tarafımıza ulaşmıştır. Kamu hizmeti siyasi tercihlere göre değil halkın ihtiyaçlarına göre verilmelidir. Ayrımcılığı uygulayanlar vazgeçmelidir. Bölgenin ulaşım ve altyapı sorunları ivedilikle çözülmelidir.

Teşekkürler.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda 17 Haziran 2026 tarihinde kabul edilen "2025 Komisyon Raporu Üzerine Türkiye" başlıklı karar ile bu karar çerçevesinde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecinin mevcut durumu, Hükümetin AB üyelik hedefi konusunda izlediği politika, üyelik müzakerelerinin fiilen donmuş olmasının nedenleri, demokrasi ve hukuk devleti alanlarında yaşanan gerilemeler, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması, ifade ve basın özgürlüğü, muhalefet üzerindeki yargı baskısı, gümrük birliğinin güncellenmesi, vize serbestisi, göç ve geri kabul politikaları ile yeni AB göç ve geri dönüş düzenlemelerinin Türkiye bakımından doğuracağı sonuçların değerlendirilmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, İYİ Parti grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

18/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/6/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Balıkesir Milletvekili Grup Başkan Vekili Turhan Çömez tarafından, Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda 17 Haziran 2026 tarihinde kabul edilen "2025 Komisyon Raporu Üzerine Türkiye" başlıklı karar ile bu karar çerçevesinde Türkiye'nin Avrupa Birliği üyelik sürecinin mevcut durumu, Hükümetin AB üyelik hedefi konusunda izlediği politika, üyelik müzakerelerinin fiilen donmuş olmasının nedenleri, demokrasi ve hukuk devleti alanlarında yaşanan gerilemeler, Anayasa Mahkemesi

kararlarının uygulanması, ifade ve basın özgürlüğü, muhalefet üzerindeki yargı baskısı, gümrük birliğinin güncellenmesi, vize serbestisi, göç ve geri kabul politikaları ile yeni AB göç ve geri dönüş düzenlemelerinin Türkiye bakımından doğuracağı sonuçların değerlendirilmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 18/6/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çeyrek asır önce, tam yirmi beş yıl önce AK PARTİ yola çıkarken milletin karşısına bir Avrupa Birliği vizyonu koydu. O yılları hatırlayanlar, o vizyonu bilenler, tanık olanlar şüphesiz aramızda var. Parti programına konuldu, partinin seçim beyannamesine konuldu, o dönemde Sayın Erdoğan birçok konuşmasında Avrupa Birliği vizyonundan söz etti. “Türkiye’nin AB’ye tam üyeliği temel dış politika hedefimizdir.” denildi, “AB üyeliği Türkiye’nin çağdaşlaşma sürecinin doğal sonucudur.” denildi, yanı sıra “AB’yle bütünleşeceğiz, Kopenhag siyasi kriterlerini eksiksiz bir şekilde uygulayacağız.” denildi ve “Kopenhag kriterlerini Ankara kriterleri yapacağız.” denildi. Sonra 17 Aralık 2004’te Brüksel Zirvesi yapıldı ve Türkiye’nin tam üyelik müzakerelerinin 3 Ekim 2005’te başlayacağı açıkça ilan edildi. Aman Allah’ım, o dönemde Türkiye’de bir bayram havası, inanılmaz bir mutluluk; Ankara’ya dönen heyet havai fişeklerle karşılandı, “Muhteşem bir başarı.” denildi, gazete manşetleri o dönemde “Başardık.” diyerek Türkiye’de bu sözde Pirus zaferi ilan ediyordu. Yine “Avrupa ihtilali” deniliyordu yani “Avrupa’yı fethettik.” falan deniliyordu o dönemde. Biz eleştirdik, yanlışlıklarını o dönemde de vurguladık. O dönemde bu imza bir papanın önünde atılmıştı ve bu imza atıldığında çok büyük bir başarı olduğu ifade edilmişti. O yıllarda eleştirenler de vardı, bunlardan birisi Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Genel Başkanı Devlet Bahçeli. “Türkiye bir uçurumun eşiğine sürüklenmiştir.” dedi Sayın Bahçeli, “Avrupa Birliği ekseninde yaşanan son gelişmeler ve tezgâhlanan oyunlar Türkiye’nin ve Türk milletinin geleceğini doğrudan hedef alan çok vahim boyutlar kazanmıştır.” dedi. O dönemin şartlarında çok yerinde, çok doğru bir değerlendirme ve eleştiriydi. Aradan yıllar geçti, Avrupa Birliği dedi ki “Yapamıyorsunuz bu işi, müzakereleri durdurduk.” ve nihayetinde, geçtiğimiz günlerde Parlamentoda oylanan bir raporla aslında sürecin bir anlamda bittiğinin ilanı yapıldı.

Şimdi bakıyoruz, yola çıkarken “Avrupa Birliği bizim vazgeçilmez hedefimizdir.” diyenler “Kopenhag Kriterleri Ankara Kriterleri olacaktır.” diyenler çok ağır ifadelerle şu anda Avrupa Birliğini eleştiriyor. Açıkçası, bu genel görüşmenin yapılması lazım yani siz gerçekten Avrupa Birliğini bir hedef olarak belirliyor musunuz, devam ediyor musunuz yoksa “Biz yüzümüzü Avrupa’dan çevirdik; Orta Doğu’ya çevirdik, Çin’e çevirdik, başka bir yere çevirdik. Amerika’yla iş tuttuk, bu bize yeter.” mi diyorsunuz? Açıkçası bunu bilmek Parlamentonun bütün milletvekillerinin ve aziz Türk milletinin hakkıdır. Eleştiriyorsunuz şimdi, hiç durmadan eleştiriyorsunuz; e, hani en büyük hedefinizdi, ne oldu da bugün geline nokta eleştiriyorsunuz? Eğer bu kadar sert eleştiriyorsanız “Vazgeçtik, bizim Avrupa’yla bir ilişkimiz yok.” deyin.

Tabii, son rapor çok ağır ifadeler içeriyor; bunların bir kısmında haklılık payı olabilir, bir kısmı bizim de kabul edemeyeceğimiz ağır eleştiriler de olabilir ama bütün bunlara baktığımızda, iktidar partisinin tek tek bu eleştirilere cevap vermesi, neden kabul edip neden kabul etmediğini açıklaması, eğer Avrupa Birliği vizyonundan yüz çevirdilerse bunu kamuoyuna açıklaması gerekiyor. Eleştirilerden bir tanesi “Vize serbestisi olmadı çünkü bununla ilgili adımlar atmadınız.” diyor. E, hani vizesiz Avrupa’ydı, koşu koşu Avrupa kapılarına dayanıyorduk; müjdeler vermiştiniz bize? Avrupa Birliği “Unutun bu işi, 6 tane

maddeyi yapmadınız, artık vize serbestisi falan yok. Devlet eliyle verilen pasaportlarda suistimaller var, kötüye kullanılıyor.” diyor; yeşil pasaport, gri pasaport. Yanı sıra, yargı bağımsızlığında sorunlardan bahsediliyor. Kıbrıs’la ilgili çok önemli değerlendirmeler var, bizim de katılmadığımız çok net ifadeler var. Yanı sıra “Gümrük Birliği de artık güncellenmeyecek.” diyerek çok sert eleştiriler yöneltmiş. Tabii, iktidarın bugün buna net cevap verebilmesi lazım ve bu vizyonun ne olduğunu açıklaması lazım.

Bu esnada önemli bir gelişme oldu Avrupa Birliği cephesinde, Avrupa Birliği Parlamentosu çok ağır bir göçmen yasasını onayladı geçtiğimiz günlerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bu göçmen yasasına göre, Avrupa’da ilticası kabul edilmeyen kişiler iki yıl, iki buçuk yıl hatta ömür boyu hapse atılabilecekler, gözaltında tutulabilecekler ve Avrupa Birliği ve geldiği ülkeden bağımsız üçüncü bir ülkeye iade edilebilecekler. Niye bugün bu uyarı yapıyorum? Avrupa Birliğiyle Geri Kabul Anlaşması imzaladığımız için şu anda Avrupa Birliği bu geçirdikleri yasayla Avrupa’dan gönderecekleri belki de yüz binlerce mülteci için bir alan arıyor ve bu alan için de kendilerince en uygun yer Türkiye. Açıkçası, buradan, Meclis çatısı altından bu uyarı yapıyoruz: Bir an önce Geri Kabul Anlaşması’ndan vazgeçin diyoruz. Zaten bununla ilgili verilmiş bir kanun teklifimiz var, hâlâ işleme almadınız. Bu Geri Kabul Anlaşması’nın muhakkak ve muhakkak geri dönmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Yanı sıra, yine aynı tarihlerde Sayın Bahçeli’nin çok net bir ifadesi var “Geri Kabul Anlaşması’ndan çıkılması gerekir.” diye; bu da çok yerinde ve doğru bir ifadeydi aslında. Bu bakımdan, Türkiye’nin bu gelişmeleri çok dikkatli takip edip ön alması gerekir ve Avrupa Birliği vizyonu ile ilgili ne yapacağını kamuoyuna net bir ifadeyle açıklaması gerekir diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şunu ifade etmem gerekir ki bu rapor, iktidarın her eleştiride başvurduğu gibi “Bizi kısıkanıyorlar, Türkiye’nin yükselişinden rahatsızlar.” türünden hamasi söylemlerle geçiştirilebilecek bir rapor değildir. Hükümet muhtemelen yine vatandaşı bu tür popülist söylemlerle ikna etmeye çalışacaktır ancak hakikati gizleyemezsiniz; bu, rapordan da belli oluyor, vatandaşın umutsuzluğundan da belli oluyor, her geçen gün ağırlaşan yoksulluktan da belli oluyor. Bir zamanlar Avrupa Birliği standartlarını hedef göstererek iktidara gelenler bugün Türkiye’yi o standartlardan her gün daha fazla uzaklaştırıyor. Dünya, CHP’ye yönelik operasyonların siyasi operasyonlar olduğunu görüyor. Muhalefeti yargı eliyle baskı altına alma girişimlerinin, seçilmiş siyasetçileri ve belediye başkanlarını yargı süreçleri üzerinden tasfiye etme çabalarının demokratik hukuk devletiyle bağdaşmadığı artık yalnızca Türkiye’de değil uluslararası alanda da net bir şekilde biliniyor.

Yine, raporun dikkat çektiği en önemli hususlardan biri Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmamasıdır. Selahattin Demirtaş başta olmak üzere, serbest kalması gereken insanların hâlâ cezaevinde tutulması, KHK’liler konusunda mahkeme kararına rağmen adım atılmaması Türkiye’nin itibarını çok ciddi biçimde sarsmaktadır. Türkiye, Akın Gürlek yöntemleriyle hukuk devleti

olma niteliğini her geçen gün kaybetmektedir. Siyasi partilere, belediyelere ve şirketlere kayyum atayan iktidar en son işi kümeslere kayyum atamaya kadar getirdi. Öngörülmezliğin ve keyfiliğin hüküm sürdüğü bir ülkeye yabancı sermaye gelmez, gelenler de gider.

Değerli milletvekilleri, bu gidişat, Avrupa Birliği standartları hedefiyle iktidara gelen AK PARTİ'yi Orta Asya standartlarında bir totaliter rejime doğru götürüyor. Açıkçası, bu da bir tercihtir ancak benim anlamadığım durum şudur: Orta Asya'da ve Körfez rejimlerinde bu totaliterliği finanse edecek doğal kaynaklar mevcuttur, siz ise ekonomik entegrasyondan kopmaması gereken turizmi, yatırımı ve uluslararası sermayeyi çekebilmek için demokrasi ve adaleti bilhassa yaşatmak zorunda olan bir ülkeyi yönetiyorsunuz. Neye güvenerek, hangi hesaba dayanarak bu adımları atıyorsunuz? Sabah erken kalkanın kayyum atadığı, üniversitelerin kapatılıp iki gün sonra "Pardon!" denilerek yeniden açıldığı, fakülte kurulacakken sehven üniversite kurulduğu bir bozuk bürokratik düzen artık bu ülkeyi daha fazla taşıyamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Devamla) - Bu rapor, Türkiye'nin son on yılda nereden nereye geldiğinin açık bir özetidir. Bir zamanlar Avrupa Birliğiyle tam üyelik müzakereleri yürüten, reformları konuşan Türkiye'den bugün hukuk devleti, temel haklar ve demokrasi konusunda eleştirilerin odağında bulunan bir Türkiye'ye geldik. Ülkeyi uluslararası alanda zor duruma düşüren uygulamaları bırakın ve hukuka dönün.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Ceylan Akça Cüpolo. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CÜPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, rapor 66'ya yakın öneride bulunuyor ve bu önerileri de aslında temellendiriyor, her bir önerisini belli bir olaya, belli bir olguya dayandırıyor ancak iktidar partisinin Grup Başkan Vekili bu rapora ilişkin konuşurken elindeki notu okuyarak "yanlı" diye bir yorumlamada bulundu; sanıyorum ki anladığım kadarıyla Dışişleri Bakanlığının açıklamasına bakarak böyle bir beyanatta bulundu. Oysaki rapor tam 3 tane temel sacayağı kuruyor ve o ayaklardan biri hukukun üstünlüğü, diğeri demokrasi, bir diğeri de temel haklar ve buradan ele alarak Türkiye'ye aslında yapıcı eleştiriler söylüyor, bunları sunuyor ve hatta öylesine ileri gidiyor ki raporun 10'uncu ve 25'inci maddelerinde, 2018'de askıya alınan sürecin tekrar nasıl canlandırılacağına dair yol haritası veriyor ve diyor ki yol haritasını verirken de "Kendi mahkeme kararını uygula. AİHM'i bir kenara bırakıyorum, kendi mahkeme kararını uygula." diyor ve "Temelsiz iddia" diye bahsedilen birçok şey, raporda bahsedilen birçok şey bu Parlamentodaki İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun raporunda var, AYM'nin kararında var ve elimde bulunan -şurada unuttum gerçi ama- Millî Dayanışma Komisyonunun raporundaki tavsiyelerde var. "Bunları uygula." diyor, başka bir şey demiyor. Ve hatta biraz daha ileri gidip "AB'ye giriş süreciyle ilgili Türkiye'deki muhalefet daha cesur adımlar atıyor." diyor ve muhalefetin cesur adımlarını iktidara bir öneri olarak söylüyor. İktidar ne diyor? Numan Kurtulmuş, Meclis Başkanımız Finlandiya'ya gittiğinde "Türkiye, AB için yük değil; Avrupalı dostlarımızın kendi güvenlikleri için Türkiye'ye karşı olumlu bir tavır içinde olmasını bekliyoruz." diyor. Yine, Cumhurbaşkanı Erdoğan "Türkiye'nin yer almadığı bir Avrupa mimarisi eksik kalacaktır." diyor; yine, güvenlik ve savunma mekanizmaları üzerinden bunu kuruyor. Şimdi, rapor bunu da öngörüyor, diyor ki: "Türkiye'nin sürekli

olarak savunma ve güvenlik bağlamında kendini stratejik bir önem noktasında konumlandırması yapıcı bir yol haritasının parçası olamaz. Bu söylemi artık bırakın.” Yine, rapor aslında ayna tutuyor “Neyiniz yanlış, neyiniz doğru?” diyor. Oysaki Dışişleri Bakanlığı, raporun yayınlanmasının hemen ardından, o da Grup Başkan Vekili gibi okumadan -muhtemelen elindeki notu okumuş olsa gerek- “Temelsiz iddialar ve Türkiye karşıtı çevrelerin uydurduğu bazı şeyler.” diyor. Şimdi, “Türkiye karşıtı çevre” diye listelendirdiği şey: Birleşmiş Milletler, UNESCO, AYM, Sınır Tanımayan Gazeteciler, Freedom House, Millî Dayanışma Komisyonu. Komisyondan bahsediyor, demek ki Komisyon da Türkiye karşıtı ki Dışişleri Bakanlığının raporuna konu oluyor!

Şimdi, biz neyi öneriyoruz? Birincil olarak diyoruz ki size tutulan bu aynaya öncelikle öz eleştirel olarak bakmayı öğrenin ve kendinizi bilin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Bir dakika daha alabilir miyim?

BAŞKAN - Tamamlayın.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Ardından, bu öz eleştiriye gerçekten doğru bir şekilde yapın ama önce raporu okuyun. Bakın, ben okudum, bayağı çizdim her tarafını, iyi notlar aldım ve eğer isterse Grup Başkan Vekili, arada gidip kendisine anlatmak da isterim. Muhalefeti dinleyin, raporda onu diyor: “Muhalefet, iktidardan ziyade, Türkiye’nin AB’ye hızlı bir girişi için aktif rol almaya hazırdır, bu iradeyi gösteriyor.” Parlamentonun da bunu dinlemesini, bu önergeye de “evet” oyu vermesini talep ediyoruz diyoruz.

Yirmi üç saniyem kalmışken bir eleştiriye de yapacağım. Raporu veren gruba ait bir Parlamento üyesi, bir milletvekili çıkıp idamı savundu burada. Oysaki AB’ye giriş süreci idamı kaldırmıştır ve bunun uygulanmaması gerektiğini söylemiştir. Bu çelişkiyi de buraya bırakıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Partiden kim savundu; isim ver, isim ver?

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Namık Tan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz üzere, dün Avrupa Parlamentosu bu yılki Türkiye Raporu’nu onayladı. Ülkemizde demokrasi ve insan hakları anlamında yaşanan çok vahim gerilemenin bu rapora yansımaması beklenemezdi. Belediye başkanlarımıza ve personelimize bir yıldır yapılanlara, ayrıca son yaşadığımız mutlak butlan operasyonuna değinmeyeceğim bile. Zira rapor çok daha fazlasından bahsediyor. Rapor, yargı sisteminizin artık tamamen yozlaştığını ve çifte standarda dayandığını, birçok siyasetçi ve basın mensubunun iktidar talimatıyla cezaevinde tutulduğunu, ülkemizde yaşanan cinsiyet temelli eşitsizlikleri, kadın cinayetlerini, farklı inançlara mensup vatandaşlarımızı hedef alan nefret suçlarını, kültür varlıklarımıza yönelik tahribatı, kısacası, iktidarınızın bu ülkeye yaşattığı cehennemin bütün yüzlerini ele alıyor. Üstelik, CHP’ye yönelik hukuksuzlukların mimarının kim olduğu da uluslararası camiada tescillenmiş oluyor. Sandığınızın aksine, biz bundan mutluluk değil utanç duyuyoruz. İç siyasette biz elbette yeri ve zamanı geldiğinde muhataplarımızla uygun şekilde hesaplaşırız fakat raporda sözü geçen Bakanımızın uluslararası hukukta en utanç verici suçları işleyen kişilerle anılmasından, mal varlığının dondurulması yaptırımıyla karşı karşıya bırakılmasından rahatsızız. Onun şahsıyla ilgili olarak değil oturmakta olduğu koltuğu dünya nezdinde böyle bir duruma düşürdüğü için üzgünüz. AKP iktidarı bir süredir, AB’nin Türkiye’ye yönelik güncel jeopolitik ihtiyacından ötürü, ülkemizin her geçen yıl kötüye giden demokrasi ve insan hakları karnesini umursamayacağı algısını medyada yayıyor ve Avrupa Birliğinin Erdoğan’a saygı duyduğu, Türkiye’de yaşananları görmezden geldiği algısını

pompalıyordu lakin önümüzdeki rapor bunun böyle olmadığını gösteriyor. Bakın, burada Türkiye-AB ilişkileri için araştırma kurulu kurmayan, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunu bile yıllardır doğru düzgün çalıştıramayan, AB adaylığı için en ufak bir ilerleme kaydedemeyen bu iktidarın Türkiye-AB ilişkilerini çukurdan başka bir yere götüremeyeceği açıktır.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Meryem Göka.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MERYEM GÖKA (Konya) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Parlamentosunun siyasi saiklerle hazırlanmış raporları maalesef yine objektif değerlendirmeler olmaktan çıkmış, belirli siyasi çevrelerin ön yargılarının ve ideolojik tercihlerinin yansıdığı metinlere dönüşmüştür. Daha da önemlisi, Avrupa'nın içinden geçtiği tarihî dönüşümü okuyamayan bir anlayışın ürünüdür. Türk yargısını hedef alan siyasi nitelikli değerlendirmeleri kabul etmiyoruz. Yargı süreçlerinin değerlendirme yeri siyasi raporlar değil bağımsız mahkemelerdir. Adalet Bakanımızın mesnetsiz ithamlarla hedef alınmasını reddediyoruz. Avrupa Komisyonu, yolsuzluğun kamu güvenliğini sarstığını, adaleti ve temel hakları zayıflattığını ifade ediyor ancak o zaman da şu soru sorulacak: Bu kadar ağır sonuçlar doğuran iddiaların yargı tarafından incelenmesi neden rahatsızlık oluyor? Fransa'da siyasiler hakkında yürütülen soruşturmaları ya da Avrupa'nın herhangi bir yerine yönelik yargı süreçleri hukuk devletin doğal işleyişi olarak değerlendirilirken benzer süreçlerin Türkiye söz konusu olduğunda demokrasi ve hukuk devleti tartışmasına dönüştürülmesi çifte standarttır.

MURAT EMİR (Ankara) - Peşinen tutuklanmadıkları için olabilir mi? Geleni tutukladığınız için olabilir mi?

MERYEM GÖKA (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bugün Avrupa, güvenlikten enerjiye, savunmadan teknolojiye kadar pek çok alanda yeni bir arayış içerisinde ve transatlantik ilişkinin geleceği tartışılmakta.

MURAT EMİR (Ankara) - Yüzer yüzer cezaevine koyduğunuz için olabilir mi?

MERYEM GÖKA (Devamla) - Bugün Avrupa, kendi güvenlik mimarisini ve stratejik kapasitesini yeniden tanımlamaya çalışmaktadır. Tam da Türkiye'nin stratejik öneminin her geçen gün daha görünür hâle geldiği, Avrupa'nın güvenlik ve istikrar denkleminde Türkiye'nin rolünün yeniden değerlendirildiği bir dönemde bazı Avrupa kurumlarının hâlâ statükocu reflekslerin ve ideolojik ön yargıların gölgesinde hareket ederek bunu raporlarına yansıtmaları son derece talihsizdir. Türkiye'nin stratejik önemini kabul eden Avrupa Parlamentosunun mavi vatan ve Kıbrıs konusunda bazı üyelerin maksimalist tezlerine teslim olması Avrupa'nın hâlâ stratejik akıl ile ideolojik refleksler arasında sıkıştığını gösteriyor. Asıl sorun, Avrupa'nın karşı karşıya olduğu yeni jeopolitik gerçekliği kavrayamaması, Türkiye-AB ilişkilerinin geleceğine ilişkin herhangi bir stratejik vizyonu ortaya koyamaması, stratejik körlük yaşamasıdır. Bir tarafta Avrupa'nın karşı karşıya olduğu güvenlik ve istikrar sınamalarında Türkiye'nin çözümünün merkezinde yer aldığı gerçeği dururken diğer tarafta ise hâlâ eski ön yargılarla şekillenen siyasi metinler. Bu çelişki Türkiye'nin değil aslında Avrupa'nın önündeki en temel sınamadır. Asıl mesele, Avrupa'nın değişen jeopolitik gerçekliğe uygun bir siyasi irade ortaya koyup koyamayacağıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MERYEM GÖKA (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Bugün hâlâ Türkiye'yi Avrupa Birliği kapısında bekleyen, Avrupa'nın onayını arayan eski Türkiye üzerinden değerlendirenler büyük bir yanlış içerisindedir. Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi, ne Türkiye eski Türkiye'dir ne de dünya eski dünyadır. Türkiye, etkili diplomasi yürüten, krizlerde aranan, güvenlik mimarilerinin şekillenmesinde rol oynayan önemli bir ülkedir ve bugün Türkiye'ye demokrasi dersi vermeye çalışan çevrelerin Gazze'deki soykırımla uluslararası hukukun ve en temel insani değerlerin açıkça ihlal edilmesi karşısında sessiz kalmaları Avrupa'nın yaşadığı ahlaki ve siyasi tutarsızlığın en açık göstergesidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Derici, sisteme girmiştiniz.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğlalıların Deştin'deki mücadelesine ilişkin açıklaması

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tam yirmi yıldır Muğla'da toprağımızı, suyumuzu, zeytinliklerimizi korumak için mücadele ediyoruz. Yirmi yıldır yani AKP iktidarının geldiği günden bu yana Muğla'nın ormanı, suyu, denizi, zeytini rant için şirketlere açılıyor. Biz Muğlalılar, çevre örgütleri, köylüler Deştin'de önce birinci ÇED projesini iptal ettiriyoruz, ikinci ÇED getiriliyor, şimdi de üçüncüsü gündeme alınıyor. AKP iktidarı bilsin ki Muğla'yı talana kurban etmeyeceğiz, ettirmeyeceğiz, zeytinliklerimizi çimento fabrikalarına vermeyeceğiz. Deştin Çayı özgür olacak ve köylü kazanacak.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, asgari ücret ve emekli maaşlarının artırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla 18/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

18/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/6/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

18 Haziran 2026 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, asgari ücret ve emekli maaşlarının artırılması için yapılacak çalışmaların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -18534 grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/6/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş Altın. Buyurun.

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sömürü düzeninde alın teriyle ayakta ve hayatta kalmaya çalışan tüm emekçileri, işçileri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

DEM PARTİ olarak bugün özcesi “Asgari ücrete ve emekli aylıklarına zam yapılsın.” dediğimiz grup önerimiz üzerine gerekçelerini de aktararak söz almış bulunmaktayım.

Ülkede milyonlarca insanın sabah işe yoksul gittiği ve iş çıkışı daha yoksul olarak döndüğü; emeğiyle geçinenlerin, hakkı olanların her saniye zengini daha zengin etmek için haklarının çalındığı bir düzenin içerisindeyiz. Bu ülkede milyonlarca kadının toplumsal yoksulluğun en derin yansımasını yaşadığı, iş yaşamında her gün cam tavanlarla karşılaştığı ve aynı zamanda cinsiyetçi istihdam politikaları sebebiyle erkeklerden daha güvencesiz çalışıp ama eşit olmayan ücretlere mahkûm edildiği, yoksulluğa mahkûm edildiği bir düzenin içerisindeyiz. Bugün bu ülkede milyonlarca çocuğun okula aç gittiği ve ne yazık ki açlık sebebiyle baygınlık geçirdiği bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Aile hekimlerinin tutmuş olduğu gelişim persentilleri bile çocuk yoksulluğunun en açık kanıtı niteliğindedir. Ne yazık ki bugün bu ülkede devlet çocuklara miras olarak yoksulluğu bırakmaktadır. Yoksulluğun en çarpıcı formlarından biri olan kuşaklar arası yoksulluk ise ne yazık ki son zamanların ve geleceğin en kalıcılaşmış zamanlarından birini yaşıyor. Bugün asgari ücret düzeni, eğitim sistemi ve emek rejimi gençlerin gelecek umudunu bir bir tüketirken yoksulluğu aşmaya hizmet edecek mekanizmaların tasfiyesinin ise ne yazık ki yoksulluğu bir kadere, geri döndürülemez bir objeye, bir nesne hâline çevirdiğini ifade etmek gerekir. Bugün taban ücret olması gereken yani “Bu paranın altında birisi çalışıyorsa köle koşullarında çalışıyordur.” denilen asgari ücrete bu ülkenin yarısından fazlasının mahkûm edildiğinin altını çizmek gerekir.

4 milyondan fazla hane ise sosyal yardıma muhtaç durumdadır, bu rakamın 15 milyondan fazla insan demek olduğunun da altını çizmek gerekir. Ülkenin yarısından fazlasının yoksulluk içinde olduğu ve asgari ücrete mahkûm edildiği hakikatiyle bugün yüzleşmek durumundayız.

4 kişilik bir ailenin sadece sağlıklı bir şekilde beslenmek ve hayatta kalmak için yapması gereken masrafın 35 bin lira olduğu bir gerçektir, asgari ücret ise 28 bin liradır. Kira, fatura, eğitim, sağlık ve ulaşım gibi temel ihtiyaçlar da eğer 35 bin liraya eklenecek olursa yoksulluk sınırı bugün 114 bin liraya ulaşmıştır; halkın ezici çoğunluğu için ulaşılamaz bir hayal niteliğindedir bu meblağ.

Dünyanın en uzun mesai saatleriyle ağır koşullarda çalışan işçilere layık görülen bu meblağ açlık sınırının altındadır, yoksulluk sınırının dörtte 1’inden daha az durumdadır. İşçinin emeğini, zamanını çalan bu sistemin sonucu ne yazık ki açlığa, yoksulluğa, ekonomik krize ve bununla da sınırlı kalmayarak kültürel ve en mühimi olarak siyasal sebeplere, siyasal sonuçlara neden olmaktadır.

Türkiye’de açlık sınırının altında yaşayan nüfusun büyüklüğünün, yetersiz beslenmenin yaygınlığının, sosyal destek mekanizmalarının yetersizliğinin, çocuk yoksulluğundaki derinliğin, ücret politikalarının ve gıda fiyatlarındaki artışın ekonomik krizin yanında derin bir toplumsal buhrana dönüştüğü de bir gerçektir.

Biz gözlerimizi yumsak da kulakları tıkasak da büyüme masallarıyla birbirimize bu kürsüden sözler söylesek de hakikatin az önce anlattığımdan farklı olmadığı bir gerçektir. Bu ülkenin hakikati yoksul çocuklar, yoksul gençler, yoksul kadınlar ve her geçen gün biraz daha derinleşen eşitsizliktir. Bir yandan zengin malına mal, katına kat katan ve dünyada 3'üncü sırada olan Türkiye, son beş yılda ultra zengin yani 30 milyon dolar servet sahibi kişi sayısının en çok arttığı 3'üncü ülkedir. Bu yaman çelişkidен eğer birileri bir övünç tablosu çıkarma gafletine düşerse onlara söyleyeceğimiz, halkın yoksullukla perçinleşen hâlidir. Düşünüyoruz ve umuyoruz ki okula aç giden ve aç gelen çocuklar; öğlen yemeğini yemeyip, verilen kartla evine market alışverişi yapan işçi için bir şey yapma gereği hissederez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Eğer var olan yoksulluk ve açlık için bir şey yapmak istiyorsak o zaman bugün bu önergeye “kabul” vermek ve bu önergenin açlığın ve yoksulluğun sebeplerini araştırması için bir zemin oluşturmak Meclisin en büyük görevidir. Eğer maden işçileri maaşlarını almadıkları için kendini madene kilitliyorsa, hakkını isteyen işçiye patron kurşun sıkıyorsa, Temel Conta işçileri beş yüz elli gündür “ekmek” diyorsa, “Güvenceli iş, insanca yaşam!” diye öğretmenler sokaklarda dövülüyorsa, o zaman bu düzen değişmelidir; bu eşitsizliklerin çözümü yolunda önerdiğimiz komisyonlar kurulmalıdır; uzun vadede emeğin değil sermayenin korunduğu bu ekonomi politikalarından vazgeçilmelidir. Bugün milyonlarca insanın bekleyecek gücü kalmamıştır. Temmuz ayında asgari ücrete, emekli aylıklarına ve tüm ücretli çalışanlara insanca yaşamak için mümkün olacak zam yapılmalıdır diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Birol Aydın. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

DEM PARTİ Grubunun asgari ücret ve emekli maaşlarına temmuz ayında yapılması gereken ara zamlara dair vermiş olduğu önerge üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle ifade etmek isterim ki bugünkü koşullar altında, burada “20 bin lirayı 25 bin lira mı yapalım; 28 bin lirayı 30 bin lira mı yapalım, 35 bin lira mı yapalım?” diye konuşmaktan bile hicap ediyorum. Ben bir milletvekili olarak, bir vatandaş olarak, bir insan olarak bu tablodan ar ediyorum, ülkemiz ve milletimiz adına üzülüyorum. Ancak iktidarda bulunan arkadaşlardan bir kısmı bugünkü rakamları normal karşılayıp “Yeni bir zamma gerek yok, bir iyileştirmeye gerek yok, yıl sonunu beklemek gerekir.” diyor, bir kısmı da “Bütçe şartları, dengeleri, mali tablo müsait değil.” diyor. Bu anlayışla ülkemize ve insanımıza bakabiliyorlar; nasıl içleri rahat ediyor, gerçekten anlamakta zorlanıyorum.

Değerli arkadaşlar, iktidardaki arkadaşlara sesleniyorum, sesimizi duyan yöneticilere seslenmek istiyorum: Koptunuz; gerçeklerden, sokaktan, mahallenizden, şehrinizden, değerlerden koptunuz. Neye baktığınız kadar nereden baktığınız da önemlidir. Siz ülkemizin meselelerine, vatandaşlarımızın problemlerine bakarken artık iktidar kulelerinden bakıyorsunuz. O nedenle, Ankara'nın koridorlarında konuşulan konular ile emeklinin ve asgari ücretlinin mutfağında konuşulanlar bambaşka. İktidarın bir dönem daha ısrarı adına yaptığı planların hiçbirinde insanlarımızın derdine derman yok. 16 milyon asgari ücretli, 17 milyon emekli iktidarın ittifak denklemlerine ve yaptığı siyasi mühendislik hesaplarına

dâhil edilmiyor. Tepedeki yüzde 1 ve bu yüzde 1'in serasında semiren yüzde 10 olayı seyrediyor, kalan yüzde 89 bu yüzde 11'in gündeminde yok. AK PARTİ iktidarına oy veren vatandaşlarımızın yüzde 89'u da bu kalan yüzde 89'un içerisinde. Buna rağmen iktidarın ajandasında bu insanlarımızın hiçbirisi yok değerli arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, iktidar sıralarını Türkiye'nin gerçeklerine dönmeye davet ediyorum. Buram buram hamaset kokan, büyük büyük sloganların gölgesinde kalan milyonlarca insanımızın yaşadığı gerçekliğe bakmaya iktidardaki arkadaşları davet ediyorum. Türkiye'nin gerçeği, asgari ücretin ve emekli aylıklarının her ay 1.000 lira 1.000 lira erimesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BİROL AYDIN (Devamla) - Türkiye'nin gerçeği, yüzde 11'in baktığı yerden değil yüzde 89'un baktığı ve durduğu yerden bakmaktır ve Türkiye'nin gerçek hâlini görmektir.

Değerli arkadaşlar, bu nedenle, ara zammın ihtiyaç ve gerekliliğin çok ötesinde acil bir ihtiyaç olduğunu ifade ediyor, en azından bu temmuz ayında yıl sonuna kadar insanlarımıza, emeklilerimize, asgari ücretlilerimize nefes aldıracak bir iyileştirmenin elzem ve acil olduğunu ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Değerli milletvekilleri, bugün burada milyonlarca asgari ücretlinin, emeklinin ve sabit gelirlili vatandaşımızın giderek ağırlaşan geçim mücadelesini konuşuyoruz.

Türkiye'de yaklaşık 14 milyon emekli ve hak sahibi ile 8 ila 9 milyon arasında asgari ücretli çalışan bulunmaktadır. Yani nüfusumuzun çok büyük bir bölümü ya emekli aylığıyla ya da asgari ücretle geçinmeye çalışmaktadır. Bu nedenle, asgari ücret ve emekli maaşları, artık belli bir kesimin değil doğrudan doğruya Türk toplumunun tamamının meselesidir. Bugün 28 bin lira olan asgari ücret, 35 lira olan açlık sınırının da ciddi olarak altındadır. Hepimizin kabul etmesi gereken bir gerçek var: Yüksek enflasyon karşısında ücretler erimiş, vatandaşın satın alma gücü ciddi şekilde azalmış, asgari ücretli de emekli de maaşını aldığı gün ile ay sonu arasında büyük bir kayıp yaşamaktadır. Mutfaktaki yangın, pazardaki fiyatlar, kiralardaki artış ve temel ihtiyaç maliyetleri artık toplumun çok geniş kesimlerini derinden etkilemektedir. Bu noktada sıkça vurguladığımız gibi, çalışanların ve emeklilerin uğradığı reel gelir kayıplarının telafi edilmesi, bir tercih değil sosyal devlet olmanın bir gereğidir. İnsanlarımızın insanca yaşayabilecekleri bir gelire sahip olması devletin en temel sorumluluklarından biridir. Temmuz ayında ücretler ve emekli maaşları tabii ki gözden geçirilmeli, vatandaşın yükü hafifletilmeli. En basitinden, yıl sonu beklenen enflasyon artık yüzde 30 olarak kesinleşmiştir. Hükûmet hiç zaman kaybetmeden yıl sonu enflasyonu ve orta vadeli planla açıklanan enflasyon arasındaki fark kadar düzeltmeyi yapmalıdır asgari ücrette ve emekli maaşlarında. "Asgari ücreti artırmak enflasyonist etki yapıyor." bahanesine de sığınmak hiç doğru değildir çünkü ülkemizde geçmiş dönemlerde asgari ücretin arttığı ve enflasyonun düştüğü dönemler yaşanmıştır. Tabii ki sırf bu düzenlemeyi yaparsak ve burada durursak da eksik kalırız. Mesele yalnızca zam yapmak da değildir, eğer enflasyonu düşüremezsiniz bugün verdiğiniz zammı birkaç ay sonra market lafları zaten geri alır. Eğer üretimi artıramaz, verimliliği yükseltemezsiniz, yatırım ortamını güçlendirmez ve ekonomiye güven kazandırmazsanız vatandaşımız her yıl aynı kısır döngünün içine mahkûm olur. Dolayısıyla yapılması gereken iki yönlü bir politikadır. Bir yandan bugün geçim sıkıntısı yaşayan vatandaşlarımızın

gelir kayıpları giderilmeli, diğer yandan Türkiye'yi yüksek enflasyon, düşük verimlilik ve gelir adaletsizliği sarmalından çıkaracak yapısal reformlar acilen hayata geçirilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sivas Milletvekili Sayın Ulaş Karasu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ULAŞ KARASU (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu önergede, yirmi dört yıldır ülkeyi yöneten AKP iktidarının vatandaşlarımızı nasıl açlığa, yoksulluğa ve umutsuzluğa mahkûm ettiğini konuşuyoruz. Bakın, tablo ortada: Açlık sınırı 35.174 lira, yoksulluk sınırı 114.576 lira, asgari ücret 28.075 lira, en düşük emekli aylığı 20.000 lira, ortalama emekli aylığı ise 23.500 lira. Bu rakamlar, tek başına iktidarınızın ekonomi yönetimindeki başarısızlığının ve milletin gerçeklerinden ne kadar koptuğunun göstergesidir. 6 emekli aylığı yoksulluk sınırını zor geçmektedir, 4 asgari ücret ise bir yoksulluk sınırı etmemektedir. Ocak ayında açlık sınırının altında verilen zamlar daha yılın ilk aylarında erimiş, emeklinin de asgari ücretlinin de cebinden buhar olup uçmuştur. Eğer temmuzda asgari ücrete ara zam yapılmazsa toplu iş sözleşmesinden yararlanan sınırlı sayıdaki sendikalı çalışan dışında yaklaşık 19 milyon emekçi herhangi bir ücret artışı alamayacaktır. Ama siz bunları görmüyorsunuz; Cumhurbaşkanı hâlâ ekonomik başarı hikâyeleri anlatıyor, Maliye Bakanımız büyümeden söz ediyor. Oysa vatandaş büyüyen rakamlara değil küçülen sofrasına bakıyor; pazarda fileler boş, mutfakta tencereler kaynamıyor, emekli torununa harçlık veremiyor, asgari ücretli ay sonunu getiremiyor. Bizim Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel pazarda, sokakta vatandaşın yanında; daha iki saat önce Ulus Hali'ndeydi. Sizin dünya lideriniz de zahmet olmazsa sarayından çıkıp bir pazara gitsin; esnafın siftah yapamadığını, emeklinin kuru ekmeğe mahkûm edildiğini, vatandaşın nasıl geçinemediğini kendi gözleriyle görsün.

Siz ise bütün bu gerçekleri örtmek için gündemi değiştirmeye çalışıyorsunuz. Cumhuriyet Halk Partisini yargı eliyle dizayn ederek iktidarınızı koruyabileceğinizi sanıyorsunuz. Bir ülkede adalet bozulmuşsa ekonomide bozulmuştur. Binlerce yıldır adaletin simgesi olan Lady Justice Terazisi bugün Türkiye'de maalesef dengede değildir. Ekrem İmamoğlu'nun otuz yıllık diplomasını tartışmaya açan, muhalefeti yargı sopasıyla susturmaya çalışan, demokratik siyasete müdahale eden bir anlayışın emekliye ve emekçiye adaletli davranmasını kim bekleyebilir? Adaletin olmadığı yerde ekonomi olmaz. Hukukun olmadığı yerde yatırım olmaz. Güvenin olmadığı yerde refah olmaz. Bugün yaşadığımız ekonomik krizin temelinde de yarattığımız adaletsizlik düzeni vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ULAŞ KARASU (Devamla) - Siz Trump'a hoş gözükmek için özel havaalanı yapan, meşruiyetimizi ABD'nin küstah Büyükelçisine sorgulatan, künyesi Türkiye'de ama iradesi Amerika'da olan bir iktidarsınız ama hiç kimse umutsuzluğa kapılmasın, bu halk geçmişte olduğu gibi bugün de iradesine sahip çıkacaktır. Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisine kurulan kumpasları da milletin iradesine yönelen müdahaleleri de yoksulluk düzenini de yine millet değiştirecektir. Çünkü millet büyüktür, çünkü egemenlik kayıtsız şartsız milletindir ve sonunda kazanan saraylar değil mutlaka halk olacaktır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET KILIÇ (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, çalışanlarımızın, emeklilerimizin ve dar gelirli vatandaşlarımızın hayat şartlarının iyileştirilmesi hepimizin ortak sorumluluğudur. Dünya son yıllarda eşi benzeri görülmemiş ekonomik ve siyasi gelişmeler yaşamıştır. Rusya-Ukrayna savaşı, Orta Doğu'da yaşanan gerilimler, enerji ve gıda piyasalarındaki dalgalanmalar, küresel ticarete ortaya çıkan belirsizlikler ve finansal piyasalardaki kırılganlıklar birçok ülkenin ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir. Nitekim gelişmiş ve gelişmekte olan pek çok ülkede enflasyonla mücadele uzun süre gündemin en önemli başlıklarından biri olmuş, vatandaşların alım gücü üzerinde de ciddi baskılar oluşturmuştur, Türkiye de bu küresel gelişmelerden tabii ki olumsuz noktada etkilenmiştir. AK PARTİ hükümetleri vatandaşlarımızı bu süreçte yalnız bırakmamış ve sosyal devlet anlayışı doğrultusunda önemli adımlar atmıştır. Sosyal devlet anlayışımız hiçbir zaman bir söylemden ibaret olmamış, doğrudan vatandaşımıza dokunan somut politikalara dönüşmüştür. 2026 bütçesinden 400 milyar TL'lik kaynak aktararak doğal gaz için yüzde 45, elektrik için yüzde 55 oranında devlet desteği sağlanmıştır. Bunun yanı sıra, toplumsal refahtan pay alamayan vatandaşlarımız düşünülerek sosyal yardımlaşma bütçesini 917 milyar TL'ye çıkarmış bulunuyoruz. Nitekim, 2026 yılı itibarıyla ülkemizde istihdam edilen kişi sayısı 32 milyon 166 bine ulaşmıştır, işsizlik oranı da yüzde 8,2 seviyesine gerilemiştir. Yine, 2002 ile günümüzü kıyas ettiğimizde dolar bazında 2002'de en düşük memur maaşı 238 dolar iken 2026 yılı itibarıyla 1.291 dolara çıkmıştır; dolar bazında yüzde 400 artış sağlanmıştır. En düşük emekli aylığı 2002'de dolar bazında 40 dolarken 2026'da 430 dolara yükselmiştir, dolar bazında yüzde 900'lük bir artış söz konusudur. Asgari ücret 112 dolardan 604 dolara çıkmıştır ve dolar bazında yüzde 500'lük artış sağlanmıştır. Bu veriler, uygulanan ekonomi programının istihdamı koruyan ve üretimi destekleyen yönünü açıkça ortaya koymaktadır. Bunun yanında, ekonomik istikrarın güçlendirilmesi amacıyla da önemli adımları atmaya devam ediyoruz.

Önergede dile getirilen hususlar zaten ilgili Bakanlıklarımızın, kamu kurumlarımızın ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündeminde olan konulardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

AHMET KILIÇ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız başta olmak üzere ilgili tüm kurumlar ücret politikalarını, emeklilerimizin durumunu ve sosyal destek mekanizmalarını sürekli olarak değerlendirmektedir. Bu vesileyle ifade etmek isterim ki Cumhur İttifakı olarak bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da çalışanlarımızın, emeklilerimizin ve dar gelirli vatandaşlarımızın yanında olmaya devam edeceğiz. Kuşkusuz, bütçe imkânları çerçevesinde başta emeklilerimiz ve çalışanlarımız olmak üzere toplumun her kesiminin hak ettiği payı mutlaka alacağına inanıyoruz.

Bu vesileyle Genel Kurulu tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, EPDK'yle ilgili usulsüzlük iddialarının incelenerek kamuoyunun aydınlatılması amacıyla 20/12/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 18 Haziran 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

18/6/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 18/6/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz ve arkadaşları tarafından, EPDK'yle ilgili usulsüzlük iddialarının incelenerek kamuoyunun aydınlatılması amacıyla 20/12/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (982 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 18/6/2026 Perşembe günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz Yavuzylmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; EPDK ne demek? EPDK, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu demek. Bu Kurum gerçekten enerji piyasasını mı düzenliyor yoksa AKP'nin kimleri zengin edeceğini mi, belli değil. Türkiye cumhuriyet tarihinin en büyük kamu kaynaklarından biri sadece iki buçuk yılda âdeta AKP'nin babasının malı gibi dağıtıldı.

EPDK, depolamalı rüzgâr ve güneş enerji santralleri kurulumu için 19 Kasım 2022 ile 26 Mart 2025 tarihleri arasında yarışmasız ve ihalesiz şekilde adrese teslim olarak toplam 33.100 megavatlık ön lisans verdi. Bu kapasite, Türkiye'nin mevcut elektrik kurulu gücünün neredeyse üçte 1'i. Profesör Doktor Uğur Emek'in hesaplamalarına göre bu tahsislerin ekonomik değeri yaklaşık 56 milyar dolar. 56 milyar dolar onlarca hastane, yüzlerce okul ve sayısız kamu yatırımına karşılık gelen devasa bir büyüklük. Şimdi soruyorum: 56 milyar dolarlık bu piyasa, bu kapasite yarışmasız ve ihalesiz olarak, adrese teslim şekilde kimlere dağıtıldı? En büyük payı hangi şirketler aldı? Bu şirketlerin ortakları kimler? Bu sorulara derhâl cevap verin, milletten kaçmayın, millete hesap verin.

Değerli milletvekilleri, AKP'nin enerji alanındaki bir başka vurgununu daha şimdi sizinle paylaşıyorum. AKP'nin 5 yandaş şirkete ödediği "kapasite mekanizması" adı altındaki devasa teşvik tutarını tespit ettik. Bu teşvik, Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin santrallere ait elektrik kapasitelerini emre amade olarak hazırda tutmaları için ödediği astronomik seviyedeki bir tutar yani üretilmemiş elektrik için AKP'nin yandaş şirketlere ödeme garantisi verdiği bir teşvik. Peki, bu teşvik hangi şirketlere, hangi holdinglere, hangi miktarlarda ödeniyor? Bugüne kadar ödenen bu teşvik tutarlarının dolar karşılığı 2018-2025 yılları arasında İçtaş ve Limak'a ait Yeniköy ve Kemerköy termik santrallerine 192 milyon dolar, Kolin Holdinge ait Soma Kolin Termik Santrali'ne 125 milyon dolar, Konya Şekere ait Soma B Termik Santrali'ne 100 milyon dolar, Aydem Holdinge ait Yatağan Termik Santrali'ne 82 milyon dolar, Kazancı Holdinge ait Bolu Göynük Termik Santrali'ne 60 milyon dolar olmak üzere sadece 5 yandaş şirkete ödenen toplam teşvik tutarı 559 milyon dolar, güncel kurla 26 milyar lira; bunun adı yandaş kollamak, vatandaş soyumaktır.

Değerli milletvekilleri, şimdi de AKP'nin tünel vurgunu dosyasını açıyoruz. Geçtiğimiz hafta Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun müjdesini verdiği bir tünelin altından devasa bir vurgun çıktı. Sözleşmesi 11 Temmuz 2006 tarihinde imzalanan Ankara-İstanbul demir yolu hattındaki T26 Tüneli'nin altyapı işleri günlük ortalama 80 santimetre ilerlemeyle nihayet geçen hafta 11 Haziran 2026'da bitirildi. Yani T26 Tüneli'nin altyapı işlerinin tamamlanma süresi yirmi yıl. Bu gecikme süresi berbat bir dünya rekorudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

DENİZ YAVUZİYİLMAZ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu tam bir kepezektir. Zira, bu elimde gördüğünüz Devlet Demiryollarının teftiş raporuna göre sözleşme fiyatıyla T26 Tüneli'nin maliyeti 60 milyon dolar. Devlet Demiryollarının T26 Tüneli için şirketlere ödediği tutar 322 milyon dolar, aradaki fark 262 milyon dolar yani güncel kurla 12 milyar lira. Cengiz ve İçtaş'a ödenen bu astronomik tutarla 5 adet T26 Tüneli yapmak mümkündü, 6 kilometre değil 32 kilometrelik tünel yapmak mümkündü yani yine aynı senaryo; yine AKP, yine profesyonel bir soygun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekten, ülkemizin anlamadığı işlerden biri şu kamuoyuna yansıyan vahim iddialar. Bu kadar çok, ağır ithamlar olduğu bir dönemde haysiyeti, onuru olan birileri "İftira atıyorsun." der, sonra da aklanmak için elinden gelen her şeyi yapar. Bugünkü adı geçen önergede de ne yazık ki benzer bir durum söz konusu. Normal şartlarda ben iktidarın yerinde olsam bu öneriye "evet" derim, buradaki -varsa iftira- iftirayı ortaya çıkarırım, eğer doğruysa gereğini yaparım ama biliyoruz ki yine bu arkadaşlar reddedecekler.

Şimdi, ülkemizde önemli sorunların başında enerji geliyor. Hani dilimize pelesenk olan, sıkça tekrarlanan "Hedef 2023" diye bir kelime vardı. Bu slogan senelerce bu millete yedirildi. "Hedef 2023" uçak yapacağız, uzaya gideceğiz; ihracatımız 500 milyar dolar olacak, millî gelirimiz şu bu... Sene 2023 oldu, balon patladı, hedefler tutmadı, her şeyi unuttular. Şimdi yeni bir balon var "Hedef 2035" enerjide neler olacağına dair sadece hayal satılıyor.

Bakın, bu ülkede enerji önemli sorunlardan, stratejik alanlardan biri. Bugün, hâlen enerjide devlet sübvansesi söz konusuysa burada kriz var demektir, vatandaş bu enerjinin maliyetini ödeyemiyor demektir. İktidar, hastanelere, köprülere, yollara garanti verdiği kadar yargı bağımsızlığına garanti verse bu ülkede her şey rahatça çözülür. İşte, iddia; bu belgeler belli birtakım insanlara tahsis ediliyor, bunlar da sırf belge ticareti yaparak çok büyük miktarlarda vurgun yapıyorlar deyim yerindeyse. Onun için de enerjide sık politika değişikliği, uzun vadeli planlamaların olmayışı ve enerjinin aslında bir kamusal hak olmaktan öte, şirketlerin kâr hırsına kurban edilen bir alan oluşu vatandaşımızı bezdiriyor.

Şimdi, Dünya Bankasından 896 milyon euroluk kredi noktasında anlaşılmış, eyvallah, güzel para gelecek ama bu para nereye gidecek, hangi alana harcanacak; nasıl bir planlama yapıldığı ortada, ne yazık ki vatandaşa bilgi verilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan da öyle bir dönemi yaşıyoruz ki “Köprü yaptık, yol yaptık.” deniyor, faturası vatandaşa çıkıyor alım garantileriyle. “Havaalanı yaptık.” diye seviniyoruz, bir bakıyoruz ki yolcu garantisi tamamlanmadığı için vatandaş bedelini ödüyor. Şimdi de her “Petrol bulduk.” dendiğinde ya seçim arifesinde olduğumuzu anlıyoruz ya da yeni zamlar gelecek, bunun için güzelleme yapıldığı ne yazık ki anlaşıyor. Onun için de burada yapılması gereken şey şeffaflığın, denetimin yüksek olması. Bugün, bu verilerle ilgili kamuoyunda insanlar tarafından “Elhak hükümet söylüyorsa doğrudur.” diyemiyor ve her işte bir bityeniği aranıyorsa dönüp aynaya bir bakmak gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan da bu önergeyi olumlu buluyoruz, önemli buluyoruz; iddialar doğrudur, yanıltır bilmiyoruz ama bu iddianın mutlaka araştırılması gerekir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüştüğümüz bu araştırma önergesi kamu vicdanını yakından ilgilendiren çok önemli iddialar içermektedir. Enerji sektöründe bazı çevrelere ayrıcalık sağlandığı, lisans tahsisi süreçlerinde kamu yararının zedelendiği ve milyarlarca dolarlık bir rantın olduğu yönündeki iddialar toplumun geniş kesimlerinde ciddi soru işaretleri oluşturmuştur.

Muhterem milletvekilleri, bu çatı altında görev yapan her birimizin sorumluluğu, iddiaları peşinen kabul etmek ya da reddetmekten önce, gerçeğin ortaya çıkmasına katkı sunmaktır.

Değerli milletvekilleri, milletimizin bizden beklentisi tartışmaların büyümesi, dedikoduların yayılması veya karşılıklı suçlamaların sürmesi değil hakikatin bütün yönleriyle gün yüzüne çıkarılmasıdır. Enerji sektörü Türkiye’nin geleceğini doğrudan etkileyen stratejik bir alandır. Milyarlarca dolarlık yatırımların, kamu kaynaklarının ve uzun vadeli planlamaların söz konusu olduğu bir anda ortaya atılan her iddia en ince ayrıntısına kadar incelenmeyi hak etmektedir.

Aziz milletimiz şunları bilmek istemektedir:

- 1) Bu lisans süreçlerinde gerçekten bir ayrıcalık tanındı mı?
- 2) Kamu gücü belirli çevrelerin menfaatine kullanıldı mı?
- 3) Kamu zararı oluştu mu?
- 4) Kararlar alınırken liyakat ve objektiflik esas alındı mı?

İşte bu soruların cevabını verecek yer Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Eğer ortaya atılan iddialar gerçeği yansıtmıyorsa kurulacak bir araştırma komisyonu ilgili kurumların üzerindeki gölgeyi kaldıracak, kamu otoritesine duyulan güveni güçlendirecek ve toplum vicdanını rahatlatacaktır. Şayet iddiaların herhangi bir kısmı doğrulanırsa milletin hakkını ve hukukunu koruma görevi yine bu Meclisin omuzlarındadır. Kamu gücünü kişisel çıkarlarına alet edenler, görevlerini kötüye kullananlar ve milletin emanetine zarar verenler hakkında adli ve idari süreçlerin işletilmesinin yolu açılacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle önergeyi desteklediğimizi belirtiyor, aziz Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ömer Öcalan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu konu çok önemli; ekonominin döndüğü, rantın döndüğü, büyük vurgunların yapıldığı bir alan. Ben Hükûmetin tamamını da kastetmiyorum, belki AK PARTİ’li milletvekillerinin haberi de bundan yoktur. Asıl Orta Doğu’daki savaşın sebeplerinden biri de enerji meselesi, petrol meselesi; Hürmüz Boğazı, Amerika, Irak, İran meselesidir. Bizde ne var? Bizim elimizde de güneş enerji santralleri var, rüzgâr enerji santralleri var. Bunların lisansları nasıl veriliyor? Ön lisansları, normal lisansları ya da lisanssız projeler nasıl veriliyor? İlgili vekil az söyledi, çok söylemedi; miktarını az söyledi, fazla söylemedi. Bakınız, var, bizim Urfa güneş enerjisi santrallerinin merkezidir. Ortamda konuşuluyor, santral sahipleri “Ya, Vekilim, sahanın yarısını bizden istiyorlar. Tamam, bize bu lisansları veriyorlar, sadece şirketlere rant alanı açmıyorlar.” Şimdi bu önergede ne yazıyor? “Çantacı” falan deniyor. Bence “çantacı” demek de az kalır burada. Yani bu işi yapan, bir gecede lisansların, ön lisansların üçte 1’ini kendi çevresine dağıtıp o lisansları alanlar o sahalarda o tesisleri kurmuyor; o lisansları, o ön lisansları alanlar oradan rant devşiriyor, bu şirketlere dağıtıyor, aradaki payı alıyor. “Bunu resmî olarak ispatlayın.” deseniz yani yolsuzluğun, rantın, hırsızlığın vesaire bunları resmîyette ispatlamanız mümkün değildir ama Hükûmetin dürüst, vicdanlı, böyle, insani, dindar kesimi buna el atmalıdır.

Bakınız, bir mesele daha var Urfa’da: On yıl önce lisanssız GES’leri vermişler, on yıllık bir sözleşme yapmışlar. Şu an nisandan itibaren bazı santrallerin şalteri indirilmiş, sözleşmeler yapılmamış. Şimdi, siz gidip tarım arazisine, meraya Halfeti’de, Bitlis’te, orada burada GES yapacağımıza şu an mevcut milyonluk GES’lerin şalterlerini niye indirdiniz? Bakınız, bunlar millî servettir, bunlar bu halkın geliridir; bunlara bir el atmak lazım. Enerji noktasında elinden geleni yapması gerekiyor Hükûmetin ama pasta o kadar büyük ki, bir gecede insanlar öyle bir servet sahibi oluyor ki bunun önüne geçmek bazen mümkün olmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER ÖCALAN (Devamla) - Teşekkürler Başkan.

Bakınız, 2023’ten önce seçim ayında seçimi kaybetme ihtimalini göz önünde bulundurarak hafta sonu olmasına rağmen on-line başvuruları açıyorlar, adrese teslim arkadaşlar. Bunu da söyleyeyim: Şimdi, zenginler, sermaye sahipleri, iş insanları, herkes ön lisansları, lisansları alamaz, bu lisansları Hükûmete yakın olanlar alır. Şimdi, bir araziniz var, tapulu olabilir ya da kamudan ihale yöntemiyle alıyorsunuz; siz kendi sahanıza imkânınız da olsa, zengin de olsanız, iş insanı da olsanız santral başvurusu, lisans başvurusu yapsanız alamazsınız. Bu işin aracıları vardır, bu işin büyük bir tezgâhı vardır, o mekanizmadan geçmesi lazım. Bu aracılardan bu parayı alıp -artık kendi parasında- AKP örgütüne, kimi çevrelerine pay ettiğini de belirtelim. Bu rantı “Dur!” demek için bu öneriye destek veriyoruz.

Halkımızı, Meclisi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Ahmet Çolakoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Meclis araştırma önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, eski bir uzman, katıldığı bir programda EPDK'nin 2023 seçimleri öncesinde gerçekleştirdiği yönetmelik değişikliğiyle rüzgâr ve güneş enerjisi lisanslarında otuz yıllık alım garantisi verdiğini ve böylece bir vurgun yapıldığını iddia etmiştir. Konu üzerine EPDK iddiaların gerçeği yansıtmadığını ve sürecin kanuna uygun bir şekilde yürütüldüğünü açıklamıştır. Ayrıca EPDK, depolamalı rüzgâr ve güneş enerjisi ön lisans süreçlerinde yarışma, ihale yapılmayacağını kanunla belirlendiğini de ifade etmiştir. EPDK, kamuoyunu yanılttı ve kurum yöneticileri hakkında yanlış bilgi verdiği gerekçesiyle de yargı sürecini başlatmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TEİAŞ tarafından Mayıs 2022 tarihinde Bağlanabilir Bölgesel Üretim Tesisi Kapasitesi yayınlanmıştır. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda 5/7/2022 tarihinde yapılan değişiklikle kesintili üretim yapan yenilenebilir enerji santrallerine -yani rüzgâr ve güneş- kesintisiz enerji üretim imkânı sağlanması şartıyla, diğer kaynaklar gibi bağlantı kapasitesi oluşturabilmek amacıyla, depolama kurma şartıyla bağlantı imkânı getirilmiştir. Bu kanun değişikliğiyle başvurular için herhangi bir yarışma veya rüzgâr kaynağı için ölçüm şartı da aranmaması hüküm altına kanunla alınmıştır. Kanunla rüzgâr ve güneş kaynaklı santraller, diğer doğal gaz ve kömür santrallerinden farklı maddelerle düzenlenmiştir. Bu kanun düzenlemesiyle başvurular usule uygun bir şekilde sıraya göre işleme alınmıştır. Yönetmeliğin hazırlanmasında yine iki aylık bir süre verilmiş, bu konuda görüşler alınmış, iki ay sonra da yönetmelik yayınlanmış ve başvurular başlamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kapsamda 1.746 adet şirket tarafından 5.968 adet başvuru yapılmıştır ve burada uygun olan şirketler belirlenmiş ve diğer başvuruların da işlemleri devam etmektedir, incelemeleri devam etmektedir.

Burada önergeyi veren milletvekilimiz adrese dayalı bir teslimden söz ediyor, kesinlikle bu söz konusu değildir. EPDK'nin internet sayfasında, web sayfasında bunlar mevcuttur. Şunu da söylüyorum: Ayrıcalık yoktur. “Profesyonel soygunu AKP yapıyor.” dedi, kimlerin profesyonel soygun yaptığına dair CHP'liler gittiler, mahkemede şikâyetle bulundular; bunu da özellikle vurgulamak istiyorum.

Muhalefetin, “Bir gecede yönetmelik çıkardı.” iddiası vardır. Değerli arkadaşlar, şunu bilelim: EPDK'nin bir yönetmelik çıkarma yetkisi yoktur, bunu Resmî Gazete'de yayımlama yetkisi zaten yoktur, bunu Resmî Gazete'de yayımlayarak yürürlüğe koymasına da imkân yoktur; bu da yanlış bir bilgidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

AHMET ÇOLAKOĞLU (Devamla) - 5 Temmuz 2022 tarihinde yürürlüğe giren kanunla EPDK'ya görev olarak verilen depolamalı RES ve GES yatırımlarına ilişkin ön lisans süreçlerinde bir yetki aşımı kesinlikle söz konusu değildir. Öneriye katılmıyoruz.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.21

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.25****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Adil BİÇER (Kütahya)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Ankara Milletvekili Orhan Yegin ve Tokat Milletvekili Yusuf Beyazıt ile 71 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3703) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 276) ³

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 276 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan 6'ncı maddesi kabul edilmişti.

7'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan	Ömer Öcalan	Onur Düşünmez
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Hakkâri
Semra Çağlar Gökalt	Ali Bozan	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Bitlis	Mersin	Siirt

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Siirt Milletvekili Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

³ 276 S. Sayılı Basmayazı 16/6/2026 tarihli 102'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Değerli milletvekilleri, bizleri izleyen değerli halklarımızı, cezaevlerindeki siyasi tutsakları ve günlerdir Ankara’da hakları için direnen eğitim emekçilerini saygıyla selamlıyorum.

Evet, bugün bu iktidarın özgürlüklerden ne anladığı, halka anlattığı özgürlük hikâyelerinin gerçekte karşılığının ne olduğundan bahsedelim biraz. Bu kürsüden yıllardır, evrensel raporlarda ve yerel kaynaklarda, nereden bakarsanız bakın ülkenin basın, düşünce ve ifade özgürlüğü konusunda tepetaklak gittiğini anlatıyoruz.

Değerli milletvekilleri, günlerdir cezaevlerini geziyor, siyasi tutsakların uğradığı hak ihlallerini, yaşadıkları sorunları dinliyoruz. Elbette burada hepsini dile getirmek zor ancak bugün madem Basın İlan Kurumu, haber alma hakkını ve sansürü konuşacağız, o zaman cezaevlerindeki duruma da dikkatinizi çekmek isterim. İktidar dışarıda nasıl tek bir medya aklı yaratmaya çalışıyorsa cezaevlerinde de tahmin edersiniz ki bunun katmerlisini yapıyor. İktidarı eleştiren, söz söyleyen hiçbir gazete cezaevi kapısından girmiyor. Cezaevi yönetimleri Basın İlan Kurumundan resmî ilan ve reklam hakkı olmayan gazetelerin kuruma kabul edilmeyeceğine dair kararlar alıyor. Örneğin, resmî ilan hakkı iptal edilen Evrensel gazetesi veya ihlal hakkı bulunmayan Yeni Yaşam, Azadiya Welat gibi muhalif yayınlar yasal olarak basılıp bayilerde satılmasına rağmen bu gerekçeyle cezaevlerine alınmıyor. Yine, cezaevindeki ortak televizyon sisteminde hangi kanalların izleneceğine cezaevi yönetimi karar veriyor. Muhalif haber kanalları birçok cezaevinde frekans listesine alınmıyor, mahpuslar sadece iktidar yanlısı kanalları izlemeye zorlanıyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de gazetecilerin cezaevine gönderildiği, haberlerinin soruşturma konusu yapıldığı, televizyonların ekran karartma cezasıyla susturulduğu bir dönemde şimdi de internet medyası Basın İlan Kurumu eliyle ekonomik kuşatma altına alınmaya çalışılıyor. Uzun zamandır Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi’nde Türkiye demokratik ülkelerle anılmıyor maalesef, daha ziyade totaliter rejimlerle birlikte alınıyor. Gazeteciler haber yaptıkları için yargılanmakta, eleştirel yayın yapan medya kuruluşları ise büyük ekonomik yaptırımlarla karşı karşıya bırakılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bir haber sitesinin yeterince haber üretilip üretilmediğine kim karar verecek? Yapılan haberlerin içeriğini kim değerlendirecek? Bir internet sitesinin hangi haberi yapacağına, kaç gazeteci çalıştıracağına, hangi editöryal çizgide yayın yapacağına devlet kurumları mı karar verecek? Dahası, bu düzenleme en ağır darbeyi yerel basına vuracak. Bugün Türkiye’de yüzlerce yerel gazete ve internet sitesi zaten ağır bir ekonomik krizle boğuşuyor. Resmî ilan gelirleri yetersizdir, dağıtım sistemi ise adaletsizdir. İlanların önemli bir bölümü büyükşehirlerdeki büyük medya kuruluşlarına gidiyor, yerel yayın organları ise hayatta kalma mücadelesi veriyor.

Değerli milletvekilleri, Basın İlan Kurumunun görevi, haberleri denetlemek, gazetecileri terbiye etmek, iktidara yakın olup olmayan arasında ayırım yapmak değildir. Kurumun görevi, kaynakların şeffaf ve adil bir şekilde dağıtımını sağlamaktır. Ancak, bugün gelinek noktada, Basın İlan Kurumu iktidarın elindeki resmî ilan musluklarını kullanarak medya üzerinde ekonomik baskı kuran bir sansür mekanizmasına dönüşmüştür. Bu teklif de o mekanizmayı dijital medyaya taşımaktadır. Bizler basının devlet eliyle hizaya konulmasına karşıyız, gazetecilerin ekonomik yaptırımlarla susturulmasına karşıyız, muhalif medyanın ilan kesme cezalarıyla cezalandırılmasına karşıyız, halkın haber alma hakkının idari kararlarla sınırlandırılmasına hep karşı olduk, karşı olmaya da devam edeceğiz. Buradan bir kez daha diyoruz: “...”⁴ Yaşasın özgür basın!

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez

Burak Akburak

Yasin Öztürk

Balıkesir

İstanbul

Denizli

Turan Yaldır

Ayyüce Türkeş Taş

Selcan Taşcı

Aksaray

Adana

Tekirdağ

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Talat Dinçer

Antalya

Manisa

Mersin

Mühip Kanko

Murat Çan

Müzeyyen Şevkin

Kocaeli

Samsun

Adana

Utku Çakırözer

Eskişehir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Değerli milletvekilleri, teklifin 7'nci maddesi Basın İlan Kurumunun teşkiline dair kanunda değişiklik öngörüyor. Doğru, Basın İlan Kurumunun değişikliğe ihtiyacı vardır ama bu değişiklik basına yaptırım yetkisini artırmak değil, resmi ilan kayırmacılığını yasallaştırmak değil, gazeteleri birleşmeye zorlayacak fiziki, şekli mecburiyetler icat ederek yerel basın cenaze namazını kıldırmak değil; bu değişiklik, Basın ilan Kurumunu her yıl 100 milyonlarca liralık ilanı kime, neye göre dağıttıklarını izahla yükümlü kılmak üzere yapılmalıdır; bu değişiklik, dağıtılan ilan meblağlarıyla ilgili ticari sır kalkanını ortadan kaldırmak üzere yapılmalıdır; bu değişiklik, okuru olmayan gazetelerin tirajlarının kamu kurumları ve iktidar yanlısı kuruluşlar eliyle şişirilmesiyne oluşan tiraj yolsuzluklarına engel olmak üzere yapılmalıdır; bu değişiklik, haber sitelerini kapanmaya götürecek baskılar geliştirmek için değil algoritma emperyalizmine karşı ondan kurtarmak üzere yapılmalıdır; bu değişiklik, Basın İlan Kurumunu komisyoncu olmaktan çıkarıp koordinatör kılmak üzere yapılmalıdır. Ama öyle mi yapılıyor? Hayır tabii ki, ilan geliri Demokles'in kılıcı gibi sallandırılarak basın bir kere daha biate zorlanıyor.

Değerli milletvekilleri "Amaç ne olabilir?" belki daha anlaşılır ifade edilmiştir diye Komisyon tutanaklarını okudum bu maddeyle ilgili. İktidar sözcüsü arkadaşımız şöyle başlıyor bu maddenin izahına: "İnternet sitelerinin vasıf ve ödevlerini belirliyoruz." Belirleyemezsiniz. Her şeyden önce,

gazetecilik siyasi iktidarlardan ödev alan bir meslek değildir, bu nedenle belirleyemezsiniz. Gazetecilik kamu yararını esas alır ama kamu yahut devlet hiyerarşisi içinde emir komuta, ast-üst zinciri içinde değildir; bu nedenle belirleyemezsiniz.

Bakın, 1961’den bu yana var bu Kurum ve AYM’nin bugüne kadar bu Kurumla ilgili olarak verdiği toplam 11 iptal kararının 7’si AK PARTİ iktidarı döneminde. Tek başına bu oran bile kamu gücünün medyayı borazanlaştırmak üzere araçsallaştırıldığının kanıtıdır arkadaşlar, yapmayın. Keser döner, sap döner; gazetecileri tasfiye edip onların yerine palazlandıracağınız o haysiyet cellatları, o tetikçiler namlularını size çevirirler.

Komisyon aşamasında tartışıldı basın ahlak esasları, “basın yayın ilkeleri” olarak değiştirilmesi konusu. Dezenformasyon yasasını, Cumhurbaşkanına hakaret suçunu, terörle mücadele yasalarını, hukuk fakültelerinde utanç olarak okutulacak uygulamalarla gazeteciliği âdeta suça dönüştürerek -bu arada gazetecilik suç değildir- “Vallahi, basını susturmak için yapmıyoruz.” diye taahhüt de ederek ama bu düzenlemelerin topunu günün sonunda 900’den fazla gazeteciyi tutuklatmak için kullandıktan sonra adına “ahlak” deseniz de uymaz, “ilke” deseniz de uymaz arkadaşlar. Ana akım medyanın yüzde 90’ından fazlasını kamu ihaleleriyle palazlandırılmış taşeronlara devretmenin ve bunun da kamu bankaları dolandırılarak yapılmasına seyirci kalmanın ahlakı da olmaz, ilkesi de olmaz. En temel basın ilkesidir, gazeteci kaynağını açıklamak zorunda değildir. Bunu bile idrakten yoksun olan hiç kimse, sabaha karşı -nasıl oluyorsa bu arada kaçmayan birinin yakalanması- evinde yakaladığı gazeteciye haber kaynağını soran, sorduran ve açıklamazsa da yani jurnalcı olmayı yani muhbir olmayı kabul etmezse de gazeteciyi tutuklayan, tutuklatan hiç kimse ilke tanzim edemez gazetecilere. Devletin en mahrem, en stratejik kurumlarını ancak düşmana teslim ettikten sonra FETÖ olduğuna hükmettikleri paralel devlet yapısının elebaşına serenatlar yapan bir kadını devletin yayın organı olan TRT’nin yönetimine getiren hiçbir irade ilke tanzim edemez gazetecilere. Devletin bölünmesine kastetmiş, bebek katletmiş, kadın katletmiş; öğretmen, asker, polis katletmiş bir terör örgütünün canı başına özgürlük istemek üzere miting yapmaya yani terörü ve teröristi yani suçu ve suçluyu övme suçu işlenmesine göz yuman, yol veren, bu suçu, bu aleni isyan girişimini algıda legalleştirmeye girişen hiçbir irade ilke tanzim edemez gazetecilere.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, bitirin.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bitiriyorum.

Zira, bu nevi bir isyanı hazmedebilmek bizatihi ilkesizlik gerektirir. Neymiş? Basın İlan Kurumu basın hürriyetini güçlendirecekmiş, gölge etmesin yeter. Basın, hürriyetini kamu ilanı alma hakkı kazanmakla mı elde ediyor ki İlan Kurumu olsun özgürlüğünün güvencesi! Bu bile meselenin hiç ama hiç anlaşılmadığının göstergesidir. Basın, hürriyetini de gücünü de halkın haber alma hakkından alır, garantörü Anayasa’dır. Basın İlan Kurumunun da iktidarın medyaya mülkiyet darbesinde kullandığı diğer araçların da bizzat iktidarın da Anayasa’ya uyması kâfidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokrasinin olmazsa olmazlarının başında basın özgürlüğü gelir ama maalesef bu tek adam yönetiminde Türkiye’de basın özgürlüğü yok edildi. Bunu ben söylemiyorum. İşte, bugün Uluslararası Gazeteciler Federasyonu, Avrupa Gazeteciler Federasyonu yönetimleri basın özgürlüğüne destek için Ankara’da. Avrupa

Parlamentosu Türkiye Raporu çıktı, “Dünyanın en ciddi geri gidişi Türkiye’de.” diyor. İfade Özgürlüğü Derneğinin sansür raporu var, AKP iktidarının yirmi yılında tam 1,5 milyon haber ve “web” sitesi engellenmiş durumda. Türkiye’de gazeteciler ya zindanda ya adliyede. Merdan Yanardağ, Pınar Gayıp ve onlarca gazeteci tutuklu; buradan onlara selam olsun diyoruz.

İşte, bakın, dün Timur Soykan, yaptığı haber nedeniyle dokuz yıl hapsi istendi, adliyelerde. Türkiye’de kanallara el konuyor, karartılıyor ve şimdi siz bu torbayla önümüze yine yaptırım, yine ceza getirmişsiniz. Şaka gibi ama işte sizin basına, gazeteciliğe bakışınız bu.

Değerli arkadaşlar, Basın İlan Kurumu resmî ilan dağıtımındaki adaletsizlikleri gidermek için kurulmuştu ama tek adam yönetiminde yandaş gazeteleri şişirme tirajlarla beslerken gerçekleri yazan, eleştiren basın celladına dönüştü. 2019’da ilan kesme cezalarının yüzde 76’sı, 2020’de ise yüzde 50’si sadece 3 gazete; Cumhuriyet, Birgün ve Evrensel’e kesildi, kalanı ise Sözcü, Korkusuz ve diğerlerine. Neyse ki Anayasa Mahkemesi bu giyotine “Dur!” dedi, “Bu yapılan, basın özgürlüğünün sistematik ihlali.” dedi ama şimdi gelmiş yeniden resen ceza yetkisini bizden istiyorsunuz. Buradan bir kez daha uyarıyoruz: Bu yetkiyi alan militan bürokratlar ve iktidar yanlısı meslek örgütleri eliyle gazetelere yine keyfi cezalar yağdırmaya kalkarsanız Anayasa’ya aykırıdır, suç işlersiniz. Yapılması gereken bellidir: Türkiye’de basın kartının verilmesi de basın meslek ilkelerinin takibi de saray bürokratlarından basın meslek örgütlerine devredilmelidir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye’de basın can çekiyor ama önümüzde onları yaşatacak, yeni kaynaklar yaratacak en ufak bir çaba görmüyoruz. Türkiye’de habercilerin, yazılı dijital haber kuruluşlarının emekle bedel ödeyerek ürettiği nitelikli içerikler küresel dijital platformlar tarafından tepe tepe kullanılıyor. Basın kuruluşlarımız bu küresel emek hırsızlığı karşısında yapayalnız. Peki, bu kanunda basının en temel ihtiyaçlarından dijital telif hakkı var mı? Yok. Yüzlerce basın kuruluşu ve binlerce haber emekçisi adına soruyoruz: Avrupa’nın, Avustralya’nın, Kanada’nın kendi yayıncısını korumak için getirdiği telif yasaları niye burada yok? Ama basına ceza yağdırmayı, sansürü, karartmayı çok iyi biliyorsunuz. Sayın milletvekilleri, basın özgürlüğü kadar emeğinin dijital korsanlığa karşı korunması da bu Meclisin önceliklerinden biri olmak zorundadır.

Sayın milletvekilleri, Basın İlan Kurumunda, bu ucube başkanlık sisteminde, İletişim Başkanlığına bağlandığından bu yana kötü ve keyfi bir yönetime hâkim. Bu kurum düzgün yönetilmediği için Anadolu’da gazetecilik bitiyor. Bakmayın siz “Anadolu basınına şu kadar kaynak ayırdık.” laflarına, işin aslı şu: Gazetelerimiz kapanmaya, birleşmeye zorlanıyor. İnternet siteleri üç kuruş ilan uğruna tıklama gazeteciliğine hapsedilmiş durumda, habercilik ve toplumsal yarar unutulmuş durumda. Anadolu basınına ve açlık sınırı altında maaşlara çalışmak zorunda kalan gazetecilere gitmesi gereken sınırlı kaynakları kendilerine yönetici tazminatı yapan, kamu ihale mevzuatına aykırı işlerde savuran ve bu hesapsız harcamaları da hiçbir şekilde denetlenmeyen bir karakutu var ortada. Sözde Sayıştay denetimine tabi ama yıllardır kimse denetime gidemiyor. İktidarın sopalarına dönüşen Basın İlan Kurumu ve RTÜK’te bu köhne düzen bu torba yasalarla düzelmez. Tüm çürüme zaten saray düzeninin eseridir. Bu tek adam yönetiminden kurtulmadan, tüm kamu kurumlarına liyakat, hesap verebilirlik ve şeffaflık gelmeden gerçek anlamda bir demokrasiden ve özgürleşmeden bahsedilemez.

Milletimizin iradesiyle kuracağımız halkın iktidarında, halkın haber alma hakkı için çalışan gazeteciler ve kurumları cezalandırmayı değil özgürce yaşatmayı hedefleyen, şeffaf, denetlenebilir, demokratik kurumlar düzenini hep birlikte kuracağız diyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde bulunan "İnternet haber sitelerinin vasıf ve ödevleri" madde başlığının "İnternet haber sitelerinin vasıf ile ödevleri" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Şerafettin Kılıç

Sadullah Kısacık

Muğla

Antalya

Adana

Medeni Yılmaz

Cemalettin Kani Torun

İdris Şahin

İstanbul

Bursa

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle şöyle biraz geriye gitmemiz gerektiğine inanıyorum. 14 Ağustos 2001'de kurulan AK PARTİ'nin kuruluş felsefesinde ve parti programında açıkça basın özgür olması ifade ediliyordu. "Demokrasilerde özgür basın hayat kurtarır." denerek o dönemde kendilerine karşı yürütülen özellikle medyada -kartel medyada- aleyhlerine yazılanlara, çizilenlere karşı AK PARTİ iktidarı "Manşetlerle vurarak iktidara geliyoruz." diyorlardı. Evet, o günkü şartlarda gerçekten AK PARTİ manşetlerle vurarak iktidara geldi ama o gün en azından elimizde bir TRT vardı, elimizde bir Anadolu Ajansı vardı; az veya çok AK PARTİ'yi destekleyen bir kısım televizyon kanalları vardı. O gün sosyal medya bu kadar gelişmiş değildi ama her ilde AK PARTİ'nin felsefesini benimseyen yerel gazeteler vardı ve o yerel gazeteler halkı sağlıklı bilgilendirebilmenin bir aracıydı. Ama geline süreçte, yirmi üç yıllık iktidar sonucunda güç yozlaştırdı, mutlak güç de tamamen yozlaştırdı iktidar sahiplerini. Her şeyi kontrol etme hastalığı başladı ve bu her şeyi kontrol etme hastalığı öncelikle devletin kurumu olan TRT'yle başladı, muhalefete hayat imkânı vermedi TRT; Anadolu Ajansıyla devam etti, muhalefetin haberlerini bir türlü yayınlamadı. Ama bu kesmedi iktidarı, belirli yıllardan sonra ana akım medyanın da tamamını satın aldı, satın aldırttı. Ama neyle aldırttı? Kamu kaynaklarını kullanarak, kamu bankalarını aracı kılarak bu medyaya sahip oldu. Bugün itibarıyla muhalefete nefes aldırmayan bir yayıncılık politikası izleniyor ama bu sadece görsel basında ve yazılı basında değil; hız kesmedi, şimdi de internet medyasına el atmak, Basın İlan Kurumu üzerinden bir tarafta havuç, bir tarafta sopayla internet medyasını da dizayn etme arzusu.

Arkadaşlar, gelin vazgeçin; bu kadar her şeyi kontrol etme isteğinden, arzusundan vazgeçin. Bugün eğer demokrasiye az da olsa inanıyorsanız, bu gücün yarın bir başkasının eline geçeceğini ve o başkasının eline geçtiğinde de size bunu "nöbetleşe zorbalık" gibi çok ağır maliyetlerle ödeteceğini unutmayın. O yüzden, bir milletvekili kardeşiniz olarak sizi buradan özellikle uyarmak istiyorum: Yapmayın, etmeyin; hiç olmazsa sosyal medyada, internet medyasında, Basın İlan Kurumu üzerinden bu kadar güç kullanma arzusunu bir kenara bırakın; hiç olmazsa, az da olsa muhalefet bir nefes alsın. Siz muhalefete hiç nefes aldırma istemiyorsunuz, "Boğazını sıkalım, tamamen canını çıkartalım." diyorsunuz ama o muhalefetin canı çıkarsa burada demokratik bir ülkeden bahsetmek mümkün olmaz.

Değerli milletvekilleri, bir kez daha ifade ediyorum: Dönün şöyle bir partinizin kuruluş programına bir bakın. Ademimerkeziyetçilikten bahsediyordunuz; devlet merkezinin gücünün azaltılarak karar alma ve planlama yetkilerinin yerel yönetimlere devredilmesini savunan bir siyasi anlayış olarak iktidara geldiniz. Oysa şu anda tüm gücü bir elde toplamak istiyorsunuz, denetimsiz bırakmak istiyorsunuz. O güç sadece Beştepe’de Sayın Erdoğan’ı yalan yanlış bilgilerle, gerçek hilafına, toplumdan kopuk bir şekilde yönlendiren bir anlayışa dönüşüyor ki bu son derece büyük bir tehlike. Yarın bu tehlike emin olun size çok ağır ve pahalıya mal olacak.

Bir diğer husus ise elbette ki bu maddeye de bu kanunun içerisinde olumlu olan bir iki maddenin haricinde geneline de karşı olduğumuzu ifade etmek isterim. Ancak yine Meclisi temmuzda çalıştıracaksınız, 1 Temmuzda tatile girecek olan Meclisin gündemine halkın sorunlarını, halkın gerçek ihtiyaçlarını yine getirmiyorsunuz. “On ikinci yargı paketi” olarak dilinize pelesenk olan konu da yine infaz yasasıyla alakalı en ufak bir düzenleme söz konusu değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Aylardır vatandaşımızı “İnfaz yasasıyla alakalı bir düzenleme olacaktır.” diye bekletiyorsunuz ve biz de ısrarla diyoruz ki: “Bu beklenti cezaevindekileri, cezaevinin dışındaki yakınlarını bir beklentiye dönüştürdü.” Oysa yine on ikinci yargı paketinde infaz yok. Neyi bekliyorsunuz? Süreçle alakalı yasayla birlikte bir düzenleme olacağını ifade ediyorsunuz. O da meçhule yazdığımız bir mektup. Onunla alakalı da bir çerçeve söz konusu değil. Milletin aklıyla dalga geçmeyi bırakın. Gelin, ülkenin gerçek sorunlarını getirin Meclise -temmuzsa temmuz, ağustosla ağustos- çalışalım. İşte, sözleşmeli öğretmenlerin, ücretli öğretmenlerin Meclisin kapısında nelere maruz kaldığını hepimiz görüyoruz. Dün Ulus Meydanı’nda haykıran astsubaylar, uzman çavuşlar hepsi hak arayışı içerisinde.

Gelin, vatandaşın gerçek sorunlarını Parlamentoya getirin, bizler de katkı sağlayalım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8’inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan

Ömer Öcalan

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Şanlıurfa

Hakkâri

Semra Çağlar Gökalp

Ali Bozan

Bitlis

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi size ilk tutuklandığında 14 yaşında, şimdi ise 26 yaşında olan Mazlum İçli'nin davasından bahsedeceğim. Aslında bu dava sadece Mazlum İçli'nin davası değil, bu dava bu coğrafyada yıllardır Kürt'e yaşatılanın, Kürt'e reva görülenin özetidir. 6-8 Ekim olayları olarak bilinen olaylarda 7 Ekim 2014 günü Amed Bağlar'da 4 yurttaş yaşamını yitirmişti. Bu esnada Mazlum, babası ve kardeşleriyle birlikte Bağlar ilçesinden uzakta Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde yani tam 140 kilometre ötede bir düğünde müzisyenlik yapıyordu. Mazlum'un ölümlerin olduğu saatte Bağlar ilçesinde olmadığı, Kulp'ta olduğu tanık beyanları, kamera kayıtları, telefon HTS kayıtlarıyla kanıtlanmıştı ama yapılan yargılama neticesinde Mazlum'a tam yüz yirmi dört yıl hapis cezası verildi çünkü iktidara bir suçlu lazımdı ve iktidar o suçluyu bulmuştu, Mazlum İçli'yi seçmişti suçlu olarak. Hukuksuzluk istinaf mahkemesinde de devam etti, Yargıtayda da devam etti, Mazlum'a verilen yüz yirmi dört yıllık hapis cezası onaylandı ve Mazlum İçli şu anda hiç alakası olmayan bir suçlamadan dolayı aldığı tam yüz yirmi dört yıllık hapis cezasını çekiyor cezaevinde.

Mazlum İçli'nin avukatları 2020, 2021 ve 2023 yıllarında Anayasa Mahkemesine 3 ayrı başvuru yaptı. Anayasa Mahkemesine yapılan ilk başvurunun üzerinden tam altı yıl geçti ama Anayasa Mahkemesi bir karar vermedi, bir karar veremedi. Anayasa Mahkemesi Mazlum İçli'nin başvurusunu tam 2 defa gündeme aldı ama karar vermeyi erteledi, öteledi. Peki, Anayasa Mahkemesi daha ne bekliyor? Aradan altı yıl geçmiş, yüz yirmi dört yıl hapis cezasını yatıyor; karar vermek için ne bekliyor? Buradan bir kez daha çağrı yapıyoruz: Bu dosya artık bekletilmemelidir. Mazlum İçli için de toplumun adalet duygusu için de bir an önce karar verilmelidir. Mazlum İçli yıllardır suçsuz yere cezaevindeyken ve Anayasa Mahkemesi karar vermeyi ha bire öteleyorken Alo Adalet Bakanına da Alo Adalet Bakanının başında bulunduğu Adalet Bakanlığına da ulaşamıyor. Ondan sonra, günlerdir iktidar sözcüleri çıkmış, Avrupa Parlamentosunda onaylanan Türkiye raporuna saydıyor, Türkiye raporuna kızıyorlar. Mazlum İçli yıllardır suçsuz yere cezaevindeyken Avrupa'nın ne demesini bekliyorsunuz?

Arkadaşlar “rapor” demişken rapor başka ne diyor? “Türkiye’de yargı bağımsız değil.” diyor. Ya, illa bunu Avrupa’nın söylemesine mi gerek var? Gidin, sokaktaki yurttaşla sorun; gidin, cezaevindeki yurttaşlara sorun, herkes söyleyecek “Türkiye Cumhuriyeti’nde yargı bağımsız değil.” Türkiye Cumhuriyeti’nde yargının bağımsız olmadığını benim kadar sizler de iyi biliyorsunuz. Başka ne diyor rapor? Diyor ki “Anayasa Mahkemesi kararlarını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulayın.” Ya, bunu illa Avrupa Birliğinin mi söylemesi gerekiyor? Anayasa madde 90 söylüyor, “Avrupa Birliği kararlarını uygulamanız gerekiyor.” diyor. Hakkında verilmiş Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 3 kararına rağmen Selahattin Demirtaş siyasi rehine olarak on yıldır cezaevinde tutuluyor. Peki, bu yalan mı? Tabii ki bu bir gerçek. DEM PARTİ’li 10 belediye ve CHP’li 10 belediyede kayyum olmasına ve Mecliste, bu Meclisin çatısı altında düzenlenen raporda sizin de imzanız bulunmasına rağmen hâlen kayyumlarda ısrar ettiğiniz yalan mı? Tabii ki gerçek. Yine, 2014 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin umut hakkı kararına rağmen tam on iki yıldır umut hakkı konusunda adım atmadığınız yalan mı? Tabii ki gerçek. Cezaevlerinde her gün yeni bir hak ihlalinin meydana geldiği yalan mı? Tabii ki gerçek.

Gelin, değerli arkadaşlar, şöyle bir şey yapalım, ben size somut bir öneride bulunayım: Anayasa Mahkemesi Mazlum İçli dosyasında bir an önce karar versin. Yargı gerçekten bağımsız hâle getirilsin. Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları uygulansın. Başta Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ olmak üzere Kobani kumpas davası tutsakları serbest bırakılsın.

Kayımlardan artık vazgeçilsin. Umud hakkıyla ilgili yasal düzenleme yapılsın. Cezaevlerinde idare ve gözlem kurulu işkencesine son verilsin. Bunlar yapıldıktan sonra değil Avrupa, herhangi bir kişi, herhangi bir ülke bu konulara dair herhangi bir eleştiri yaparsa önce o eleştirilere biz yanıt verimiz.

Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 8- 195 sayılı Kanunda bulunan 49'uncu madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 49- Bu Kanun ile belirlenmiş vasıf, ödev, yükümlülük ve bu Kanun hükümlerine istinaden Genel Kurul tarafından belirlenen sorumluluklara riayet etmeyen resmî ilan ve reklam yayımlama hakkına sahip veya bekleme süresinde olan gazete, dergi ve internet haber siteleri ile prodüktörler, kamu idare ve teşekkülleri ve 42 nci maddede anılan sair müesseselerin veya bunların iştiraklerinin sorumluları hakkında, diğer mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu madde kapsamında muamele yapılır.

Kurum Yönetim Kurulunca, gazete, dergi ve internet haber sitelerine bu Kanunda öngörülen vasıfları taşıyamaları veya ödevleri yerine getirmemeleri halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve süresi gözetilerek bir günden on güne kadar resmî ilan ve/veya reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilir. Ayrıca ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesi bu Kanunla temin edilen diğer menfaatlardan de aynı sürelerle faydalandırılmaz.

Bu maddeye göre gazete, dergi ve internet haber sitelerine dair verilecek müeyyide kararı; resmî ilan ve reklam yayımlama hakkı bulunanlar için resmî ilan verilmemesi; yalnız reklam yayımlama hakkı bulunanlar için listeden çıkarılması suretiyle kararın kesinleşmesini müteakip Kurum Genel Müdürlüğüne uygulanır. Bekleme süresindekiler için müeyyide kararı verilmesi halinde bu karar resmî ilan ve reklam yayımlama hakkının kazanılmasından sonra uygulanır.

Müeyyide kararının ilgili gazete, dergi ve internet haber sitesine tebliğinden itibaren bir yıl içinde aynı nitelikte ihlalin ilk tekrarı halinde ihlalin niteliği, ağırlığı ve tekrarı gözetilerek beş günden on beş güne kadar, ikinci tekrarı halinde on günden yirmi güne kadar, üçüncü ve daha fazla tekrarı halinde on beş günden yirmi beş güne kadar ilan ve reklam kesme müeyyidesi uygulanmasına karar verilir.

İhlal süresinin bir ayı aşması halinde yukarıdaki fıkralara göre tespit edilecek müeyyide gün sayısı bir kat artırılır. Birden fazla konuda ihlal varsa her biri için belirlenen günler toplanır. Bir defada toplam uygulanabilecek müeyyide altmış günü aşamaz.

Bu maddenin birinci fıkrasında sayılan düzenlemelere riayet etmeyen prodüktörler ile kamu idare ve teşekkülleri hakkında aşağıdaki işlemler uygulanır:

a) Prodüktörlük müessesesi Yönetim Kurulu kararıyla iki aya kadar kapatılabilir. Kesinleşen karar, o yerdeki valilikçe uygulanır.

b) Kamu idare ve teşekkülleri ile ortaklıklarının sorumluları hakkında, Genel Müdürlüğün bildirimi üzerine kendi mevzuatlarına göre disiplin işlemi uygulanır. İşlem sonucu Kuruma bildirilir; Kurumun bu işlemlere itiraz hakkı saklıdır.

Bu maddeye göre verilen müeyyide kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre yargı yoluna başvurulur.

Bu maddenin uygulanmasına dair usul ve esaslar Genel Kurulca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Cavit Arı	Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Talat Dinçer
Antalya	Manisa	Mersin
Mühip Kanko	Murat Çan	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	Samsun	Adana
	Aliye Coşar	
	Antalya	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Aliye Coşar.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP iktidarı suni gündemlerle halkın gerçek gündeminden uzaklaşmak istiyor. Türkiye bugün ağır bir ekonomik krizin içindedir; pazar tezgâhları, mutfak yanıyor. Emekli geçinemiyor, asgari ücretli ve memur ay sonunu getiremiyor, esnaf sifatsız kepenk kapatıyor, çiftçi toprağından uzaklaşıyor, sanayici fabrikasından kopuyor, gençler gelecek kuramıyor. İktidar yıllardır krizin faturasını halka kesmektedir; vergi yükü altında ezilen halk fakirleşiyor, bütçesi faize ve yandaşa çalışan ülkede milletin ekmeğı küçülüyor. Bu adil bir düzen değildir, bu düzen sürdürülemez ve değişmelidir.

Eğitim emekçilerimizin yaşadığı güvencesiz çalışma sorunu devam etmektedir. Değerli milletvekilleri, özel okul öğretmenleri yıllardır düşük ücretle, uzun mesaiyle, baskı, mobbing ve belirsizlikle çalışmaktadır. Öğretmenlik gibi kutsal bir meslek piyasanın insafına terk edilmiş durumdadır. Özel okul öğretmenleri için taban maaş uygulaması kaldırıldı, öğretmenler patronlar karşısında yalnız bırakıldı; aynı diplomaya sahip, aynı emeğı veren öğretmenler arasında ekonomik ve sosyal uçurum yaratıldı. Bu, yalnızca öğretmenlerin değil eğitim sisteminin sorunudur, çocukların, geleceğın sorunudur. Siyasi iktidarın eğitim emekçilerinin hakkını teslim etmediğı, liyakati değil kayırmacılığı meşrulaştıran bu sistem adaletsizdir. Bu adaletsizliğe ses yükselten, hak arayışında olan öğretmenlere kolluk kuvvetleri Meclis önünde müdahale etti ve gözaltına aldı. Türkiye'nin ihtiyacı baskı, korku, yoksulluk ve keyfi yönetim değildir; Türkiye'nin ihtiyacı adalet, refah, liyakat, özgürlük ve hukukun üstünlüğüdür.

Değerli milletvekilleri, iktidarın sebep olduğu krizden turizm sektörümüz de olumsuz etkilenmektedir. Antalya başta olmak üzere turizm merkezlerinde yüksek kiralardan işletmecilerin maliyetini katlıyor hem de sektör çalışanlarının barınmasını imkânsız hâle getirmektedir. Bu durum, ciddi bir nitelikli personel göçüne yol açmaktadır. Ayrıca, turizm esnafının ekonomik krizden kaynaklı geçmiş dönemlerden devreden ve biriken SGK primi, vergi borçları sorunu devam etmektedir. Artan kiralardan ve maliyetlerden turizm sektöründe rekabet gücümüzü düşürmektedir. Antalya turizm sezonunda hem doluluk hem de talep olarak istenilen noktada değildir. Turizmci, turizm esnafı ve emekçileriyle birlikte bağılı sektörden oluşan bu ekosistem AKP'nin yanlış politikaları yüzünden alarm vermektedir. Kültür ve Turizm Bakanı başta olmak üzere, Maliye, Ticaret, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları yapıcı çözümler üretmek zorundadır. Sizlerin hatalarını bütün bir turizm sektörü ödemek zorunda değildir.

Siyasi iktidar turizmde olduğu gibi tarımda da gerçekçi, somut adımlar atmamaya kararlılıkta devam ediyor. Antalya’ımızda kışın yaşanan şiddetli fırtına ve sel felaketleri, örtü altı tarımın kalbi sayılan bölgelerde binlerce dönümlük sera alanını, narenciye bahçelerini ve ekili arazileri sular altında bıraktı. Afet sonrası çiftçilerimize sunulan destekler yetersiz kaldı. Sigortası olmayanlar destekten mahrum kaldı. Artan maliyetler nedeniyle çiftçi üretimden uzaklaşma noktasına gelmiştir. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan çiftçi borçlarının faizleri silinmeli, borçlar ertelenmelidir.

Tarımı ve tarım arazilerini bitme noktasına getiren iktidar Antalya’nın doğasını talan etme amacına da hizmet ediyor. Antalya’mızın doğasıyla dünyaca ünlü turizm ilçesi Kaş’ın Dere Mahallesi’ndeki ormanlık alanda açılması planlanan maden ocağına maalesef ÇED olumlu kararı verilmiştir. Pınarcık Deresi’ne 274 metre mesafede, tarım alanına sadece 4 metre uzaklıkta olan bir yere maden ocağı açılması doğa katliamıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Buna izin veren yetkililer sahayı görmeden masa başında izinler vermektedir. Bu talan ve rant izni derhâl iptal edilmelidir.

İklim Zirvesi COP31’e ev sahipliği yapacak olan Antalya’ımızda EXPO alanının etrafındaki 300 dönüm tarım arazisi kamulaştırılıp otopark yapılmıştır. COP31’in amacı ve ruhunu anlamayan iktidar tarım arazilerini betona teslim ediyor. Bir ülkenin geleceğini, toprağını, suyunu ve ormanlarını tek bir adamın iradesine bırakan yönetim şekli demokrasi değildir, keyfilik ve liyakatsizliktir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinin işlenecek hükmünün (7)’nci fıkrasındaki “başvurulur” ibaresinin “başvurulacaktır” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Şerafettin Kılıç

Sadullah Kısacık

Muğla

Antalya

Adana

Medeni Yılmaz

Cemalettin Kani Torun

Necmettin Çalışkan

İstanbul

Bursa

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki bir sansür yasasıyla karşı karşıyayız. Keşke içinde önemli maddelerin, bu milletin yararına olan hususların olduğu bir kanun görüşülürken bunun içerisine sansür de eklenmeseydi. Her ne kadar Anayasa Mahkemesinin kararı doğrultusunda, uyum nedeniyle bu maddenin çıkarıldığı söylene de bu, hukuki ambalajla bürokratik baskının artırılmasıdır. Bugüne kadar gazetecilere gözdağı veriliyordu, hapse atılıyorlardı,

bir de ekonomik olarak darboğaza sokmak için yeni maddeler ihdas ediliyor. Burada şunu sormamız gerekir: Acaba bugün, son dönemde ihdas edilmiş olan bu sansür mekanizmaları yetmedi de yenileri mi devreye giriyor? Bu ülkede İletişim Başkanlığı, Dezenformasyon Başkanlığı, Siber Güvenlik Başkanlığı, Basın İlan Kurumu, her biri dört bir koldan bu insanları susturmak, baskılamak için uğraşıyor. Bugün bu yapılan da bunlara bir taraftan yayın cezası verelim, bir taraftan da kamudan almalari muhtemel reklam gelirlerini keselim diyerek susturmaktır. Bugün geldiğimiz noktada ne yazık ki gazeteciler ülkede en güvensiz dönemlerini yaşıyor, herhangi bir haber yapan kişi hapse atılıyor ama haberin içeriğine dair olayın faili olan kimseyle ilgili soruşturma bile açılmıyor; bu bir akıl tutulmasıdır, bunu da ne yazık ki yaşıyoruz.

Ne yazık ki bugün, ülkemizde yerel basın tamamen susturuldu, ulusal basın tekelleşti, tek ses havuz medyasıyla ülkede yayınlar devam ediyor. Oysa bilinmelidir ki bu ülkede haber alma özgürlüğü basından daha çok ülkenin sigortasıdır. Bu özgürlüğe gazetecilerden çok hepimizin ihtiyacı vardır çünkü Meclis nasıl halk adına denetim yapıyorsa basın da sessiz denetim yapan kurumdur. Aynı zamanda, kamunun da bir şekilde sigortasıdır ama ne hazin ki ülkemiz dünyada en fazla gazetecinin hapis edildiği ülkeler arasında zikrediliyor. Yine, uluslararası yayınlara göre ülkemiz Basın Özgürlüğü Endeksi'nde dünyanın en geri 30 ülkesinden biri; ben bunu abartılı buluyorum ama biliyorum ki kesinlikle basın özgürlüğü son derece vahim noktada.

Bakin, bu ülkede çok tehlikeli kurumlardan biri TRT'dir. TRT ne yazık ki çok uzunca bir süredir iktidarın borazanıydı, şimdi yine... Bugüne kadar kimleri neyle suçladıysanız iktidara geldikten sonra hepsinin beş beteriyle daha fazlasını yaptınız. Onun için de al külah, ver külah, ne yazık ki bir şey değişmedi. Bugün basın ahlak ilkelerinden bahsediliyor. Allah aşkına, hangi ahlak? Ahlak görmek istiyorsanız A Haber'i açın, sabah kuşağı programlarını seyredin; ülkedeki sanal bahis kumarları, vergisini almadığınız için yasa dışı gördüğünüz... (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dolayısıyla öyle muğlak ifadelerle, Demokles'in kılıcı gibi muhalifleri susturmaya yönelik atılacak her bir adım bu ülke adına büyük bir kayıptır. Muhalefetin sesinin susturulması aynı zamanda bir millî iradenin gasbidir. Bu açıdan da hem bu hem önceki maddenin çekilmesini, düzenlenmesini talep ettiğimizi özellikle ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, burada başka bir husus daha var. Alt madde Reklam Kuruluyla ilgili. Allah aşkına, Reklam Kurulu güya tüketici haklarını korumak üzere geliyor. Kurul 19 kişiden oluşuyor, 4 kişi daha eklenecek, 23 kişiye çıkacak. Şimdi, soru şu: Bu 19 kişinin yapamadığı hangi işi 23 kişi yapacak? Kurula eklenecek üyeler 4 ayrı genel müdür yardımcısı, Bakanlıktan. Herhâlde bu genel müdür yardımcılar boş oturuyorlardı, onlara ilave iş yükleyelim denildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Ya da dendi ki: Burada salt çoğunluk direkt bizden talimat alan memurlardan oluşsun, böylece bu kurumu da hantallaştıralım, denetleyemediğimiz bir birim vardı, onu da ortadan kaldıralım. Ve bugün, yerel basın çöktü, ulusal basın kartelleşti, havuzlaştı iktidarın tekelinde kala kala, insanımızın tek özgür alanı internet üzerinden yaptığı yayınlardı; internette bu kadar değerlerimize, inancımıza, medeniyetimize aykırı yayınların hiçbirisi umurunuzda değil ama bir tane muhalif çıkıp konuşacak, ona nasıl müdahale ederiz, internet üzerinden, sosyal medya üzerinden nasıl bu insanları sustururuz diye yayın yapıyorsunuz. Bilesiniz ki bu böyle gitmez. Bu açıdan bu hususun tekrar değerlendirilmesini arz ediyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 8'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez

Burak Akburak

Yasin Öztürk

Balıkesir

İstanbul

Denizli

Turan Yaldır

Ayyüce Türkeş Taş

Yüksel Arslan

Aksaray

Adana

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyorum
Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Ankara Milletvekili Sayın Yüksel Arslan. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 8'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Basın özgürlüğü milletin haber alma hakkıdır, demokrasinin güvencesidir, devletin sigortasıdır çünkü vatandaşın gerçekleri öğrenmediği yerde demokrasi de sağlıklı işlemez, hukuk devleti de yaşayamaz. Eğer bu ülkede gazeteciler korkuyorsa, haber siteleri baskı altındaysa, gazeteler ekonomik yaptırımlarla hizaya getirilmeye çalışılıyorsa orada yalnızca basın değil demokrasi de zarar görüyor demektir. Bugün önümüzde duran düzenleme tam da bu nedenle önemlidir.

Teklifin 7'nci ve 8'inci maddeleriyle “basın ahlak esasları” yerine “basın yayın ilkeleri” kavramı getiriliyor ve bu ilkelere aykırılık gerekçesiyle gazete, dergi ve internet haber sitelerine bir günden altmış güne kadar resmî ilan ve reklam kesme cezası verilebiliyor.

Sormak istiyorum: Bir gazetenin gelirini keserseniz, bir internet haber sitesini aylarca resmî ilandan mahrum bırakırsanız o yayın organını kapatmadan susturmuş olmaz mısınız? Diğer yandan, basın kuruluşları için resmî ilanlar sadece bir gelir kaynağı değil aynı zamanda ayakta kalabilmelerinin temel şartlarından biridir. Bu nedenle, ilan kesme cezası basit bir idari yaptırım değil doğrudan ekonomik baskı aracıdır.

Değerli milletvekilleri, Basın İlan Kurumu bugün gerçekten bütün basının kurumu mudur yoksa iktidara yakın olanlarla olmayanlar arasında ayırım yapan bir mekanizmaya mı dönüşmüştür? Çünkü kamuoyuna yansıyan veriler ve kurumun uygulamaları bu konuda ciddi tartışmaları beraberinde getirmektedir. Milyonlarca liralık resmî ilan dağıtılırken hangi ölçütlerin esas alındığı kamuoyu tarafından da bilinmiyor. Bu konuda yöneltilen sorulara ise çoğu zaman “ticari sır” denilerek cevap verilmiyor. Oysa dağıtılan para bu milletin vergileriyle oluşan kamu kaynaklarıdır. Kamu kaynağının dağıtımında sır olmaz; şeffaflık olur, hesap verilebilirlik olur.

Anayasa Mahkemesi daha geçen yıl Basın İlan Kurumunun ilan kesme yetkisine ilişkin düzenlemeyi iptal etti çünkü keyfî uygulamalara kapı açıldığını ve basın özgürlüğünün zarar gördüğünü tespit etti. Anayasa Mahkemesinin ortaya koyduğu bu tablo ortadayken siz neden yine aynı anlayışta ısrar ediyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, basın özgürlüğünden söz açılmışken sosyal medya platformlarından da kısaca bahsetmek istiyorum. Günümüzde haber alma ve düşüncüyü ifade etme hakkı artık yalnızca

gazete sayfalarında ya da televizyon ekranlarında kullanılmıyor, milyonlarca vatandaş düşüncelerini sosyal medya platformlarında paylaşarak kamuoyuna ulaşmak istiyor. Bu nedenle sosyal medya da basın ve ifade özgürlüğünün ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir ancak günümüzde sosyal medya üzerinden iktidarı eleştiren bir paylaşım yapıldığında soruşturma hızla açılıyor, trol hesaplara erişim engeli getiriliyor, insanlar gözüaltına alınıyor ama muhalefete hakaret eden, iftira atan, küfreden hesaplar söz konusu olduğunda aynı hassasiyeti göremiyoruz; mavi tik olmasına rağmen savcılar diyor ki “Bulamadık, yok böyle birisi.” ama iktidara “Kaşın eğri, gözün eğri.” dediğiniz zaman hemen tutuklama geliyor.

Dinin yarısı vicdandır; arkadaşlar, partinizin adı “adalet”, hadi kalkınmanıza bir şey demeyelim de adaletinize sokaktakiler “Adaletinizi seveyim.” diyor. Kahvelerde, sokaklarda, halkın arasında böyle bir söylem oluşmuş; farkındasınız, değilsiniz bilmiyoruz ama gerçekten adalet konusunda lütfen kendinizi biraz sorgulayın.

Hukuk herkese eşit uygulanmayacaksa özgürlükten de adaletten de söz edilemez. Bir elden sansür, diğer elden demokrasi nutku taşınamaz. Eğer bir düzenleme yapılacaksa iktidarı eleştirene de muhalefeti eleştirene de hakaret edene de iftira atana da aynı şekilde uygulanmalıdır çünkü adalet taraf tutarsa millet devlete olan güvenini kaybeder. Bugün toplumda yaşanan bu -devletimize güveniyoruz ama- adalet konusunda hâlâ şüpheler iyice artmıştır.

“Türkiye Cumhuriyeti devletin varlığı ve bağımsızlığına, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılaplarına aykırı yayın yapılamaz.” Peki, sonradan ne oldu? AK PARTİ bu hükmü geri çekti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti devletin varlığını koruyan bu hükümden kim rahatsız oluyor ki? Daha önemlisi, Atatürk ilke ve inkılapları sizi neden bu kadar çok rahatsız ediyor? Bu soruların cevabını Türk milleti adına da bekliyoruz. Cumhuriyetin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün ilke ve inkılaplarına bağlılığı ifade eden bir hükmü tekliften çıkarıyorsunuz, sonra da çıkıp cumhuriyet değerlerinden bahsediyorsunuz. Cumhuriyetin kime ne zararı olmuş? Hepimiz cumhuriyet sayesinde bu sıralarda oturuyoruz. Bu millet sözlere değil icraatlara bakar. Atatürk konusunda biraz geri vites atın, her konuda attınız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.25

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.01****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Adil BİÇER (Kütahya)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

276 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

9'uncu madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 9- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda bulunan 107/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 107/A- Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ yapılacak kimselerden aşağıda sayılanlar Hazine ve Maliye Bakanlığınca kurulan elektronik tebligat sistemini kullanmak zorundadır. Bu kimselere, 93 üncü maddede sayılan usullerle bağlı kalınmaksızın, elektronik tebligat sistemi vasıtasıyla elektronik ortamda tebliğ yapılabilir.

1.Kurumlar vergisi mükellefleri,

2.Ticari, zirai ve mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefleri,

3.Kollektif şirketler ile adi komandit şirketler,

4.6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tabi olanların ilk iktisabında adına tescil yapılan gerçek kişiler ve tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküller.

Bu maddenin birinci fıkrası kapsamına girmeyenler, talep etmeleri hâlinde elektronik tebligat sistemine dâhil olabilirler.

Engellilik oranı %90 veya daha fazla olan malul ve engellilerin elektronik tebligat sistemine dâhil olma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Zorunlu veya isteğe bağlı olarak elektronik tebligat sistemine dâhil olanların elektronik tebligat sisteminden çıkışlarına ilişkin usuller şunlardır:

1.Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler ticaret sicil kayıtlarının, diğer tüzel kişiler ise tabi oldukları sicil kayıtlarının silindiği tarih dikkate alınarak elektronik tebligat sisteminden çıkartılır.

2.Gerçek kişiler, kişinin ölüm tarihi veya gaipliğine karar verildiği tarih dikkate alınarak elektronik tebligat sisteminden çıkartılır.

3.Birinci fıkra kapsamında zorunlu olarak elektronik tebligat sistemine dâhil olan gerçek kişiler mükellefiyetin sona erdiği tarihi izleyen beşinci takvim yılı sonundan itibaren talep etmeleri halinde ve elektronik tebligat sistemine dâhil olma zorunluluğu gerektiren diğer haller bulunmamak şartıyla, elektronik tebligat sisteminden çıkartılır.

4.İsteğe bağlı olarak elektronik tebligat sistemine dâhil olanlar, talep etmeleri halinde talep tarihleri dikkate alınarak, elektronik tebligat sistemine dâhil olma zorunluluğu gerektiren diğer haller bulunmamak şartıyla elektronik tebligat sisteminden çıkartılır.

5.65 yaşını doldurmuş kişiler, talep etmeleri halinde talep tarihleri dikkate alınarak elektronik tebligat sisteminden çıkartılır.

Elektronik ortamda tebligat, tebliğin bu sistem ile muhatabına iletildiği tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

Cavit Arı	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Talat Dinçer
Antalya	Manisa	Mersin
Müzeyyen Şevkin	Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu	Mühip Kanko
Adana	İstanbul	Kocaeli
	Murat Çan	
	Samsun	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önümüzdeki teklifte bir yanda teknik bürokratik düzenlemeler, diğer yanda ise iktidarın “ben yaptım oldu” anlayışının yeni örnekleri duruyor.

Öncelikle, teklifin en sorunlu, en antidemokratik maddelerinden Reklam Kurulunda yapılan değişikliğe değinmek istiyorum. Değerli milletvekilleri, Reklam Kurulu ne iş yapar? Reklamları denetler, aldatici reklamları durdurur, haksız ticari uygulamalara karşı tüketicinin hakkını korur. Bu kurulun başarısı ve gücü nereden geliyordu? Üye yapısından, demokratik dengesinden geliyordu. Kurulda doktorlar, eczacılar, barolar, esnaf temsilcileri ve tüketici dernekleri vardı. Kamunun ağırlığı ile sivil toplumun temsili arasında makul bir denge bulunuyordu. Üstelik, Ticaret Bakanlığı bu kurulla övünüyor, “19 üyeli Reklam Kurulumuz sivil toplum ve kamu kurumlarının bir araya geldiği, tüm paydaşların eşit temsil edildiği iyi bir yönetim örneğidir.” diyordu. Şimdi size soruyorum: Ne değişti? Ne oldu da dün övündüğünüz iyi yönetim örneğini bugün yok ediyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, teklifle, Reklam Kurulunun üye sayısını 19’dan 23’e çıkarıyorsunuz. Artan 4 üyenin 4’ünü de Ticaret Bakanlığının genel müdür yardımcılarından seçiyorsunuz. Böylece ne oluyor? Bürokrasinin üye sayısı 8 iken 12’ye çıkarılıyor. Kurulun çoğunluğu doğrudan merkezi yönetimin temsilcilerinden oluşuyor, sivil toplum ise azınlığa düşüyor. Burası artık bağımsız, teknik bir kurul olmaktan çıkılıp doğrudan iktidarın arka bahçesi hâline getiriliyor. Bunu kabul etmemiz mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, teklifte ayrıca Karayolları Trafik Kanunu’ndaki tescil sürecinde değişiklik yapılıyor. Birkaç ay önce bir trafik yasası görüşüldü, gelen eleştirileri dinlemediniz, istediğiniz gibi yasalaştırdınız, internet üzerinden ilk araç satışlarında tescil süresini üç iş günü olarak belirlediniz. Biz o

gün de uyardık, dinlemediniz. Şimdi ne oldu? Aradan üç ay geçti, tüketiciler mağdur oldu, sehven cezalar kesildi ve bugün o süreyi on beş güne çıkarıyorsunuz. İşte sizin “sadece biz biliriz” anlayışınızın faturası. Eleştirilere kulak tıkarırsanız böyle üç ayda bir bir kanun üzerinde değişiklik yapmak zorunda kalırsınız.

Değerli milletvekilleri, teklifle, taksimetreye bağlantılı olarak çalışacak taksi mali cihaz uygulaması getiriliyor. Böylece, hasılatın tamamının sistem üzerinden elektronik olarak takibi mümkün olacak. Bir noktada, taksilerde pos cihazıyla yapılan ödemelerde müşteriden alınan yüzde 11’lik hizmet bedeline de değinmemiz gerekiyor. 10 Haziran 2025’te konuyla ilgili soru önergesi vermiştim, Hazine ve Maliye Bakanlığından gelen cevapta düzenleme yapılması için çalışmaların devam ettiği belirtilmişti ancak bu teklifte bir düzenleme ne yazık ki göremiyoruz. Bu uygulama müşterileri mağdur etmekte ve hizmet bedeli nedeniyle yüksek taksi ücretleri ödemelerine neden olmaktadır. Tüketici haklarına aykırı olan bu haksız uygulamanın sonlandırılması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, maalesef bu teklifte esnafın, çiftçinin, emeklinin ve dar gelirlinin sorunlarını çözecek bir düzenleme bulunmuyor. Cumhuriyet Halk Partisi olarak AYM kararlarının arkasından dolanan, sivil toplumun temsilini zayıflatıp bürokratik vesayet kuran, kendi çıkardığı yasayı birkaç ay sonra düzeltmek zorunda kalan bu istikrarsız ve antidemokratik yasama anlayışına karşıyız. Reklam Kurulu gibi yönetim örneklerinin bozulmasına asla göz yummayacağız. Kanun teklifinin eksik ve sorunlu maddelerinin Komisyona geri çekilmesini ve paydaşlarla yeniden düzenlenmesini talep ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin işlenecek hükmünün son fıkrasındaki “belirlenmeye yetkilidir” ibaresinin “belirler” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ	Şerafettin Kılıç	Medeni Yılmaz
Muğla	Antalya	İstanbul
Cemalettin Kani Torun	Sadullah Kısacık	Birol Aydın
Bursa	Adana	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Birol Aydın.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BİROL AYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz haftalarda burada kuliste genç bir arkadaşımızla karşılaşmıştık, kendisi bir genç olarak milletvekillerimize ve ülkemizi yönetenlere söyleyecek çok şeyinin olduğunu ifade etmişti. Ben de kendisine “Söyleyeceklerini sen yaz, senin yazdıklarını ben senin adına Meclis kürsüsünden okuyacağım.” demiştim. Şimdi, bana göndermiş olduğu metni sizlerin dikkatine sunuyorum: “Değerli milletvekilleri, ben Ahmet Can, Kilis’te yaşayan genç bir vatandaşım, bir yandan üniversite sınavına hazırlanıyor, bir yandan çalışarak hayat mücadelesi veriyorum. Benim hayalim, merhum Muhsin

Yazıcıoğlu gibi milletine ve devletine hizmet eden bir siyasetçi olmaktır. Ancak bugün gençler siyaset yapmak istediğini söylediğinde insanların ilk tepkisi şu oluyor: ‘Sen de mi onlar gibi olacaksın?’ Bu soru bile vatandaşın siyasete olan güveninin ne kadar zayıfladığını göstermektedir. Bugün ülkemizin en büyük sorunlarından biri liyakat eksikliğidir. İnsanlar artık çalışmanın, emek vermenin ve başarılı olmanın yeterli olduğuna inanmıyor çünkü birçok yerde torpilin ve adam kayırmanın konuşulduğunu görüyorlar. Ben Kilis’te yaşayan bir genç olarak bizzat şahit olduğum olaylar nedeniyle bunu söylüyorum. Hak ederek bir göreve gelmesi gereken insanların yerine tanıdığı olan kişilerin öncelik kazandığını gördüm. Bu durum sadece benim değil birçok gencin umudunu kırıyor. Bize sürekli Avrupa örnek gösteriliyor. Avrupa’nın birçok ülkesinde başbakanlar, bakanlar ve üst düzey yöneticiler hukuk karşısında hesap verebiliyor.

Değerli milletvekilleri, peki, biz neden hâlâ güçlü olanın değil haklı olanın yanında duran bir düzen kuramıyoruz? Bugün gençler sadece iş aramıyor, adalet arıyor, fırsat eşitliği arıyor, gelecek umudu arıyor ama biz, Meclise baktığımızda, çoğu zaman vatandaşın sorunlarından çok siyasi tartışmalar görüyoruz. İnsanlar geçim derindenken, gençler gelecek kaygısı yaşarken, çiftçi üretmeye çalışırken biz çözüm görmek istiyoruz.

Buradan tüm siyasetçilere sesleniyorum: Milletın sesini duyun, gençlerin umudunu görün, vatandaşın derdini hissedin çünkü hiçbir makam sonsuza kadar sürmez, hiçbir güç sonsuz değildir, er ya da geç adalet yerini bulur. Biz ayrıcalık istemiyoruz, biz sadece adalet istiyoruz, biz sadece liyakat istiyoruz, biz sadece emeğimizin karşılığını almak istiyoruz. Bu ülkenin gençleri torpili değil liyakati hak ediyor, bu ülkenin gençleri umutsuzluğu değil umudu hak ediyor, bu ülkenin gençleri duyulmayı hak ediyor.” demiş ve “Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.” diyerek bitirmiştir. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Ben de sizin, bizim ve hepimizin bu cümlelerden nasibine düşeni almasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10’uncu madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 10- 213 sayılı Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde bulunan “iki katına” ibaresi “beş katına” şeklinde değiştirilmiştir.”

Cavit Arı	Ahmet Vehbi Bakırlioğlu	Talat Dinçer
Antalya	Manisa	Mersin
Mühip Kanko	Murat Çan	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	Samsun	Adana
	Süreyya Öneş Derici	
	Muğla	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Muğla Milletvekili Sayın Süreyya Öneş Derici. (CHP sıralarından alkışlar)

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; Genel Kurulda AKP iktidarının getirdiği bir başka torba kanunu görüşüyoruz. Malum, iktidar ülkeyi torba kanunlarla yönetmeye meraklı; her madde için şerhlerimizi dile getiriyor, uzun uzun anlatıyoruz ama nafiye. Yapılmak istenen düzenlemeler vatandaş özellikle ekonomik olarak rahatlatmaktan çok uzak. Ülkeye turizm geliri açısından en büyük katkıyı sunan memleketim Muğla'da turizmin mevcut durumunu ele alarak vatandaşın gerçek ihtiyaçlarının neler olduğunu iktidara bir de bu perspektiften anlatmaya çalışacağım.

Bildiğiniz üzere, Muğla Bodrum, Marmaris, Fethiye, Datça, Milas gibi dünya çapında tanınan destinasyonlarıyla Türkiye turizminin en güçlü merkezlerinden biri. Bununla birlikte, Muğla'da kâğıt üzerinde altı ay olarak görülen sezon sahada gerçek karşılığını bulamamakta. İşletmeler on iki aylık maliyeti üç aylık gelirle karşılamak zorunda kalmakta. Yüksek enflasyon, artan maliyetler ve döviz politikaları turizm sektörünü doğrudan etkilemekte, Türkiye'nin birçok pazarda fiyat avantajını kaybetmesi özellikle yabancı turist sayısında dalgalanmalara neden olmakta, yerli turist açısından ise alım gücündeki düşüş iç turizmin hareketliliğini sınırlamakta. Enerji giderlerindeki yükseliş, yüksek kira ve işletme giderleri, kısa sezon nedeniyle gelir yetersizliği, finansmana erişim zorlukları da turizmin belli başlı sorunları arasında. Ayrıca, kayıtsız çalışan yabancıların maliyetlerinin düşük olması yerel çalışanların işsiz kalması anlamına gelmekte, bu koşullar altında birçok işletme ayakta kalmakta zorlanmakta.

Turizm sektöründeki en önemli sorunlardan biri de nitelikli personel eksikliği. Çalışma koşullarının ağırlaşması ve gelirlerin yetersiz kalması nedeniyle birçok çalışan sektörden uzaklaşmakta. Bu durumda da kısıtlı bir istihdamla yüksek hizmet kalitesi beklentisi mümkün olamamakta. Artan kiralar nedeniyle işletmelerin personel bulmakta zorlanması ise bir başka olumsuz faktör olarak işletmeleri zora sokmakta. Muğla turizmi için vurgulanması gereken bir diğer önemli husus, ülke ekonomisine yüksek katkı sağlayan illerden biri olmasına rağmen, kamu kaynaklarının dağılımında resmî nüfusun esas alınması, yaz aylarında katlanan fiilî nüfusun dikkate alınmaması sebebiyle bütçeden yeterli pay almaması. Bu durum altyapı yetersizliklerine, hizmet aksaklıklarına, yoğun sezonda ciddi baskıya neden olmakta ancak unutulmamalıdır ki ülke turizminin korunması sadece yerel yönetimlerin alanı değil ilgili bakanlıkların asli görevlerinden. Turizmin on iki aya yayılması için somut teşvikler uygulanmalı, yabancı turist getiren işletmelere destek verilmeli, küçük ve orta ölçekli işletmeler ile yerel ekonomi desteklenmeli, enerji ve maliyet yükleri azaltılmalı, personel istihdamını güçlendiren politikalar geliştirilmeli, barınma ve lojman sorunu çözülmeli, bütçe dağılımında fiilî nüfus dikkate alınmalı.

Sayın milletvekilleri, geline nokta, bütün bu olumsuz faktörlerin yanı sıra Muğla turizmi açısından elbette en önemli husus, kıyıların ve ormanların yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olması. Yapılaşma ve kontrolsüz kullanım, iktidarın gelecek nesilleri düşünmeyen, doğayı korumaktan uzak çevre politikaları sebebiyle yerel yönetimler, bölge halkı ve sivil toplumun yürüttüğü önemli çevre mücadelesine rağmen şirketler ve rant odaklı turizm politikaları Muğla gibi önemli turizm kentleri için en büyük tehlikeyi oluşturmaktadır. Oysa herkesin bildiği gibi, doğa ve tarih korunmadan turizm sürdürülemez, yaşam korunmadan gelecek var edilemez. Bugün turizmde yaşanan sorunlar doğru ekonomi ve vergi politikalarıyla; insan, yaşam ve doğa odaklı yaklaşımlarla giderilebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Muğla olarak, AKP iktidarı geldiğinden bu yana, gerek Akbelen’de gerek Deştin’de zeytinliklerimizin yok edilmesine ya da son günlerde yaşadığımız üzere, Datça’daki kamu alanlarının, kamu arazilerinin özelleştirilme girişimlerine, kısaca köylü yerine şirketleri koruyan bu rant düzenine karşı halkımız, sivil toplum, çevre örgütleri ve belediyelerimizle birlikte var gücümüzle mücadele ettik, etmeye devam edeceğiz. Akbelen’i de Deştin’i de Datça’yı da vermeyeceğiz ve hiç kimsenin şüphesi olmasın ki en sonunda da bu düzeni hep birlikte değiştireceğiz.

Teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinde yer alan “şeklinde” ibaresinin “biçiminde” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan

Ömer Öcalan

Onur Düşünmez

Şanlıurfa

Şanlıurfa

Hakkâri

Semra Çağlar Gökalp

Ali Bozan

Bitlis

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Hakkâri Milletvekili Sayın Onur Düşünmez. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; halkının yüz akı olan, zindanlarda direnen tüm arkadaşlarımızı ve değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

İzmir Barosu önceki dönem Başkanı Özkan ağabeyimizi kaybetmenin derin üzüntüsünü yaşıyoruz. Özkan ağabey genç hukukçular üzerinde büyük emekleri olan, hepimizi eğitimlerden geçiren çok bilge bir kişilikti. Ruhu şad olsun, Allah rahmet eylesin. Ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Türkiye’de yoksulluk, artık, milyonlarca yurttaşın hayatına kasteden sistematik bir şiddet sarmalı, devlet eliyle yürütülen bilinçli bir mülksüzleştirme politikasıdır. Bugün, ekonomik istikrar masallarıyla örtbas etmeye çalışılan bu tabloda asgari ücretin fiilen genel ücrete dönüştüğü, emeğin millî gelirden aldığı payın gasbedildiği devasa bir servet transferi yaşanmaktadır. Çarşıda, pazarda, mutfakta büyüyen yangın sadece alım gücünün düşmesiyle, enflasyon rakamlarıyla açıklanamaz; bu düzen işçilerin, emekçilerin ve dar gelirliilerin göz göre göre açlık sınırının çok altındaki bir sefalet rejimine mahkûm edilmesidir. Bu derin yoksulluğun en ağır, en yakıcı bedelini ise geleceği çalınan çocuklar, kadınlar ve kelimelerin tam anlamıyla açılığa terk edilen emekliler ödemektedir. Bugün, Türkiye’nin dört bir yanında okula midesi boş giden, beslenme çantasında kuru ekmekten başka bir şey konmayan binlerce çocuk bu eşitsizlik düzeninin en acı bilançosudur. İlerleyen yaşlarına rağmen inşaat iskelelerinde, merdiven altı atölyelerde can pahasına çalışmak zorunda bırakılan emekliler ve barınma krizinin altında ezilerek çadır bile bulamayan yurttaşlar yoksulluğun artık bir geçinmeme sorunu değil doğrudan bir hayatta

kalamama savaşı olduğunu tüm çıplaklığıyla göstermektedir. Bir yandan, halkın sırtına yüklenen fahiş vergilerle şatafat, ihale ve israf düzeni büyütülürken diğer yandan, çöpten pazar artığı toplayan halka sabır ve şükür telkin edilmesi bu sömürü çarkının en ikiyezli aldatmacasıdır. Bizler, yoksulluğun tamamen ortadan kaldırılmasını savunuyoruz. Halkın ekmeğine el uzatan, toplumu yoksullukta eşitleyen bu çöküş düzenine karşı adil bölüşümü ve onurlu bir yaşamı inşa edene dek bu kürsüden ve sokaktan geri adım atmayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ heyeti olarak geçen hafta Karadeniz Bölgesi'ndeki 7 cezaevinde 148 mahpusla doğrudan temasa geçerek İmralı'dan ülkeye yayılan mutlak tecrit sisteminin ulaştığı vahim boyutu yerinde tespit ettik. İdare ve gözlem kurulları eliyle infazlar yakılıyor, mahpuslar kapasitenin katbekat aşıldığı koşullarda nefessiz bırakılıyor, spor ve iletişim gibi en temel haklar tamamen rafa kaldırılıyor. Bugün sizlere, bu genel tablonun içinde en karanlık, en sessiz ve en acımasız noktayı; hukukun, vicdanın ve insanlığın bütünüyle askıya alındığı Rojavalı mahpusların durumunu anlatacağım. Türkiye cezaevlerinde savunmasız bırakılan Rojavalı tutsaklara dönük sistematik bir çürütme, kimsesizleştirme ve yok etme politikası devrededir. Bu mahpusların yaşadıkları, adliye koridorlarında yürütülen hukuki bir süreçten ziyade sınır ötesindeki paramiliter güçlerin işkence tezgâhlarında kurgulanan bir intikam operasyonudur. Samsun Kavak Cezaevinde bizzat dinlediğimiz Afrinli Muhammed Cafer'in durumu mevcut örneklerin en net özetidir. Henüz 18 yaşındayken Afrin'de ÖSO çeteleri tarafından alıkonulan ve ağır işkenceyle Türkiye'ye teslim edilen bu genç, Hatay'da ailesinin katledilmesi tehdidiyle önüne konulan Türkçe kâğıtları zorla imzalamış ve ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

Karşımızda bağımsız bir yargı süreci yok, hukukun araçsallaştırıldığı vekâlet savaşlarının ağır bilançosu var. Cezaevine konulan Rojavalı tutsaklar mutlak bir hiçliğe, derin bir yoksulluğa ve kültürel bir asimilasyona terk ediliyor. Aileleri sınır ötesinde savaş cenderesinde ya da kaçak statüde olduğu için yıllarca tek bir görüşe dahi gelemiyor. Basına da yansıdığı üzere, yirmi sekiz yıllık Rojavalı siyasi tutsakların bir gecede yabancılar koşuşuna sürgün edilmesi siyasi kimliklerinden koparıp insansızlaştırma stratejisinin somut bir örneğidir. İçeride kantinden sabun alacak parası dahi olmayan, Kürtçe sözlük talepleri kesinlikle karşılanmayan bir mahpusun başka kaynak verilmediği için elindeki tek kitabı tam 12 kez okuyup ezberlemek zorunda bırakılması cezaevlerindeki asimilasyonun ulaştığı trajik boyuttur.

Tüm bu tecrit ve yoksullaştırma politikalarının ötesinde, Rojavalı mahpusların yaşam hakları devlet gözetiminde doğrudan tehdit altındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Kavak Cezaevi İdaresi Muhammed Cafer'in hücresinin üst katına Kürt kadınlarına yönelik şiddeti öven bir IŞİD militanını bilerek yerleştirmiş ve bu genci açıkça ölümle tehdit ettirmiştir; mahpus bugün can güvenliği nedeniyle havalandırmaya dahi çıkamamaktadır. Devlet, kendi gözetimi altındaki tutsaklara IŞİD zihniyetiyle eziyet edilmesine doğrudan zemin hazırlamaktadır.

Bizler DEM PARTİ olarak, Karadeniz hapishanelerinden tüm Türkiye cezaevlerine kadar uzanan bu vahşet zincirini, insan onurunu ayaklar altına alan bu düşman ceza hukukunu asla kabul etmiyoruz. Sınır ötesindeki siyasi hesaplarınızı cezaevlerindeki savunmasız Kürt gençlerinin bedenleri ve yaşam hakları üzerinden yürütemezsiniz. İdare ve gözlem kurullarının keyfi infaz yakmalarına, vasi engellemelerine, ana dili yasaklarına ve Rojavalı mahpusları tecrit içinde tecride mahkûm eden bu barbarlığa derhâl son verilmelidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez

Burak Akburak

Turan Yaldir

Balıkesir

İstanbul

Aksaray

Yasin Öztürk

Ayyüce Türkeş Taş

Metin Ergun

Denizli

Adana

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Muğla Milletvekili Sayın Metin Ergun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) - Heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, teklifin 11'inci maddesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personelinin disiplin rejimini yeniden düzenlemektedir ancak buradaki bazı hükümlerin hukuk devleti ilkesi açısından dikkatli bir şekilde incelenmesi gerektiği kanaatindeyiz. Birçok fiilin kapsamı yeterince net ve somut olarak belirlenmemiştir. Nitekim "vakar" "itibar" "güven duygusunu zedeleme" ve benzeri davranışlar gibi ibareler oldukça geniş yorumlanabilecektir. Böyle bir durum Merkez Bankası personelinin haklarını riske atma, hukuk güvenliği ve öngörülebilirlik ilkeleri bakımından da ciddi problemlere neden olma potansiyeli taşımaktadır. Oysa disiplin hukukunda belirlilik ilkesi esastır, esas olmalıdır. Banka personelinin hangi davranışlarının hangi yaptırımlara neden olacağını önceden açıkça bilmesi ve öngörebilmesi gerekir. Fakat biraz önce zikrettiğimiz bazı düzenlemeler idareye geniş takdir yetkisi tanımaktadır. Teklifin idareye sağladığı geniş takdir yetkisi nedeniyle keyfi uygulamalara zemin oluşturulabilecek bir hukuki çerçeve içerdiği görülmektedir. Elbette kamu kurumlarında disiplinin sağlanması kuşkusuz meşru bir amaçtır. Ne var ki disiplinin temini kadar temel hak ve özgürlüklerin korunması da anayasal bir zorunluluktur. Dolayısıyla 11'inci maddenin hukuk devleti ilkesi, ölçülülük ilkesi ve temel haklar çerçevesinde yeniden gözden geçirilmesinin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Muhterem milletvekilleri, görüşülmekte olan teklif Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıyla doğrudan ilgili olduğu için bankanın hâlihazırdaki özerklik durumuna yönelik bazı düşüncelerimizi sizlerle paylaşmak isterim. Malumunuz olduğu üzere, merkez bankalarının bağımsızlığı keyfi tercihlerin değil bütün dünyada geçmişte yaşanan krizlerin ortaya çıkardığı rasyonel bir sonuçtur. 1970'lerden itibaren birçok ülke bunun önemini görmüş ve siyasi iktidarın kısa vadeli hesapları ile para politikasının birbirinden ayrılması gerektiği anlayışı yaygınlık kazanmıştır çünkü fiyat istikrarı

günlük siyasete emanet edilemez bir konudur. Bağımsız merkez bankaları bu anlayışın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bu sayede devletler enflasyonla mücadelede güven tesis etmeyi başarabilmişlerdir; uzun vadeli yatırımlar teşvik edilmiş ve ekonomiler daha öngörülebilir hâle gelmiştir.

Ancak bunca tarihî tecrübeye rağmen mevcut iktidar ülkemizde tam tersi bir politikayı dayatmıştır, hâlen de bu anlayıştan vazgeçtiğini söyleyebilmek pek mümkün değildir. İktidar, Merkez Bankamızın bağımsızlığını zedeleyerek Türkiye ekonomisine büyük zararlar vermiş ve ekonomiyi içinden çıkılmaz zor sıkıntılara sürüklemiştir. Faiz kararları piyasa gerçeklerine göre değil iktidarın keyfî taleplerine göre alınmıştır. Tırnak içinde “Söz dinlemiyor.” diye Merkez Bankası Başkanları defalarca görevden alınmıştır. Tüm bunlara bağlı olarak Türkiye ekonomisi öngörülemez hâle gelmiştir; Türk lirası değer kaybetmiş, enflasyon kontrolden çıkmıştır. Yine, bütün bunlara bağlı olarak özellikle son beş yılda yaşanan yüksek enflasyon süreci hâlâ devam etmektedir. Hayat pahalılığı milyonlarca vatandaşımızı ezmiş, piyasalarda belirsizlik artmış, ülkemizin risk primi yükselmiş ve ülkemize yönelik yabancılar yatırımlardan vazgeçmişlerdir. İşte bu yüzden, bugün karşı karşıya olduğumuz sorunlar tesadüf değildir; bunlar, Merkez Bankasının kurumsal bağımsızlığının yok edilmesinin acı sonuçlarıdır. Dolayısıyla Türkiye, Merkez Bankası bağımsızlığını yeniden sağlamak zorundadır; aksi hâlde, milletimizin yıllardır yaşadığı sıkıntılar gelecekte daha da ağırlaşacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda yer alan” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dilan Kunt Ayan	Ömer Öcalan	Onur Düşünmez
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Hakkâri
Semra Çağlar Gökalp	Ali Bozan	Özgül Saki
Bitlis	Mersin	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Evet, bugün burada, iktidar eliyle toplumun siyasal İslamcı icraatlarla nasıl dizayn edildiğinden bahsetmek istiyorum.

Önce bütçeden başlayalım. Merkezî bütçeden “kâr amacı gütmeyen kuruluşlara transferler” adı altında bu yılın ilk beş ayında yaklaşık 5 milyon TL, iktidarın “vakıf” ve “dernek” dediği, bizim “tarikât” ve “cemaat” dediğimiz kuruluşlara yine milyonlar aktarıldı ve üstelik, bunların hangi kurumlar olduğunu sordüğümüzde ise hiçbir şekilde yanıt alamıyoruz. Biz bunu şuradan biliyoruz: Geçmiş yıllarda eğitimden gençlik politikalarına kadar farklı alanlarda kamu kurumlarıyla yapılan

protokollerle TUGVA, TURGEV, Ensar Vakfı, İlim Yayma Cemiyeti ve Vakfı, İHH'ye ayrılan yapılar ve Peygamber Sevdalıları Vakfı gibi iktidara yakınlığıyla bilinen çok sayıda yapının kamusal alan içinde güçlendirildiğini ve toplumu dizayn etmeye çalıştığını biliyoruz. Ve soruyoruz: Biraz önce söylediğimiz 5 milyon TL kaynak kime peşkeş çekildi, hangi vakıflara verildi? Bunların listesini istiyoruz.

Üstelik, bunlar yapılırken buna bir de çocuklar alet ediliyor. İktidarın, çocukları tarikatların, cemaatlerin ve denetimsiz yapıların insafına bırakmak için elinden geleni yaptığını biliyoruz. Çocukların korunması meselesinde son günlerde en sarsıcı dosyalardan bir tanesi de HKG. Hiranur Vakfı kurucularından Yusuf Ziya Gümüşel'in tahliye haberiyle gündeme geldi. HKG, çocuk yaşta, İsmailağa cemaatine bağlı Hiranur Vakfının kurucularından Yusuf Ziya Gümüşel tarafından -6 yaşındayken- cemaat içerisinde 29 yaşındaki mürit Kadir İstekli'yle dinî nikahla evlendirildiğini, uzun yıllar boyunca sistematik cinsel istismara maruz bırakıldığını ve bunun aile ile çevresindeki cemaat mensubu yetişkinler tarafından normalleştirildiğini anlattı ama bunu çocukken anlatamadı, yetişkin olduğunda anlattı ve dedi ki: "Yıllar boyunca konuşamadığım, maruz bırakıldığım bu istismarı ancak şimdi ifade edebiliyorum." Ve kadın hareketinin, bir bütün olarak bu sese kulak verenlerin basıncıyla dava açıldı ve on dokuz yıl dokuz ay hapis cezasıyla cezalandırıldı Yusuf Ziya Gümüşel. Peki, ne oldu sonra, ne oldu? Bu on dokuz yıl dokuz ay hapis cezası alan Yusuf Ziya Gümüşel adli kontrolle serbest bırakıldı hastalık nedeniyle. Siz bizimle dalga mı geçiyorsunuz? Üstelik bir de çıktığı anda sosyal medyada kendisi dedi ki: "Emeği geçen yetkililere teşekkür ederim." Şimdi biz soruyoruz: Kim bu yetkililer? Kim bu çocuk istismarcısını, bu kadar ağır yıllar cezalandırılan istismarcıyı elini kolunu sallaya sallaya serbest bıraktırıyor? Üstelik bir de serbest kalışı sanki çok büyük bir marifetmiş gibi coşkuyla karşılanıyor, o coşkuyla karşılayanlar da ağır suçlar işliyorlar.

Şimdi, bu tekil vaka değil aslında, buna benzer birçok vakayı görüyoruz. Ve sonra, şimdi bunu "tekil vaka" diye ifade edebileceğini düşünerek iktidarın... Bakın, daha yakın zamanda başka ne oldu? Çocuk istismarının bir başka yönü, sosyal medyada çok büyük yankı uyandırdı bu. Neydi o? Batman'da Alimler ve Medreseler Birliği bünyesindeki "medrese" denen yapılarda kız çocuklarının dinî ritüeller etrafında kurgulanmış bir toplu gösteriyle, adına "mezuniyet" denen gösteriyle; gözleri bile görünmeden, tamamen kapatılmış vaziyette, küçücük kız çocuklarının törenine şahit olduk biz. Oysa bu kız çocukları, tüm çocuklar özgürce kendilerini ifade edebilecekleri, oyunlar oynayabilecekleri, beyinlerinin daha şimdiden "Kapanma... Senin toplumda asla görünmemen lazım." mesajlarıyla değil, özgürce oyun oynayabilecekleri alanlarda kendilerini geliştirmesi gerekir ama bunu neden yapmıyor iktidar? Çünkü yeni bir toplumsal yaşam inşa etmeye çalışıyor, bunu her yerde yapıyor; mimarisiyle yapıyor, yasalarıyla yapıyor. Dinî referanslarla bir bütün olarak toplumu itaatkâr bir toplum, bağımlı bir toplum; erkeğe, tarikata bağımlı bir nesil yetiştirmek için yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Ve bu politikalardan sadece çocuklar değil kadınlar, gençler, bir bütün hâlinde eşitçe, özgürce yaşamak isteyen tüm kesimler etkileniyor.

Şimdi, biz diyoruz ki iktidarın bu siyasi tercihleri kamusal kaynakların da buralara doğru aktarılmasına sebep oluyor. Bu memlekette yoksulluk, açlık, çocuk yoksulluğu, yaşlı yoksulluğu katmerlenirken Diyanetin bütçesinin 6 katına çıkartılmış olmasının; Eğitim Bakanlığının bütçesinden, Aile Bakanlığının bütçesinden bu tarikat ve cemaatlere kaynak üzerine kaynak aktarılmasının açıklanmasını istiyoruz ve bunlar suç. Bu bütçenin kaynaklarını bu şekildeki cemaatlere, üstelik de ismini bile veremediğiniz cemaatlere aktarmak suçtur diyoruz ve teşekkür ediyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde önerge yok.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 276 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "belirlenir" ibaresinin "düzenlenir" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selçuk Özdağ

Şerafettin Kılıç

Sadullah Kısacık

Muğla

Antalya

Adana

Medeni Yılmaz

Cemalettin Kani Torun

Mehmet Emin Ekmen

İstanbul

Bursa

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Merkez Bankası çalışanlarının disiplin hukukuna dair bir maddeyi görüşüyoruz. Personel bir disiplin rejimine tabi, yanlış yaptığında bunun bedelini ödüyor, ödemek durumunda. Peki, Merkez Bankası politikalarındaki akla, tecrübeye, mantığa aykırı politikaları kim denetleyecek ve yanlış yapanlardan bunun hesabı nasıl sorulacak?

Evet, konumuz, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının uğradığı ağır itibar kaybı ve bunun vatandaşın hayatına yansıyan yine ağır sonuçlarıdır. Bir ülkede paranın değeri banknotun üzerine yazılan rakamla değil o paranın arkasındaki güvenle ölçülür. O güvenin en önemli teminatlarından biri de Merkez Bankasıdır. Merkez Bankalarının tek bir görevi vardır, ülkelerine dair paranın yani Türk lirasının değerini korumak, dolayısıyla enflasyonu kontrol altında tutmak; vatandaşın cebindeki paranın değerini koruyunca emeklinin maaşını, işçinin ücretini, çiftçinin de kazancını enflasyona ezdirmemektir.

Bugün geldiğimiz noktada vatandaş soruyor: Enflasyon neden düşmüyor? Pazarda, markette fiyatlar neden durulmuyor? Kiralar niçin yükselmeye devam ediyor ve niçin çocuklarımızın geleceği her gün daha da kararıyor? Çünkü ekonomi biliminin temel kurallarına inat talimatla faiz düşürüldü. Üstelik bu "nas" denilerek yani din siyasete alet edilerek yapıldı. "Nas nas" denilerek vatandaş yolunacak kaz gibi yolundu, fakirleştirildi. Sonuçta, rezervler bir inat uğruna yakıldı, tarihin en büyük servet transferi yapıldı. Türk lirası değer kaybetti, hayat pahalılığı arttı, zenginin biri 5 olurken garip gureba yoksullaştı, ekmeğe muhtaç hâle geldi. O politikaları talimatla yürüten bakanlar, başkanlar gitti ama siyasi talimatı verenlerin ortada durması gibi geride de kocaman bir enkaz bırakarak gittiler.

Bir merkez bankasının en büyük sermayesi döviz rezervi değildir, güvenilirliğidir. Bir kurumun sözünü inanılmıyorsa, attığı adımlar öngörülemiyorsa, yöneticileri sık sık değişiyorsa o kurum itibar kaybeder. İtibar kaybeden Merkez Bankasının bedelini ise buna sebep olan banka yöneticileri değil,

siyasetçiler değil pazara çıkan anneler, maaşını ay sonuna yetiştirmeye çalışan emekliler ve üretim maliyetleri altında ezilen çiftçi ve sanayici ile sattığını yerine koyamayan esnaflar öder. Ekonomi güven işidir. Güven yıllarca zorla kazanılır ama bir yanlış kararla da bir anda kaybedilebilir. Merkez Bankasının yıllar içinde oluşan kurumsal itibarı maalesef ciddi şekilde yıpratılmıştır. Bir zamanlar Merkez Bankasının açıklamaları piyasalar tarafından dikkatle takip edilip uzun vadeli programlar yapılırken bugün Kurum kendi tahminlerini neredeyse üç ayda bir revize etmek zorunda kalmaktadır. Ancak kaybedilen sadece Kurumun itibarı değildir; vatandaşın alın teri, birikimi ve geleceğe dair umududur. Öngörülebilirlik kaybolmuştur, kurumsal istikrar zedelenmiştir. Bugün ihtiyacımız olan şey, talimat bekleyen değil kurallara göre çalışan bir Merkez Bankasıdır, günlük siyasi hesaplarla değil uzun vadeli ekonomik gerçeklerle hareket eden bir anlayıştır; şeffaflıktır, öngörülebilirliktir, hesap verilebilirliktir. Bugün hâlâ arka kapıdan döviz satışı yapılmaktadır ve kamuoyu doğru bir şekilde bilgilendirilmemektedir. Hukuktan uzak yargı kararları nedeniyle rezervler buz gibi eritilmektedir oysa vatandaşın istediği basit: Gelirinin değerini koruyabilmek, çocuğunun geleceğine güvenle bakabilmek ve -özellikle dar gelirli için- ay sonunu getirebilmek.

İktidarın tek görevi, bugün ekonomide yapması gereken tek görev, kaybolan bu güveni yeniden inşa etmektir ancak siyaseti, ticareti hatta sosyolojiyi yargı kararıyla dizayn etmeye çalışan bir anlayışla bu güvenin yeniden tesisi mümkün değildir. Yıllarca buralardan yapılan uyarılar duymazdan gelindi, enflasyon yükselirken düşük değerli para politikası savunuldu, Türk lirası değer kaybederken başarı hikâyeleri anlatıldı, faiz-enflasyon ilişkisine dair dünyada emsali görülmemiş tezler uygulandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Sonuç, maaşı cebine girmeden eriyen işçi; sonuç, ay sonunu getiremeyen emekli, maliyet hesabı yapamayan üretici veya çiftçi, ev alma hayalini kaybeden insanlar ve ne yazık ki itibarı aşınan Merkez Bankası oldu. Hukuki güvenlik ve öngörülebilirliğe bir an önce dönülmelidir. İnsanların güvenliği ve özgürlüğü yok edilirken, mülkiyet hakkı tehdit altındayken bunun bedelini siyasi iktidar değil 86 milyon ödemektedir. Mesele faiz değildir, kur değildir; vatandaşın alın teridir, Türk lirasının değeridir, Türkiye'nin ekonomik itibarıdır.

Bu nedenle diyoruz ki yargı eliyle yürütülen soruşturmalar nedeniyle kurumların kaybolan itibarı siyasi tercihlere kurban edilmemeli, hukuktan uzaklaşılmalı, ekonomide kabul edilen tecrübi bilgi insanlığın ortak değeri olan aklı bilgidен uzaklaşılmalıdır. Milletimiz yüksek enflasyonu da hayat pahalılığını da yapılan hataların bedelini de fazlasıyla ödemiştir, artık bedel ödemesi gereken vatandaş değil bu kararları verenlerdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez

Burak Akburak

Yasin Öztürk

Balıkesir

İstanbul

Denizli

Turan Yaldır

Ayyüce Türkeş Taş

Aksaray

Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk konuşacak.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Değerli milletvekilleri, yasama faaliyetlerinin amacı millet adına denetim yapmak, düzenlemeleri bütün yönleriyle değerlendirmek ve millet iradesinin tecelligâhı olan bu yüce çatıda itibarını korumaktadır ancak torba kanun anlayışı bunun tam tersini yapmaktadır. 13'üncü maddeye baktığımızda da aynı anlayışın izlerini görüyoruz. Madde görünüşte Merkez Bankası personeline ilişkin disiplin hükümlerini düzenlemektedir. İlk başta basit bir düzenleme gibi görünmektedir ancak mesele teknik değildir; mesele, özgürlük ile keyfîlik arasındaki tercihtir; mesele, hukuk devleti ile talimat devleti arasındaki tercihtir; mesele, bağımsız kurumlarla yönetilen bir Türkiye ile her şeyin siyasi iradenin tercihleri doğrultusunda şekillendiği bir Türkiye arasındaki tercihtir. Maddede yer alan "herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak" ifadesi son derece muğlaktır.

Peki, bunun sınırı nedir? Bir çalışan sosyal medya paylaşımı nedeniyle suçlanacak mıdır? Bir görüş açıklaması siyasi faaliyet olarak değerlendirilecek midir? Bir akademik değerlendirme ya da ekonomik yorum disiplin soruşturmasına konu olacak mıdır? Kanun metni bu soruların hiçbirine cevap vermemektedir. Oysa hukuk devleti belirsizlik üzerine değil öngörülebilirlik üzerine inşa edilir çünkü belirsizlikler adaletin değil keyfîliğin alanıdır. İYİ PARTİ olarak bu ifadenin metinden çıkarılmasını istedik çünkü disiplin hukuku yoruma göre değil kurala göre işletilmelidir ancak önerimiz her zamanki gibi iktidar partisi oylarıyla reddedilmiştir. Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk güçlü bir devletin ancak güçlü kurumlarla ayakta kalabileceğini çok iyi biliyordu. Bu nedenle, Cumhuriyet kişilere değil kurallara, keyfîliğe değil hukuka dayalı bir yönetim anlayışı üzerine inşa edilmiştir çünkü kurumların itibarı kişilerden çok daha uzun ömürlüdür, devletin gücü de kişilerin gücünden değil kurumların gücünden gelir. Bugün savunduğumuz şey de tam olarak budur; güçlü kişiler değil güçlü kurumlar, geçici idareler değil devlet geleneği, siyasi sadakat değil kurumsal bağımsızlık.

Değerli milletvekilleri, Merkez Bankası gibi bir kurumun en büyük sermayesi para değil güvendir. Bugün Türkiye'nin yaşadığı ekonomik sıkıntıların temelinde yalnızca enflasyon ya da faiz tartışmaları yoktur, asıl sorun kurumların bağımsızlığına yönelik güvenin aşınmış olmasıdır. Yatırımcı güven arar, piyasa öngörülebilirlik arar, vatandaş istikrar arar ancak siz yıllardır kurumların bağımsızlığı yerine siyasi sadakati önceleyen bir anlayışla hareket ettiniz, sonra da neden güven ortamı oluşmadığını birbirinize soruyorsunuz. Çünkü bir ülkede kurumlar bağımsızlığını kaybettiğinde ekonomi de güven kaybeder, Merkez Bankası bağımsızlığını kaybettiğinde para değerini kaybeder, devletin istatistik kurumları güvenilirliğini kaybettiğinde vatandaş açıklanan rakamlara inanmaz, yargıya duyulan güven zedelendiğinde adalet duygusu yara alır; sonuçta devlet, milletin gözünde itibar kaybeder. Bugün emekli geçinemiyorsa, bugün gençler umudunu yurt dışında arıyorsa, bugün çiftçi ürettiğinden kazanamıyorsa, bugün esnaf dükkânını açık tutmakta zorlanıyorsa bunun nedeni yalnızca ekonomik şartlar değildir; bunun nedeni aynı zamanda kurumsal aşınmadır.

Teklifin geneline baktığımızda da aynı tabloyu görüyoruz; vergi adaletini sağlamayan, gelir dağılımındaki uçurumu kapatmayan, çalışanın yükünü hafifletmeyen, emeklinin ve çiftçinin sorunlarına çözüm üretmeyen bir anlayışla karşı karşıyayız. Bugün, ücretli çalışanlar daha yılı ortasına gelmeden üst vergi dilimine girmektedir, maaşı artmayan vatandaşın ödediği vergi sürekli artmaktadır, alım gücü düşen insanlarımız her geçen gün daha ağır bir yükün altına girmektedir. AK PARTİ'si iktidarı buna "reform" demektedir, biz ise buna "vergi adaletsizliği" diyoruz çünkü vergi sistemi çok kazanan

değil sabit gelirli vatandaşın sırtından daha fazla yük alan bir yapıya dönüşmüştür; işte, bizim itirazımız da tam olarak bunadır. Biz, devletin kişilere göre değil kurallara göre yönetilmesini istiyoruz; biz, sadakatin değil liyakatin esas alınmasını istiyoruz; biz, kurumların siyasi baskıyla değil hukukla yönetilmesini istiyoruz çünkü devlet bir partinin değil 86 milyonun devletidir, çünkü Merkez Bankası bir siyasi iradenin değil Türk milletinin Merkez Bankasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Ve unutulmamalıdır ki güven kaybeden ekonomi büyümeyi, büyüyemez; bağımsızlığını kaybeden kurumlar itibar üretemez, hukuktan uzaklaşan devletler refah sağlayamaz. Türkiye'nin ihtiyacı daha fazla keyfilik değil daha fazla hukuk, daha fazla talimat değil daha fazla kurumsallık, daha fazla kutuplaşma değil daha fazla demokrasi ve daha güçlü cumhuriyet kurumlarıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.58

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN

KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Adil BİÇER (Kütahya)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

276 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 274) ⁵

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon raporu 274 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen yok. Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SUUDİ ARABİSTAN KRALLIĞI
HÜKÜMETİ ARASINDA YENİLENEBİLİR ENERJİ SANTRALİ PROJELERİNE İLİŞKİN
HÜKÜMETLERARASI ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 3 Şubat 2026 tarihinde Riyad'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan konuşacaktır.

Buyurunuz. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Meclis için kara günlerden biridir; abartmadan söylüyorum, yasama-yürütme erkleri arasındaki ayrım sona ermiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi, önümüzdeki hafta Ankara'da yapılacak NATO Zirvesi dolayısıyla, Danışma Kurulunun, Grup Başkan Vekillerinin, milletvekillerinin

⁵ 274 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

onayı olmaksızın kapatılmıştır. Genel Sekreter bütün personele mail atarak “Haftaya tatilsiniz.” deme cüreti göstermiştir. Bu mail, Meclisin hükümranlığı açısından son derece ürkütücüdür; bunu bilgilerinize arz etmek isterim.

İkinci olarak...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sen gel çalış istiyorsan.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Başkanım, süremi durdurursanız... Saniyem boş gitmesin, Leyla Hanım bir şey diyor.

BAŞKAN - Siz devam edin, ben size ek süre veririm.

Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Teşekkür ederim.

İkinci olarak, bu Meclisin 7-8 Temmuz tarihlerinde kapatılmasından daha kötü bir durum olamaz. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar) Havaalanından şehre kadar, âdeta utanç abidesi zannedilerek pek çok iş yerinin önü kapatıldı.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Ankara'yı kapattılar, Meclis ne ki! Bütün devlet kurumları kapalı.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bugün bütün devlet kurumları kapatıldı, bürokrasi tatil yapıldı ama Meclisin tatil yapılmasına ancak Meclis karar verir, ne yazık ki aşıldı ve ne yazık ki NATO'nun çalıştığı, zirve yaptığı günlerde bu Meclisin açık olup orada görülecek hadiseleri müzakere etmesi, NATO'ya karşı tavrını ortaya koyması gerekirken Meclis tamamen feshediliyor. Zaten on günden beri bir OHAL süreci yaşıyorduk, hele de Meclisin kapatılacak olması, bu resmen, fiilen bir çeşit darbedir arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, NATO nedir? NATO, SSCB'ye karşı kurulmuş bir eli kanlı katiller çetesidir. Sovyet tehlikesi bittiği günden beri tek hedef Müslüman ülkelerdir. Zaten 5'inci maddesi hiçbir dönemde yürürlüğe girmemiştir, ortak savunma zaten olmamıştır ama 2001 yılında El Kaide bahane edilerek Afganistan'a saldırı gerçekleşmiştir. Bunun dışında, yakın dönemde Irak'taki, Afganistan'daki, Libya'daki, İran'daki saldırıları biliyoruz. NATO üyesi ülkeler, kaldı ki Ukrayna'ya da silah vererek bir şekilde varlıklarının sadece barış değil savaş olduğunu ortaya koydular. Bizim, bu Meclisin NATO üyeliğini gözden geçirmemiz gerekir. Bugün, ne yazık ki NATO üyeliği ülkemiz açısından anlamsız hâle gelmiştir. NATO'nun varlığının tek bir sebebi vardır, o da İsrail'in güvenliğini korumaktır ne yazık ki.

Değerli milletvekilleri, şu dönemde de yakın coğrafyamızda yaşanan hadiseleri; Doğu Akdeniz'de İsrail'in, Yunanistan'ın, Fransa'nın, Hindistan'ın iş birliklerini, bunları konuşmamız gerekir. Eğer bu Meclis NATO'nun çalıştığı gün kapalıysa bu ülkede Meclis yok anlamına gelir.

Değerli milletvekilleri, yaşadığımız hadiseleri hepimiz biliyoruz. S-400 burnumuzdan getirildi, Çelik Kubbe'nin akıbeti meçhul. Savunma sanayisi alanında işler yapılıyor, temenni ederiz çok başarılı olsun ama biliyoruz ki ne füze yapma imkânımız var ne tankımızın ne helikopterimizin ne de uçagımızın motoru elimizde ama iş vitrine gelince ne yazık ki vitrin malzemesi olarak kullanılıyor. Evet, “drone” var ama bu son derece yetersiz. Onun için Türkiye'yi Avrupa Birliği almıyorlar “Başımıza bela olursunuz, zenginliğimizi paylaşmayız.” diye ama bizi ileri karakol olarak kullandıkları için işte NATO'nun içerisindeyiz. Şu Türkiye'de OHAL yaşadığımız, bütün İslam dünyasına kan kusturan bu katil çeteleriyle övünmenin, iftihar etmenin hiçbir mantıklı izahı yok, hele de Meclisin kapatılması hem millî iradeyi susturmaktır hem de hani çok önemli bir misafir geldiğinde evin yaramaz çocuklarını kenara kaldırırsın “Aman misafire ses, gürültü yapmasın.” diye, bugün Meclise yapılan muamele de bundan farksız değil. Onun için, “NATO'ya hayır!” NATO katiller sürüsüdür, NATO'nun ülkemize vereceği hiçbir fayda yoktur, bütün yaptıkları baştan sona her tarafta ortadadır.

Gelelim Suudi Arabistan’la yapılan anlaşmaya. Evet, biz, komşu ülkelerin tümüyle iyi ilişkiler içerisinde olunmasını isteriz, yabancı yatırım gelmesini isteriz, GES yatırımları gelmesini isteriz ama belli kimselere imtiyaz tanınmasına karşıyız, muğlak ifadelerle iş yapılmasına karşıyız. Şu anda görüşmekte olduğumuz yasada o kadar çok belirsizlikler var ki buna bir insan nasıl “evet” der, imza atar anlamak mümkün değil. Komisyon tutanakları ortada. Halkın temsilcileri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri anlaşma içeriğine dair bilgi soruyor “Kim bu şirket? diyor, beyefendiler cevap veriyor, ne diyorlar: “Bizim bunu açıklama zorunluluğumuz yok.” Devletin içerisinde kümelenmiş bir bürokratik oligarşik yapı ne yazık ki hâlen hüküm sürüyor. Anlaşma içerisinde o kadar çok durumlar var ki hani Mevlâna’nın tekkesi gibi “Gel, ne olursan ol.” diyen bir vaziyette. Ülkemize âdeta dilenci muamelesi yapan, “Para gelsin de ne sebeple gelirse gelsin, biz âdeta iflas etmiş bir tüccarız, önümüze getirdiğiniz bütün belgeleri imzalarız, yeter ki para gelsin.” anlayışıyla yapılmış bir anlaşma. Eğer siz bu yabancı şirkete tanıdığınız imtiyazları yerlilere tanısanız çok daha fazlası yapılabilir. Şimdi, öyle anlaşmalar var ki yer tahsisi devlete ait, kamulaştırma varsa devlete ait, sonrasında belge alınacaksa ruhsat, muvafakat devlete ait; mera alanı vasfının giderilmesi, ormandan izin alınması, hepsi üzerimize kalmış. Sonrasında, bu süreçte, kamu zararı ne kadar, getirisi götürüsü nedir anlaşılmıyor ve ne yazık ki Dışişleri Bakanlığı gibi çok önemli bir kurumun alet olduğu yüz kızartıcı bir suç da ortada çünkü burada açıklanan rakamlar gerçeği yansıtmıyor. Kamuoyuna yansıtılanlarla sonraki dönemdeki fiyatı bugünmüş gibi göstererek yanıltıcı bir bilgi veriliyor; bu da gerçeğe üzüntü verici.

Yasanın içerisinde öyle anormal durumlar var ki alım garantisi var, fiyat garantisi var, sonrasında kamu zararı gizli vergi muafiyeti var; bütün sorunlar, yükümlülükler, her şey ülkemize ait, karşının hiçbir sorumluluğu yok. Sonra da havuç uzatırcasına diyorlar ki: “Otuz yıl sonra bunların hepsi bizim olacak.” Ya, sizin aklınız başınızda mı? Otuz yıl sonra bunların hepsi hurda olacak, enkaz olacak. Ne özelliği kalacak? Ve sizin tam otuz yıl boyunca “Bir ürünü kaç alacağız?” diye bugünden imza atmanız, hepsini kabul etmeniz anlamsız. Yani evet, yabancı sermaye gelsin ama biliyoruz ki ülkemizdeki şu otoriter rejim elimizdeki yerli insanları bile yatırımdan kaçırıyor, elimizdeki yabancılar kaçıyor. Siz hukuki düzenleme yaparsınız, ülke müreffeh, ortam huzurlu olur, zaten kendiliğinden gelir. Gidip de “Aman gel...” Yalvarırcasına birilerini çağırma mecburiyet kalmaz.

Değerli milletvekilleri, tabii, anlaşma baştan sona problemlili, baştan sona bütün maddelerinde çok ciddi çekinceler var ama zannediyorlar ki “Suudi Arabistan” deyince... Evet, Suudi Arabistan’la iş birliği yapılmasını isteriz; İran’la da Irak’la da bütün komşularımızla iyi ilişki içerisinde olalım ama bu ülkeyi bu kadar zillile düşürmenin de bir âlemi yok.

Anlaşmada karşı şirket özel şirket, adı saklı ve madde konmuş, eğer zarar ederse zararını tazmin edeceğiz ileride bir durum olursa. Sonrasında şirket başkasına yüzde 35’i hariç tamamını devredebilir. Pekâlâ belki de içeriden birilerinin -perde arkasında duruyor- “Şimdilik senin, sonra biz anlaşma imzalandıktan sonra alırız.” diyebileceği bir durum var. Onun için de hele de uluslararası sözleşmelerde Meclisin teamülü var, hepimiz her şeye “evet” diyoruz çünkü bu, ülke bütünlüğüyle, devlet politikasıyla ilgili bir durumdur diye ama burada da lütfen bu iyi niyetimizi istismar etmeyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Burada soru sorulan bütün müphem durumların hepsini ortaya koyun. Kârımız, zararımız nedir, kamuya maliyeti nedir görelim ve siz yabancıya tanışınız bu hakları yerli bir insana tanısaydınız neler olurdu onu görelim.

İletim bedeli... Bugün enerji piyasalarının en büyük sorunu, problemi iletim bedeli. Bugün, yakın dönemde başa bela oldu alandaki yatırımcı için. İletim bedelinden de beyefendiler muaf. Niye? Çünkü biz âdeta iflas etmiş durumdayız zannediyorlar, onun için de “Para gelsin, her ne olursa olsun.” gibi bir anlayış içerisinde bu yasa getirilmiş.

Onun için -sözümü toparlıyorum- diyorum ki: NATO'nun Ankara'da olduğu gün bu Meclis sesini yükseltmelidir. Bu katiller çetesine karşı bu Meclisi kapatmak bu ülkenin millî iradesine vurulmuş büyük bir darbedir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Hele de Meclisin bilgisi olmadan memurlara yazı gönderilmesi de ayrıca bir sorundur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Doktor Hanım, gelebilirsiniz, ben konuşmamı bitirdim.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez konuşacaktır.

Buyurun.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Suudi Arabistan'la yapılan bu anlaşma çok açık bir kapitülasyondur ve bu kapitülasyon anlaşmasının onaylanması için Meclise getirilmesi, kapalı kapılar ardında kotarılmış bu projenin Meclis onayına sunulması ayrı bir skandaldır; bunu kabul etmiyoruz.

Bu anlaşma neler içeriyor? Bakın, Sivas ve Karaman'da güneş enerjisi santralleri kurulacakmış; bin artı bin megavatlık bir projeymiş, ilerleyen dönemde 5 bin megavata ulaşacak güneş ve rüzgâr enerjisi projeleri de geliştirilecekmiş Suudlar tarafından. Alım garantisi var, ya al ya öde, mecbur alacaksın, otuz sene, fiyatlar belli, euro üzerinden belirlenmiş fiyatlar var; mecbur alacaksınız başka şansınız yok ve euro bazında ödeyeceksiniz. Ya, Allah aşkına, bu proje nerede, Avrupa'da mı? Türkiye'de. Niye euro bazında pazarlık yapıyorsunuz? Niye euro bazında otuz yıllık sözleşme yapıyorsunuz? İhtiyacınız mı var buna? Otuz yıl sürecek bir anlaşma. Proje için çalışacak olan şirkete "Yatırım teşvik belgesi bile almana gerek yok." diyoruz. Kurumlar vergisi teşviki veriliyor; yanı sıra, getirilecek olan ekipmanların, makinelerin, yedek parçaların, sarf malzemelerinin ithalat, ihracat ve yeniden ihracatıyla ilgili her türlü imkân ve imtiyazı veriyoruz kendilerine. ÖTV yok, KDV yok; ithalata dair birçok vergi, harç, fon tamamen muaf "Gel, ne istersen yap." diyoruz adamlara. Yine, yurt içinden alacak olurlarsa -ki düşük bir ihtimal- bunun için de KDV muafiyeti veriyoruz. On yıl boyunca devam edecek bu alım imtiyazı.

Gelelim arazilere. "Gel, ne olursun yine gel, arazi veriyoruz sana." diyoruz Araplara. "İmar ve izin sorumluluğu, hiç sen uğraşma, biz sana verimiz." diyoruz şirkete; her türlü imar, izin vesaire bizim tarafımızdan verilecek yani EÜAŞ yapacak bütün bunları. Devlet arazileri zaten harcıâlem, rahatlıkla veriyoruz; özel mülkiyetteki arazileri de yine biz kamulaştıracğıız Araplar için. Mera vasfında değişiklik gerekiyorsa onu da biz yapacağız. Hayvancılık batsın, önemli değil, Araplara mera vasfını değiştirip verebiliriz. Orman izinleri... Doymadınız ormanları talan etmeye, doymadınız yabancı şirketleri zengin ederken bu coğrafyayı tahrip etmeye. Orman arazilerini de veriyoruz, "Yeter ki sen beğen, yer beğen." diyoruz Araplara. Suudlar bu arada "Ben Türk işçi istemiyorum, Arabistan'dan işçi getireceğim." derse hoş geldin, sefa geldin diyoruz; sanki Türkiye'de çalışacak mühendis yok, sanki Türk işçisi yok; istediği kadar Arap işçi veya dünyanın herhangi bir yerinden işçi getirecekler, her türlü izinler ve yetkiler tarafımızdan verilecek, "Ne istiyorsan veriyoruz." diyorlar.

Peki, anlaşmazlık çıkarsa ne olacak? Olur da bir niza çıktı aramızda, Araplarla anlaşamadık, ne yapacağız? Arap diyor ki: "Ben senin mahkemeni tanımam, ben senin cumhuriyet mahkemelerini, Türk mahkemelerini tanımam." "Kimi tanırsın?" "Ya şeriat mahkemelerini tanıyım veyahut da Londra'daki mahkemeleri tanıyım." Ya, Allah aşkına, bugün konuştuk; bıkmadınız mı, doymadınız mı Londra'daki

tahkim mahkemelerine boyun bükme? Bu ülkedeki hastanelerin, otoyolların, köprülerin kredilerini getiren kredi kuruluşlarına, tahkim mahkemelerine yetki veriyorsunuz ve yarın şartlar tartışmalı hâle gelince dosyayı kapacak Araplar, doğru Londra'nın yolunu tutacaklar, orada görüşülecek. Ya, ne işiniz var sizin orada? Sen bu ülkenin adalet mekanizmasına güvenmiyor musun? “Adalet mülkün temelidir.” demiyor musunuz? Niye götürüp Araplara Londra mahkemesini tahkim mahkemesi olarak veriyorsunuz?

Açıkçası, değerli arkadaşlar, bu bir yatırım teşviki falan değil. Bunun arkasında ne olduğunu zaman bize gösterecek. Bir süre sonra hem kamuoyu, aziz Türk milleti hem de bu Parlamento öğrenecek. Acaba bunun arkasında bizim bugün öngörmediğimiz ve bilmediğimiz swap anlaşmaları mı var yoksa başka para akışları mı olacak? Bizim bugün bilemediğimiz, kapalı kapılar ardında yapılmış anlaşmalar veya sözleşmeler mi var? Peki, bir süre sonra, bu şirketin belli bir kısmını başkaları alırsa ne olur; bu imtiyazdan başkaları istifade ederse ne olur? Açık değil.

Açıkçası, 2 milyar dolarlık bahse konu anlaşma için Türkiye'nin Araplara kapitülasyon vermesini ve bu kapitülasyonlar için Gazi Meclisi aracı kılmasını kabul etmiyoruz. Bu, doğru bir yaklaşım değil. Bakın, daha önceden Rosatom'un Akkuyu'da yaptığı projeye de itiraz etmiştik, ona benzer bir çalışma bu. Mısırlılar Rosatom'la anlaştılar, dediler ki: “Bana kredini getir, Mısır'a nükleer enerji santralini kur. Bu santral benim olur. Ben, bu santralden istediğim kadar enerji üretir, kendi halkıma istediğim fiyattan satarım, sana da kredini belli ölçüde yıllara sâri öderim.” Biz ne yaptık? “Gel, kur kardeşim, istediğin fiyattan biz sana teminat veriyoruz ve istediğin kadar burayı çalıştır.” Ya Allah aşkına, bu ülke müstemleke bir ülke hâline mi geldi? Peki, niye bu kadar büyük imtiyazı, desteği ve kapitülasyonları bizim yerli sanayicimize, yerli iş adamlarımıza vermiyorsunuz? Bu sorunun cevabını bekliyorum ben. Yani yıllardır iktidardasınız, bu ülkede bu yatırımı yapabilecek kapasitede bir yerli yatırımcı yok mu? Bu kapasitede bizim iş adamımız yok mu? Niye bizim yerli üreticimize bunu vermiyorsunuz da götürüp Araplara veriyorsunuz? Sonra da “İstedini al, arazi veriyorum, istediğin şekilde sana imkânlar tanıyorum, ormanları veriyorum, tarım arazilerini veriyorum, bunun için kamulaştırmayı da ben yapacağım, her türlü vergi indirimlerini veriyorum; getir işçilerini çalıştır, kafan kızarsa da götür Londra mahkemelerine bizi şikâyet et.” diyorsunuz. Ne var Allah aşkına bunun arkasında? Bu çok açık bir kapitülasyondur. Tarihe not düşmek için söylüyorum, Gazi Meclisi bu kapitülasyon anlayışına teslim etmenizi onaylamıyoruz ve bu sözleşmeyi reddediyoruz.

Bakın, bundan yaklaşık iki yıl önce bu çatı altında, bu kürsüde yine BYD'yle ilgili çok ciddi tartışmalar yaşandı. O zaman arka kapıda yapılan müzakereleri konuşmayacağım burada ama burada ön tarafta yapılan konuşmalardan örnekler vereceğim, hem iktidar partisinin hem de iktidarın diğer ortağının yaptığı konuşmalardan örnekler vereceğim. “Endişe etmeyin, merak etmeyin, fabrika çok kısa süre içerisinde tamamlanacak. Efendim, teknoloji transferi olacak, artık dünyaya ihtiyacımız yok. Şu kadar yatırım yapılacak, bu kadar istihdam sağlanacak.” Rakam da verdiniz, “5 bin kişilik istihdam sağlanacak.” dediniz; yeter ki bu yasayı getirin ve geçirdiniz ondan sonra bu yasayı. Kapalı kapılar ardında kim bilir ne anlaşmalar yaptınız? Meğer bu arada Çinliler zaten bu fabrikanın Türkiye'de kurulmayacağını biliyorlarmış, hazırlıklarını yapmışlar, Macaristan'la bütün çalışmalarını yapmışlar, demişler ki: “Biraz bekleyin, biz şu Türkiye'yi bir dolandırılım, onlar alışkın zaten. Onlar S-400 füzelerine 2,5 milyar dolar para verdiler, şimdi S-400 füzeleri soba borusuna döndü, kullanamıyorlar. Ruslara verdikleri yetmedi, Amerika'ya da gittiler; 1,5 milyar dolar para verdiler, 6 tane F-35 uçağı, onu da alamıyorlar; bunlar alışkın, dolayısıyla biz Türkleri kandırırız, bunun için yasa da gerekli, Parlamento zaten şu anda sarayın bir tasdik makamı hâline geldi, dolayısıyla Parlamentodan da geçirirler.” Ve nihayet geçirildi. Ve zaman içerisinde 54 bine yakın araç satıldı, 2 milyar dolarlık bir satış gerçekleştirdiler ve Çinlilere tanıdığımız bir başka kapitülasyon veya imtiyazla tam 40 milyar liralık vergi kaybımız oldu

bizim. Çinliler parayı ceplerine aldılar, gittiler, yatırımlarını Macaristan’da yaptılar. Kim Allah aşkına bunun sorumlusu? Ve biz bütün bunları İngiliz yayın kuruluşu Reuters’tan öğreniyoruz, lütfedip gelip bize bir açıklama bile yapmıyorsunuz. Biz burada, bu kürsüde, “Bu yatırımlar olmayacak, bu fabrika Macaristan’a gidiyor.” derken çıktınız özel televizyonlarda, kendi alanlarınızdaki televizyonlarda “Hayır, bunlar doğru değil. Biz takip ediyoruz, yatırımlar hızla ilerliyor, iş bitmek üzere, yakında üretim olacak...” Bunu sizin bakanlarınız söyledi. Sıkılmadınız mı, bıkmadınız mı, usanmadınız bu milleti kandırmaya? Tabiatıyla yeni bir BYD faciası veya krizi yaşamak istemiyoruz. Bu ülke bağımsız bir ülkedir; elbette bu ülkede yatırım yapılmasını biz destekleriz, onaylarız her türlü yatırımı ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitireceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - ...hakkaniyetli, Türkiye’ye istihdam üretecek, “know-how” sağlayacak, ihracat yapacak, katma değer üretecek, bu ülkeye bir değer katacak projeler olsun, gelsinler, yatırınsınlar ama siz sadece ve sadece “Elin kara parası gelsin.” diye buradan imtiyazlar veriyorsunuz. Araplara da inanılmaz kapitülasyon tarzında imtiyazlar verip şimdilik arkasını bilemediğimiz alanlar açıyorsunuz. O bakımdan, net olarak söylüyorum, tarihe not düşmek için söylüyorum; yıllar sonra biz burada oluruz veya olmayız ama bizden sonra gelecek olanlar bu kapitülasyonları burada konuşacaklar. Tarihe not düşmek için söylüyorum: İYİ Parti olarak bunun karşısındayız ve bir kez daha bu yasa teklifinin geçmemesi konusunda iktidar yetkililerini uyarıyoruz ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyoruz.

Çok teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Zuhâl Karakoç.

Buyurunuz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ZUHAL KARAKOÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükûmeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükûmetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, aziz Türk milletini ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum ve sizlerin huzurunda, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu ebedî Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları başta olmak üzere dünyanın farklı coğrafyalarında şehit düşmüş kahraman Türk askerimizin aziz hatıralarına saygılarımı, fedakârlık timsali gazilerimize hürmetlerimi sunuyorum.

Bugün müzakere ettiğimiz bu anlaşma metninin sıradan bir uluslararası anlaşma, alelade bir yatırım düzenlemesi, teknik detaylarla örülmüş bir enerji ve finansman protokolü olmadığını hepimizin idrak etmesi gerekir. Bu anlaşma; küresel enerji düzeninin ve uluslararası siyasi sistemin şiddetli depremlerle aylardır sarsıldığı, tedarik zincirlerinin kırılganlaştığı, başta Hürmüz Boğazı olmak üzere lojistik koridorların akıbetinin puslandığı, Körfez’den Doğu Akdeniz’e, Karadeniz’den Kızıldeniz’e kadar bütün geçiş hatlarının bombalar, diplomatik masalar ve siyasi gerilimlerle jeopolitik baskı altına alındığı bir dönemde Türkiye’nin geleceğe dönük hamlelerinden biridir.

“Enerji” dediğimizde artık akıllara yalnızca elektrik üretimi ve hane tüketimi gelmemelidir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli’nin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın yolbaşçılığında Türk ve Türkiye Yüzyılı’nı adım adım inşa ettiğimiz bugünlerde enerji, egemenliğin, bağımsızlığın, millî güvenliğin ve iktisadi kalkınmanın en temel başlıklarından biridir. Bilinmelidir ki bugün dünyada kim enerji

kaynaklarına erişiyor, kim enerji yollarını yönetiyor, kim alternatif güzergâhlar kurabiliyor, kim üretim kabiliyetini yerli ve yenilenebilir kaynaklarla tahkim edebiliyorsa yarının dünyasında sözü de o söyleyecektir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin işaret ettiği üzere, enerji, milletlerin gücünü belirleyen stratejik omurgadır. Hürmüz Boğazı'nda yaşanan ve ABD-İran arasında imzalanan mutabakatla geride bıraktığımızı umduğumuz her gerilim, petrol rafinerilerinden LNG terminallerine, boru hatlarından depolama tesislerine kadar bütün dünyanın söz konusu enerji arz ve talebi olduğunda nasıl ince ve nasıl kırılgan bir ip üzerinde yürüdüğünü göstermektedir. Bir boğazdaki kriz, bir limandaki tehdit, bir hattaki kesinti milyonlarca hanenin ışığını, dünyanın öbür ucundaki fabrikaların çarkını, haberleşme ağlarını, devletlerin güvenlik kabiliyetlerini ve bağımsız siyasi kararlar alma kudretlerini doğrudan etkileyen küresel bir hassasiyet teşkil edebilmektedir. İşte, tam da bu nedenle Türkiye'nin enerji politikası günü kurtarmak üzerine kurulacak hesaplara, günümüzün teknolojisinden uzak kalmış imkânlara, dar perspektiften dünyaya bakan ideolojik ezberlere teslim edilemez. Küresel dünyadaki gerilimli gelişmeler dikkate alındığında Türkiye, geleceğe hazırlanan, teknolojik imkân ve gelişmelere yönelen, kendi enerji potansiyel ve rezervlerini üreten ve dönüştüren, kriz anlarında pek çok millete güvenli liman olabilecek enerji güzergâhlarını kuran bir ülke olmak mecburiyetindedir. Bu mecburiyet, aynı zamanda Türk milletinin tarihini ve edilgenlik kabul etmeyen, "Türk önde, Türk ileri." düsturuyla istikamet kazanan binlerce yıllık yürüyüşünün bir gereğidir. Milliyetçi ülkücü hareketin bir milletvekili ve son nefesine dek dimdik bir duruşla yaşayacak Türk milliyetçisi olarak Türk kimliğine, aziz milletimize ve yüce devletimize olan sevgi ve sadakatimizin yalnızca geçmişin şanlı hatıralarını anarak değil geleceğin büyük Türkiye'sini akılla, alın teriyle, teknolojiyle, üretimle ve enerji bağımsızlığıyla inşa etmemiz gerektiğinin bilincindeyiz.

3 Şubat 2026 tarihinde Riyad'da imzalanan bu uluslararası anlaşmayla ülkemizde toplam 5 bin megavat kurulu güce ulaşacak güneş ve rüzgâr enerjisi projelerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. İlk safhada Sivas ve Karaman Taşeli hattında biner megavatlık 2 büyük güneş enerjisi santralinin hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Anadolu'nun güneşini millî ekonomiye katan, doğal ışık kaynağımızı üretime kazandıran bu hamle, cennet vatanımızın imkânlarını Türk milletinin refahına bağlama kararlılığıdır. Anlaşmanın en dikkat çekici yönlerinden biri söz konusu projelerin dış finansman yoluyla gerçekleştirilecek olmasıdır. Bu tablo Türkiye'nin -tüm yönlerden saran savaş, istikrarsızlık ve kriz bulutlarının- ülkemizi hedef alan kara propaganda ve ekonomik saldırıların ortasında dahi yatırım yapılabilir bir ülke olduğunun simgesidir. Türkiye'ye güvenen sermayenin devletimizin istikrarına, hukukuna, altyapısına ve gelecek vizyonuna olan inancına ayna tutmaktadır. Bu güven ikliminin oluşmasında Milliyetçi Hareket Partisi olarak bileşenlerinden biri olduğumuz Cumhurbaşkanlığı'nın ortaya koyduğu siyasi istikamet ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Alparslan Bayraktar'ın üstün gayretleri ve rehberliğiyle yol kazanan Bakanlığımızın çalışkan, sonuç odaklı, sahayı çok iyi tanıyan yaklaşımı belirleyici olmuştur. Bakanlığımız Karadeniz gazından derin deniz sondaj filomuza, yenilenebilir enerji yol haritasından nükleer enerji çalışmalarına, maden politikalarından uluslararası enerji diplomasisine kadar geniş bir alanda Türkiye'nin enerjide tam bağımsızlık hedefine hizmet eden bir çalışma disiplini ortaya koymaktadır. Bugün Çağrı Bey ve Yıldırım gibi sondaj gemilerimizin mavi sulara "Türk" adını taşıması, Sakarya gaz sahasındaki üretim iradesi, Somali'den Karadeniz'e uzanan arama faaliyetleri Türkiye'nin enerji sahasında 2035 vizyonu doğrultusunda kararlılıkla ilerlediğini göstermektedir. Bu anlaşma çerçevesinde santraller için tahsis edilen alanların mülkiyetinin EÜAŞ'ta kalacak olması, üretilecek elektriğin otuz yıl süreyle EÜAŞ tarafından satın alınması ve otuz yıllık sürenin sonunda tesislerin bedelsiz devralınabilecek olmasıyla 2053 net sıfır emisyon hedefi ve On İkinci Kalkınma Planı hedeflerinin temel alınması bu anlaşma kapsamında kamu menfaatinin had safhada gözetildiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, projelerin yenilenebilir enerji kapasitesini artırması, arz güvenliğini güçlendirmesi ve dışa bağımlılığı azaltma hedefine katkı sunması bakımından stratejik değeri açıktır.

Değerli milletvekilleri, küresel enerji piyasalarının ateş çemberinden geçtiği, Hürmüz'den Kızıldeniz'e uzanan hatlarda her gün yeni bir riskin belirdiği, fiyat dalgalanmalarının bütün ülkeleri sınıdığı zor zamanlarda uygulanan dengeli, dirayetli ve millet odaklı politikalarla vatandaşımıza ağır bir enerji sıkıntısı yaşatılmamıştır. Enerjide bağımsızlık Türkiye'nin Kızılirma'sıdır; bu Kızılirma'ya yürürken Karadeniz'de gaz, Gabar'da, petrol Akkuyu'da nükleer, Anadolu'da güneş, Ege'de ve Marmara'da rüzgâr, mavi vatanda sondaj, doğu sınırimızda Turan Koridoru olarak aynı büyük hedefe hizmet etmektedir. Bu hedef, güçlü, müreffeh ve her alanda tam bağımsız Türkiye'dir. Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığını azaltacak, yenilenebilir enerji kapasitesini büyütecek, arz güvenliğini kuvvetlendirecek, uluslararası iş birliklerini millî menfaat temelinde çeşitlendirecek her doğru adımın yanındayız; bugünkü kanun teklifini de bu anlayışla değerlendiriyoruz.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Sayın Alparslan Bayraktar başta olmak üzere bu sürece emek veren tüm milletvekili meslektaşlarım ve kıymetli bürokratlarımıza teşekkür ediyor, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükûmeti arasında imzalanan yenilenebilir enerji santrali projelerine ilişkin hükûmetlerarası anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasını desteklediğimizi ifade ediyorum.

Bu anlaşmanın yüce Türk milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Sayın Semra Çağlar Gökalp.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükûmeti arasında yenilenebilir enerji santrali projelerine ilişkin hükûmetler arası anlaşmanın onaylanmasını öngörmektedir. İlk bakışta bu teklif, yenilenebilir enerjiye geçiş, enerji dönüşümü ve iklim kriziyle mücadele gibi olumlu kavramlarla sunulmaktadır ancak anlaşmanın ayrıntılarına bakıldığında karşımıza çıkan tablo yalnızca bir enerji dönüşümü değil kamu kaynaklarının uzun vadeli olarak belirli şirketlere tahsis edildiği, risklerin kamulaştırıldığı, kazançların ise özelleştirildiği bir modeldir.

Anlaşma kapsamında, Sivas ve Taşeli bölgelerinde toplam 2 bin megavat elektrik gücünde güneş enerjisi santralleri kurulması, daha sonra ise 3 bin megavat elektrik ilave kapasitesinin devreye alınması planlanmaktadır. Elbette enerji üretiminin artırılması önemlidir ancak burada asıl tartışılması gereken konu yalnızca ne kadar enerji üretileceği değildir; bu enerjinin kim tarafından üretileceği, kimin yararına kullanılacağı, hangi toplumsal ve ekolojik maliyetler üzerinden üretileceği de en az kapasite kadar önemlidir çünkü önümüze getirilen modelde üretilen elektriğin otuz yıl boyunca Elektrik Üretim AŞ tarafından satın alınması garanti altına alınmaktadır yani kamu otuz yıllık bir yükümlülük altına sokulurken piyasa riskleri şirketlerden alınarak toplumun sırtına yüklenmektedir. Bununla da sınırlı değildir; euro bazlı tarifeler, al ya da öde mekanizmaları, iletim maliyetlerinin kamu tarafından üstlenilmesi ve yatırımcı lehine tanımlanan ekonomik denge güvenceleri bu projeyi sıradan bir yatırım anlaşmasının ötesine taşımaktadır. Burada kamunun üstlendiği risk ile şirketlere sağlanan güvence arasında ciddi bir dengesizlik bulunmaktadır. Zararın kamulaştırıldığı, kârın ise özelleştirildiği bir modelle karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, enerji politikaları yalnızca üretim kapasitesi ve arz güvenliği meselesi değildir. Enerji aynı zamanda bir demokrasi meselesidir, enerji aynı zamanda bir ekoloji meselesidir, enerji aynı zamanda bir toplumsal adalet meselesidir. Hangi kaynakların nasıl kullanılacağına, hangi alanların enerji yatırımlarına açılacağına ve bu süreçlerin nasıl yürütüleceğine ilişkin kararlar

milyonlarca insanın yaşamını doğrudan etkilemektedir. Ne yazık ki bugün önümüze getirilen anlaşma “yenilenebilir enerji” başlığı taşımasına rağmen ekolojik ve toplumsal adalet perspektifinden oldukça uzaktır çünkü bu projenin yenilenebilir enerji yatırımı olması onu kendiliğinden demokratik, adil veya ekolojik hâle getirmemektedir. Türkiye’nin birçok bölgesinde bu büyük ölçekli enerji projelerinin ormanları, meraları, su kaynaklarını, kırsal yaşam alanlarını nasıl tahrip ettiğini hep birlikte görüyoruz. Yerel halkın rızası alınmadan, katılım mekanizmaları işletilmeden, itirazlar dikkate alınmadan hayata geçirilen projeler enerji dönüşümünü kamusal bir dönüşüm olmaktan çıkarıp sermaye lehine dönüştürmektedir. Bugün “yeşil dönüşüm” adı altında yürütülen birçok politika aslında doğayı yeni bir yatırım alanı olarak tanımlamakta, müşterek yaşam alanlarını uzun süreli ticari sözleşmelerin konusu hâline getirmektedir. Böylece ekolojik kriz çözülmek yerine yeni bir sermaye birikim modelinin aracı hâline getirilmektedir.

Sayın Başkan, bu söylediklerimiz teorik tartışmalar değildir; bu, ülkenin dört bir yanında yaşanan somut gerçeklerdir. İktidar, uzun süredir, başta seçim bölgem Bitlis olmak üzere ülkenin birçok bölgesini enerji sermayesinin kullanımına açmaktadır. Girilmedik orman bırakılmamıştır, oyulmadık dağ bırakılmamıştır, kirletilmedik dere ve su kaynağı bırakılmamıştır. Bugün bunun en güncel örneğini Ahlat’ın Ovakışla yani Kürtçe adıyla Pirkus beldesinde yaşamaktayız. Pirkus’ta 1.080 dönümlük mera alanı ECOWIND 1 Enerji Şirketinin GES projesi için tahsis edilmiştir. Oysa bu mera, köylünün geçim kaynağıdır, hayvancılığın sürdürüldüğü ortak yaşam alanıdır, insanların kuşaklar boyunca kullandığı müşterek bir alandır. Köylüler yaklaşık on gündür bu talana karşı nöbet tutmaktadır. Van İdare Mahkemesi bölgede 26 Haziran tarihinde keşif yapılmasına karar vermiş olmasına rağmen keşif sonucu beklenmeden iş makineleri bölgeye sokulmuş, çalışmalar başlatılmıştır. Haklarını savunan yurttaşlara karşı jandarma şirket faaliyetlerinin önünde koruma duvarı oluşturmuştur. Buradan soruyoruz: Mahkemenin keşif kararını beklemeden bu acele nedendir? Köylünün itirazından bu kadar korkulan sebebi merak ediyoruz. Mera alanını savunan yurttaş neden suçlu muamelesi görmektedir? Neden şirketlerin talepleri bu kadar hızlı yerine getirilirken halkın talepleri yıllarca bekletilmektedir? Pirkus’ta jandarma korumasında köylünün geçim kaynağı olan merası şirkete sunulmuştur; tıpkı Kiler’e Çanakyayla’nın sunulması gibi, tıpkı Amerikan menşeli IGNIS firmasına Varto ile Karlıova arasındaki bölgenin sunulması gibi. Değişen yalnızca şirketlerin adıdır, değişmeyen ise sermaye lehine işleyen bu anlayıştır.

Allah aşkına, buradan gerçekten tekrar ifade etmek istiyoruz: Sizler ne zaman huzur vereceksiniz bu halka? Millî güvenlik gerekçesiyle yaptığınız talan yerini, kalkınma masalına bırakmıştır ama sonuç değişmemiştir; doğa kaybetmiş, halk kaybetmiş, tarih kaybetmiştir.

Değerli milletvekilleri, burada tartışmamız gereken soru şudur esasında: Enerji bir piyasa faaliyeti midir yoksa temel bir toplumsal hak mıdır? Biz DEM PARTİ olarak enerjiyi bir ticaret konusu değil kamusal bir hak olarak görüyoruz. Enerjiye erişim toplumun bütün kesimleri için güvence altına alınması gereken temel bir haktır. Bu nedenle, enerji dönüşümü yalnızca enerji kaynaklarının değişimi üzerinden değil mülkiyet ilişkileri, karar alma süreçleri, demokratik katılım ve toplumsal denetim bakımından da ele alınmalıdır. Eğer bu dönüşüm doğayı korumak yerine yeni bir sermaye alanı yaratıyorsa, yerel toplulukları karar süreçlerinden dışlıyorsa, kamuyu uzun vadeli yükümlülükler altına sokarken şirketlere sınırsız güvenceler sağlıyorsa orada adil bir dönüşümden söz etmek mümkün değildir. Üstelik, iktidar bu tür anlaşmaları Mecliste de gerekli demokratik süreçlerden geçirmemektedir. Enerji, çevre, tarım ve bütçe boyutları bulunan böylesi bir anlaşmanın öncelikle ilgili ihtisas komisyonlarında ayrıntılı biçimde ele alınması gerekirken doğrudan Dışişleri Komisyonu gündemine getirilmesi Meclisin denetim işlevini zayıflatmaktadır; biz bu yaklaşımı doğru bulmuyoruz. Uluslararası anlaşma olması içerdiği alanlara ilişkin uzman komisyonların devre dışı bırakılmasını haklı göstermez.

Sayın Başkan, biz cumhuriyetin demokratik dönüşümünden söz ederken tam da bu anlayış değişikliğini kastediyoruz. Yüzyıldır cumhuriyet neden demokrasiyle buluşamadı? Çünkü halkın söz hakkı çoğu zaman sermayenin çıkarlarının gerisinde bırakıldı, çünkü merkezi karar alma anlayışı yerelin iradesini tanımadı, çünkü yurttaşın itirazı dinlenmek yerine bastırılmaya çalışıldı. Demokratik cumhuriyet dediğimiz şey köyünü, merasını, yaşam alanını savunan yurttaşın karşısına jandarmanın dikilmemesidir. Demokratik cumhuriyet dediğimiz şey, Mecliste görüşülen her işin sermayenin ihtiyaçlarına göre değil demokratik teamüllere ve halkın yararına göre ele alınmasıdır. Demokratik cumhuriyet dediğimiz şey doğanın, rantın değil yaşamın bir parçası olduğunun görülmesidir. Cumhuriyetin demokratik dönüşümü yalnızca enerji kaynaklarını dönüştürmek değil aynı zamanda adalet anlayışını, mülkiyet ilişkilerini, karar alma süreçlerini ve toplumsal katılım biçimlerini de dönüştürmeyi gerektirir. Cumhuriyetin demokratik dönüşümü İbrahim Anlaşmaları ve IMEC gibi egemenlerin ve tekelleşmiş sermayenin bölgeyi insansızlaştıran ticaret ve savaş koridorlarına karşı Orta Doğu'da halkların ortak kader ve yaşam birliği çerçevesindeki stratejik ve tarihsel ittifakını cumhuriyetin 2'nci yüzyılında hayata geçirmektir.

Bizler söz konusu anlaşmaya şerh düşüyoruz. Enerji politikalarının şirketlerin kâr garantilerine göre değil halkın ihtiyaçlarına göre şekillendiği; doğanın, sermayenin kullanımına sunulan bir kaynak değil yaşamın kendisi olarak görüldüğü, kararların kapalı kapılar ardında değil halkın katılımıyla alındığı demokratik ve ekolojik bir enerji politikasını savunuyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Namık Tan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAMIK TAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu an önümüzde kamuoyuna masum bir iş birliği anlaşması olarak sunulan fakat ülkemiz için kısa ve uzun vadede hayırlı sonuçlar içermeyen bir anlaşma duruyor. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Dışişleri Komisyonuna havale edildiği günden itibaren bu anlaşmayı ayrıntılı bir şekilde inceledik. Biz isterdik ki bu anlaşma Dışişleri Komisyonuna gelmeden önce tali komisyon sıfatıyla Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülsün ve konusunda uzman milletvekillerinin görüşlerinden faydalanılsın fakat maalesef birçok kez olduğu gibi, konu tali komisyonda görüşülmeden alelacele önümüze sürüldü. Bunun üzerine kendi aramızda bir araya gelerek enerji konusunda uzman milletvekili arkadaşlarımızın da desteği ve katkısıyla anlaşmanın ne gibi sakıncalar içerdiğini tespit ettik. Nitekim anlaşmanın Suudi Arabistan menşeli yatırımcıların Sivas'ta ve Karaman'da birer güneş enerjisi santrali kurmasını teminen ilk bakışta Türkiye'ye yabancı yatırım getiren sıradan bir iş birliği girişimi gibi takdim edildiğini gördük. Detaylı incelememizde gerek Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti gerek ülkemizin yerli güneş enerjisi yatırımcıları açısından yanıtlanması gereken birçok soru işareti karşımıza çıktı. Anlaşmada yabancı yatırımcıya sağlanması öngörülen tavizlerin fazlalığı mezkûr anlaşmanın yabancı sermayeye alan açarken yerli sermayenin önünü kestiğini açık seçik ortaya sermektedir. İktidarınız döneminde aldığınız kararlarla bugün güneş enerjisi yatırımcıları yüzde 25 gelir vergisi, yüzde 20 katma değer vergisi öderken aynı zamanda sistem kullanım bedeli ve yıllık işletim ücreti de ödemek zorunda bırakılmıştır. Bu düzenleme sebebiyle Hükümetiniz güneş enerjisi kârının neredeyse yüzde 70'inden feragat etmek durumunda kalmaktadır. Yenilenebilir enerji gibi hem çevreyi koruyan hem de ülkemizin enerjide dışa bağımlılığını azaltacak ve kalkınmamıza büyük katkı sağlayacak bir alanda yerli üreticileri teşvik etmek yerine neden var olan üreticileri caydırmak istiyorsunuz? Geçtiğimiz on yılda hükümetleriniz, yerli üreticinin ürettiği güneş enerjisini depolaması

ve serbest piyasa koşullarında satmasının önüne geçecek her türlü kararı sırasıyla uygulamaya geçirdi. Aslında yerli üreticiye verdiğiniz zararı konuşmak için on dakika değil bir saat bile yetmez. En son kendi evinde veya tesisinde kullanım fazlası enerji üretenlerden bile ücret almaya başladığınızı biliyoruz. Kısacası siz kendi yerli üreticiye “Güneş sektöründen çekil veya kazancının aslan payını bize bırak.” diyorsunuz. Ben şahsen dünyada sizinkinden başka hiçbir hükûmetin kendi üretici ve yatırımcılarına bu kadar gaddarca muamele ettiğini duymadım. Dilinize yıllardır pelesenk ettiğiniz “yerli ve millî” söyleminizle bu eylemlerinizi nasıl bağdaştırıyorsunuz, bunu anlamak mümkün değildir.

Bir ülkenin kendi üreticisini sorumlu kıldığı yükümlülüklerden başka bir ülkenin üretici ve yatırımcılarını muaf tutmasına “kapitülasyon” adı verilir değerli arkadaşlar. Sizin karşımıza getirdiğiniz bu anlaşma da yerli üretici ve yatırımcımız aleyhine yabancı bir ülkeye verilen kapitülasyondur. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) İster Suudi Arabistan’dan ister başka ülkelerden gelsin, ülkemizde güneş enerjisi yatırımlarının yapılmasına bizler karşı değiliz. Bu hususu bir kez daha altını çizmek üzere tekrarlıyorum: İster Suudi Arabistan’dan ister başka ülkelerden gelsin, ülkemizde güneş enerjisi yatırımlarının yapılmasına karşı değiliz lakin yerli üreticilerimiz için hangi vergiler ve yükümlülükler öngörülüyorsa yabancı yatırımcılar da aynı şartlarda Türkiye’de faaliyet göstermelidir. Nitekim dışarıdan gelen yatırımcılar ile bizim yerli yatırımcılarımız arasında dengeli bir rekabet ortamı sağlanabilseydi biz bu anlaşmayı büyük bir memnuniyetle kabul ederdik, oysa durum bundan çok uzak.

Bu anlaşmada öngörülen tesisler tam kapasiteyle inşa edildiği takdirde bunların toplam kapasitesi Türkiye’nin toplam kapasitesinin yüzde 10’unu aşkın bir dilimine tekabül edecektir. Üstelik bu tesislerde üretilen elektrik için alım garantisi de veriyoruz. Ayrıca, kurulacak santraller için gerekli malzemelerin Türkiye’den tedarikine dair herhangi bir bağlayıcı hüküm de yer almıyor. Anlaşmayı incelediğimizde görüyoruz ki yabancı yatırımcı tek bir Türk vatandaşı bile çalıştırmadan faaliyetlerini sürdürebilir. Sizler tesisin kurulacağı arazileri istimlak ederken dilerim bölge halkına istihdam sözü vermemişsinizdir çünkü tesisin sahipleri için böyle bir yükümlülük bulunmuyor.

Velhastl bu anlaşmada Türkiye’nin kazancının ne olduğunu bir türlü tespit edemedik. Yerli üretici kazanmıyor çünkü karşılarına onların ödediği vergileri ödemek zorunda olmayan bir rakip çıkıyor. Üstelik devlet yerli üreticilere alım garantisi vermezken bu yabancı yatırımcıya alım garantisi sunuyor. Devlet kazanmıyor çünkü yabancı yatırımcılar yerli yatırımcının ödediği vergileri devlete ödemekle yükümlü değil. Milyonlarca dolar değerinde elektrik üretecekler ve devlet vergi almayacak. Üstelik devletin alacağı elektrik de yerli üreticinin sağlayacağı elektrikten daha ucuz veya avantajlı değil. Devlet uzun vadede de kazanmıyor. Otuz yıla kadar faaliyet göstermesi gereken bu santral bu sürenin sonunda sözüm ona devlete kalıyor. Aslında siz teknolojinin bu kadar hızlı geliştiği bir çağda otuz yıl öncesinin koşullarıyla üretim yapacak devri geçmiş, miadı dolmuş bir sistemi devralıyorsunuz. Yerel halk kazanmıyor çünkü biraz önce değindiğim üzere, yabancı yatırımcının yerel halkı istihdam etme yükümlülüğü bulunmadığı gibi vatandaşımız için değerli olabilecek mera alanları yabancı yatırımcılara tahsis ediliyor. Tüm bunları bir arada değerlendirdiğimiz zaman size sormadan edemiyoruz: Biz, ülkemize, devletimize ve halkımıza açıkça fayda sağlamayan bu anlaşmayı imzalamak zorunda mıyız? Kaldı ki biz, Türkiye olarak toplam yenilenebilir enerji kapasitesi bağlamında, sizin yerli üreticiye yönelik biraz önce değindiğim tüm engellemelerinize rağmen dünyada 11’inci sıraya kadar yükselmişiz. Bugün bizim Suudi Arabistan’da güneş santralleri kurmamız ve ülkemize buradan gelir akıtmamız gerekirken bu suretle bizim kadar kapasiteye ve belki teknik olanaklara sahip olmayan Suudi yatırımcılar Türkiye’de santral kurmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bizler yoğun bir çalışma sonrasında bu sonuçlara ulaştık ve enerji konusunda uzman milletvekillerimizin de katıldığı Komisyon toplantısında endişelerimizi iktidar kanadıyla

paylaştık fakat maalesef, kamu yararını gözetmeyen, yalnızca yukarıdan gelmiş olan anlaşmayı süratle Komisyondan geçirme talimatını yerine getirmeyi önceleyen bir tavırla karşılaştık. Bu kadar kapsamlı bir anlaşmaya muhalefet şerhi hazırlamamız için dahi bize sadece yirmi dört saat süre tanındı.

Tüm bu yaşananlardan sonra sormak istiyoruz: Arkadaşlar, acelenizin sebebi nedir? Onlarca anlaşma Dışişleri Komisyonunda beklerken, birçok anlaşma önceki dönemlerde kadük olmuşken bu anlaşmayı neden bu kadar hızlı yürürlüğe sokmak istiyorsunuz? En azından Türkiye adına kimsenin kazanmadığı, yalnızca yabancı yatırımcıyı ihya eden bu anlaşmayı neden bize dayatıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

NAMIK TAN (Devamla) - Unutmayın, bu anlaşmayı kabul ettiğiniz takdirde yerli güneş enerjisi üreticilerimize bir darbe de siz vurmuş olacaksınız. Dolayısıyla bunu, bu anlaşmaya “evet” oyu kullanacak arkadaşların insafına ve vicdanına bırakıyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Selami Altınok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, aziz milletimiz; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Son konuşmacı olmanın dezavantajını da yaşayarak sizlere bu uluslararası anlaşmalar hakkında birkaç kelam etmek istiyorum.

Benim asıl değinmek istediğim konu Brezilya ile Türkiye hükümetleri arasında imzalanan anlaşmayı anlatmak ama aynı zamanda niye bunu anlatacağım? Ben Brezilya Dostluk Grubu Başkanayım, bunu anlatırken de değerli milletvekili arkadaşlarımızın enerjisiyle alakalı Suudi Arabistan’la imzalanan anlaşma noktasında söylediklerine birkaç kelamla cevap vermek istiyorum.

Türkiye, son yıllarda ivme kazanan Latin Amerika ve Karayipler Açılım Politikası kapsamında bölge ülkeleriyle ilişkilerini hızla geliştirmektedir. Güney Amerika’daki ilk stratejik ortağımız ve en büyük ticaret ortağımız olan Brezilya’yla ilişkilerimiz esasında yeni değildir. Osmanlı Devleti zamanında, 1858 yılında imzalanan Dostluk, İkamet, Ticaret ve Seyrisefain Anlaşması’yla ilişkilerimiz başlamıştır. Cumhuriyet döneminde de yine 1927 yılında iki ülke arasında Dostluk Anlaşması imzalanmıştır. 1995 yılında o zamanki Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel’in Brezilya ziyareti, sonra da yine -ikisini de rahmetle anıyorum- rahmetli Dışişleri Bakanımız İsmail Cem’in ziyaretiyle bu ilişkiler gelişmiştir. 2010 yılında Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde Brezilya’ya yapmış olduğu resmî ziyaretle de ilişkilerimiz yeni bir dönüm noktasına ulaşmıştır, bu ziyarette iki ülke arasında Stratejik Ortaklık Eylem Planı imzalanmıştır.

2010’lu yıllarda ülkemizin Latin Amerika ve Karayipler Bölgesi’ne yönelik artan diplomatik açılımları ve geliştirilen temaslar neticesinde Brezilya’yla ilişkilerimiz büyük bir ivme kazanmıştır. Bu bağlamda Brezilya’yla ticaret, eğitim, kültür, turizm alanlarında iş birliğini öngören çeşitli anlaşmalar imzalanmıştır. Yine, Brezilya’yla G20 platformunda özellikle birlikte çalışıyoruz. Dünya olaylarına ortak bakışımız, özellikle Orta Doğu ve Gazze noktasındaki ortak fikirlerimiz çok önemlidir.

Yine, Güney Amerika’daki ilk stratejik ortağımız Brezilya’dır. Nitekim 22 Kasım 2025 tarihinde de yine Johannesburg’da düzenlenen G20 Liderler Zirvesi’nde Sayın Cumhurbaşkanımız Brezilya Cumhurbaşkanı Lula’yla yeni bir görüşme yapmıştır ve iş birliği düzeyimizi daha iyi noktalara, daha üst noktalara çekme noktasında da gayretlerimiz vardır. Yine 2025 yılı içerisinde Brezilya Dostluk Grubu üyeleri ülkemizi ziyaret etmişlerdir ve biz Parlamentomuzda bunları ağırlamış durumdayız.

Değerli arkadaşlar, şu anda Brezilya'yla -2025 yılında- ticaret hacmimiz 5,64 milyar dolardır, bunu da 10 milyar dolara çıkarmak için özel gayretlerimiz vardır. Bu kapsamda, karşılıklı yatırımların artırılması, teknoloji transferi ve o teknolojilerin geliştirilmesi gibi hususlarda özel sektörümüzü yönlendirmemiz ve teşvik etmemiz çok önemlidir. Bunun için de yine 25 Mart 2022 tarihinde iki ülke arasında savunma sanayi iş birliği anlaşması imzalanmıştır ve Brezilya'da bunun onay süreci tamamlanmıştır. Bugün de biz onay sürecini tamamlayarak iki ülke arasındaki savunma sanayi iş birliği anlaşmasının yürürlüğe girmesini sağlayacağız.

Brezilya yıllık 25 milyar dolar savunma harcamasıyla Güney Amerika'da bu alandaki en fazla harcamayı yapan ülkedir. Biz de burada sadece mühimmat ve silah alışverişi yapmaktan ziyade ortak projeleri geliştirerek bu noktada daha iyi seviyelere, noktalara ülkelerimizi getirmeyi ve bu alanda iş birliğini yapmayı amaçlamaktayız. Bu bağlamda, Rio de Janeiro şehrinde düzenlenen Savunma ve Güvenlik Fuarı LAAD 2025'de TUSAŞ Brezilyalı Embraer firmasıyla bir mutabakat zaptı imzalamıştır, ortak uçak üretim platformu oluşturulmuştur. Yine, LAAD 2025 Fuarı marjında ayrıca Kale Jet Motorları ile Brezilyalı SIATT şirketi arasında 3,4 milyon dolar değerinde 11 adet KTJ-3200 turbojet motorlarının satışı konusunda mutabakata varılmıştır. Bu satışla birlikte anılan motor ilk defa yurt dışına ihraç edilecektir. Yine, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız heyeti, TUSAŞ ve Embraer'in iş birliği için 8-11 Haziran 2026 tarihlerinde Sao Paulo şehrinde bir ziyaret gerçekleştirmişlerdir. TUSAŞ'ın AKSUNGUR ve ANKA serisi İHA'larının Brezilya'nın ihtiyaçları göz önünde bulundurularak Embraer'le birlikte üretilmesi noktasında da görüş birliğine varılmıştır.

Yine, ROKETSAN ve Baykar Brezilyalı şirketlerle savunma sanayisi ürünlerinin satışı noktasında görüşmeler yapmaktadırlar. Bu noktada çok önemli karşılıklı ziyaretler söz konusu olmuştur. Anılan bu anlaşmayla savunma sanayisi iş birliği faaliyetlerinin hukuki bir temelde yürütülmesi, savunma sanayisi alanındaki ihtiyaçların ortak üretimi, savunma sanayisi ürünlerinin üretimi noktasında teknoloji transferi, ihtiyaç duyulan savunma sanayisi ürünlerinin karşılıklı tedariki, müşterek üretilen savunma sanayisi ürünlerinin üçüncü ülkelere satışı ve Türk savunma sanayisi firmaları tarafından üretilen savunma sistemlerine pazar imkânı sağlanması amaçlanmaktadır. Anlaşma savunma sanayisi alanında teknik bir iş birliği sağlamasının yanında askerî diplomasi araçlarının kullanımına da imkân tanıyacak, birçok alanda iki ülkenin ortak hareket etme kabiliyetini arttıracaktır. Tüm bu hususlar dikkate alındığında, Brezilya'yla Savunma Sanayii İş Birliği Anlaşması'nın ülkemizdeki onay sürecinin artık tamamlanmasının Brezilya'yla askerî ve savunma sanayisi alanında ikili ilişkilerimizin geliştirilmesi ve savunma sanayisi sektörümüzün yeni pazarlara açılması bakımından büyük önem arz etmektedir.

Diğer yandan, değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devleti ile Suudi Arabistan Krallığı arasında imzalanan enerji anlaşmasına arkadaşlarımızın niye karşı olduğunu anlamakta zorlanıyorum. Biraz önce çok değerli dostum Namık Tan Bey konuştu, dikkatle de dinledim. Bu enerji anlaşmasıyla yabancı sermayeye alım garantisi verildiğini söyledi, doğrudur ama biz yerli firmalara da yerli GES üreticilere de alım garantisi veriyoruz, fiyat garantisi veriyoruz. Onu yerli veya yabancıya vermediğiniz takdirde bunun üretilmesi mümkün değildir.

Yine, yabancı sermayeden bu kadar korkunun anlamsız olduğunu düşünüyorum. Şurada aklıma şu geliyor, gelsin de istemiyorum ama yani bu Norveç'ten, İsveç'ten, ne bileyim, Kanada'dan gelseydi herhâlde çok fazla itiraz etmeyecektiniz. Suudi Arabistan'dan gelince arkadaşlarımızın, Müslüman ülkeler, İslam ülkeleri olunca sanki böyle tüyleri diken diken oluyor. Arkadaşlar hangi coğrafyada yaşıyoruz? Sevgili Emir, hangi coğrafyada yaşıyoruz? Nereden gelirse gelsin... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Siz inanıyor musunuz?

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, böyle bir şey yok ki ya! Yok böyle bir şey ya!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Yahu arkadaşlar, biz sizin kodlarınızı biliyoruz Sayın Kanko. Kodlarını biliyorum, Cumhuriyet Halk Partisinin kodlarını bilmez miyiz?

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - İşte, öngörüyle konuşuyorsunuz!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Birçok arkadaşımız benim oturup kalktığım arkadaşımız, zaman zaman tartıştığımız arkadaşlarımız. Değil mi Mansur Bey? Ama iş Suudi Arabistan olunca, İslam ülkeleri olunca vallahi nasıl anlaşma yaparsanız yapın mutlaka karşı çıkıyorsunuz, mutlaka karşı çıkıyorsunuz. Yani sermayenin Avrupalısı, Asyalısı, Afrikalısı falan olmaz, İslamisi, Gayriislamisi olmaz; sermaye sermayedir.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Gelsin, yeter ki gelsin!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Ülkemizin menfaatleri ne ise, ülkemizin enerji ihtiyaçlarının karşılanması noktasında bir yatırım imkânı sağlıyorsa önemlidir, nereden geldiğine bakmam. Bu, ülkemizin menfaatine midir, değil midir? Menfaatine olduğu için imzaladık, bugün de inşallah onaylayacağız. Sizlerden istirham ediyorum, sermayenin menşei noktasında bir değerlendirme yaparak görüşlerimizi oluşturmayalım lütfen.

Yani, başka bir arkadaşımız da -Necmettin Bey- yine bu NATO toplantısıyla alakalı konuştu.

Buradasın Necmettin Bey, değil mi? Evet.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Genel Kurula hitap ederseniz daha iyi olur. Yakışmıyor size!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Yani NATO toplantısının Türkiye’de olmasından rahatsız olan Necmettin Bey’i gördüm. Türkiye’nin gelmiş olduğu noktayı, uluslararası saygınlığını, 30’un üzerinde ülkenin devlet başkanlarının Türkiye’ye gelmiş olmasının Türkiye’nin hem önemini, gelmiş olduğu uluslararası boyuttaki, diplomatik boyuttaki seviyeyi ve tanınırlığını... Dünyanın bir hafta boyunca, on beş gün boyunca Türkiye gündemiyle konuşacağına itiraz etmeyi vallahi anlamakta zorlanıyorum. Yani bunu, hele hele böyle eğitimci olan, akademisyen olan bir arkadaşımızın dile getirmesini de hayretle ve hicapla karşılıyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz bu memleketin insanlarıyız. Tabii ki farklı düşüncelerimiz var. Şimdi, Sayın Sezai Bey orada duruyor, benim üniversitede hocamdı. Tabii ki farklı bakıyoruz hayata.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sataşmadan söz isteyin. Duymadık, sataşma var.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Sataşma yok, “Üniversiteden hocam.” dedim, ne dedim?

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Olsun, sataştın bir kere(!)

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Yahu, bunun sataşmayla ne alakası var! Arkadaşlar, her şeyi sataşma olarak değerlendirmeyin.

Sayın Emir, Sayın Tan, değerli dostum, bunu sizin gibi düşünmek veya sizin, bizim gibi düşünmeniz noktasında bir değerlendirme yapıyorum.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Biz farklı bir şey söylemiyoruz zaten ya!

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Tabii ki farklı düşüneceğiz, tabii ki farklı algılayacağız ama biraz da hayatın gerçekleriyle yüzleşeceğiz. Yani böyle ütöpik bir dünyada hiç bizden başka kimse yokmuş, bizim dünyamızdan başka insan yaşamıyormuş, 8 milyar insan dünyanın farklı yerlerinde yapıyormuş gibi...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Herkes bizi kısıkanıyor zaten(!)

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Yani uzaydan birileri gelip yapmayacak.

Şimdi yine, “İşçi çalıştırma garantisi verilmedi.” deniyor. Yahu, insaf kardeşim!

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - He vallahi, insaf ya(!)

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Yani Karaman’da yapılacak GES enerjisi için herhâlde Kanada’dan, ne bileyim, Moğolistan’dan çalıştıracak adam getirecek hâlimiz yok. Onun için değerli dostlar yani farklı düşüneceğiz, farklı değerlendireceğiz, saygı duyuyorum, sizin gibi düşünmüyoruz.

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - “Ne kadar farklı düşünürsek de biz geçireceğiz.” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Sizin düşüncenizin hilafında bir düşüncemiz var. Anlaşmaya kabul oyu vereceğiz.

Hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Murat Bey’e sadece selam söyledim, o da sataşma anladı.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Sataştınız, olur mu! Selam öyle mi olur?

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Ona da yakıştıramadım.

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Gitmeyin, gitmeyin.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Hepinize saygı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Durun bakalım, ne diyeceğime bakın canım.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Altınok, isim verdiniz ya o yüzden sataştınız yani.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sevgilerimi belirttim.

BAŞKAN - Selam da verseniz sataştınız.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Hayır, Sezai Bey’e de mi sataştım şimdi? “Hocam” diyeceğim, başka şans yok.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım, sadece isim vermekle ilgili değil, 69’a göre bizim asla ima dahi etmediğimiz bir şeyi söylemişiz gibi konuştu.

BAŞKAN - Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir’in, Erzurum Milletvekili Selami Altınok’un 274 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, ben Sayın Altınok’u anlıyorum. Burada onlarca eleştiri yaptık. Bakın, dedik ki: Bu imtiyazdan yani bu kapitülasyondan yani Suudi Arabistan’a verilen bu ayrıcalıktan Türk mühendisi yararlanıyor mu? Yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yararlanıyor.

MURAT EMİR (Devamla) - Türk işçisi? Yok.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Yararlanıyor.

MURAT EMİR (Devamla) - Yerli yatırımcı? Yok.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Yararlanıyor.

MURAT EMİR (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti? Yok.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Yararlanıyor.

MURAT EMİR (Devamla) - Alım garantisi verdiniz, çatır çatır alacaksınız, pahalı alacaksınız. Türkiye'nin kaynaklarını Suudi Arabistan'a peşkeş çekiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Yok öyle bir şey.

MURAT EMİR (Devamla) - Saatlerdir bunu anlatıyoruz, buna cevap veremiyor. Buna cevap veremeyince dönüyor: "Arabistan'dan geldi diye canınız sıkıldı. İslam'la sizin sorunuz var." Ne münasebet! Bunu şiddetle reddederiz! (CHP sıralarından alkışlar)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - "İslam'la" demedim. Buna bir cevap vermem lazım.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Katar bitti, Tank Palet bitti, Arabistan başladı!

MURAT EMİR (Devamla) - Sayın Tan 2 kere üstünü çizme çizme "İster Suudi Arabistan'dan ister başka bir yerden, nereden gelirse gelsin, böylesine kapitülasyonlara karşıyız; yatırıma, güneş enerjisine karşı değil." dedi, bakın tutanaklara. Konuyu çarpıtın, tersinden alın, bize saldırın.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yıllarca "Tank Palet" dediniz Murat Bey.

MURAT EMİR (Devamla) - Ya, arkadaşlar, bu psikozdan kurtulun. Bakın, memleketin gerçek sorunlarını konuşalım. Siz bu ülkenin kaynaklarını peşkeş çekiyorsunuz. Kime çekerseniz de biz onun karşısında oluruz; Norveç'ten de gelirse karşındayız, Suudi Arabistan'dan da. Bunun İslam'la, inançla hiçbir ilgisi olmadığı gibi Türkiye'deki insanları "inanın" "az inanan" veya "Daha muhafazakâr değil." diye ayırtırmak Türkiye'ye yapılacak en büyük haksızlıktır. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Var, var; bilinçaltınızda var, rahat bir şekilde var.

MURAT EMİR (Devamla) - Türkiye 86 milyonla bütün kaynaklarına, toprağına, güneşine, güneş enerjisine sahip çıkmalıdır. Türkiye bütün kaynaklarını her bir vatandaşının menfaati için kullanmalıdır.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yüzde 35 yenilenebilir enerjiye böyle ulaşılır Murat Bey! Yüzde 35!

MURAT EMİR (Devamla) - Bunun için tek kelime söyleyemiyorsunuz, konuşacak lafınız yok, geliyorsunuz, burada çarpıyorsunuz; bu da size hiç yakışmadı Sayın Altınok. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Emir.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Vallahi, siz çarpıyorsunuz. Katar gitti, şimdi sırada Arabistan var. Ne oldu Tank Palet?

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - İsmim zikredildi efendim.

BAŞKAN - Evet, isim söyledi, sataştı.

Buyurun.

2.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un 274 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Bakanımıza açıklaması için teşekkür ediyorum. Kendisine yakışan olgunlukta konuşsa da "İslam karşıtı" filan gibi ifadeleri en azından üzerime almadığımı ifade edeyim ama şunu söyleyeyim...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sana söylemedi canım.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Burada değerlerimize hakaret edildiğinde ne yazık ki AK PARTİ Grubu üzülmüyor, “Bize laf atma fırsatı doğdu.” diye sanki seviniyor.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - “İslam” demedim, “NATO” dedim ben.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Burada Sayın Bakan cevap verdi ama bizim endişelerimiz giderilmedi. Burada Meclisin kapatıldığından bahsettik, NATO’yla ilgili endişelerimizden bahsettik. Yani anlamak mümkün değil, NATO’nun neyini savunuyorsunuz?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Her gün sen kapatmaya çalışıyorsun ya!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bosna’daki katliama seyirci kalmasını mı? Afganistan’da işlediği rezillikleri mi? Gazze’deki soykırıma destek olmasını mı? Siyonizmin oyuncağı olmasını mı? Biz bunun savunulmasını bekledik, ne yazık ki “ümmetin lideri” diye çıkılan yolda NATO’nun memuru olmak seçildi. Bu ülkeye bu yakışmıyor.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Çok ayıp, çok ayıp!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Temelli...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Hocam olmadığınızı ifade edin Hocam!

BAŞKAN - Sayın Temelli, istiyorsanız siz de kürsüye gelin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yok, o kadar değil Başkan.

BAŞKAN - Tamam, peki.

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

55.- Muş Milletvekili Sezai Temelli’nin, Erzurum Milletvekili Selami Altınok’un 274 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Hocası olduğumu söyledi, ben bir şeyi düzelteyim sadece: Biz asla derslerimizde “Sermaye nereden gelirse gelsin, yeter ki gelsin.” diye bir şey öğretmedik. Bunu düzeltmek istedim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Usta, Sayın Emir tekrar söz istedi, isterseniz bitsin, sonra en son siz cevap verin.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Yok, teşekkür ediyorum, ben bitirdim.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

Sayın Usta...

56.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta’nın, Ankara Milletvekili Murat Emir ile Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan’ın sataşma nedeniyle yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Selami Bey “İslam karşıtlığı” demedi, “İslam ülkeleri denilince neden böyle bir karşıtlık ortaya çıkıyor?” diye onu söyledi. Karıştırmamak lazım, “İslam karşıtlığı” demedi.

İkincisi de, yine aynı şekilde “Türkiye’de bu NATO’nun toplantılarının yapılmasına neden bu kadar tepki gösteriyorsunuz?” dedi. Buradan size veya İslam’a karşıyla ilgili hiçbir şey de söylenmedi ama akşamın yorgunluğuna veriyorum; cümleler, kelimeler tam anlaşılmamış olabilir.

Biz GES’le de Brezilya’yla yaptığımız sözleşmelerimizle de bu ülkenin menfaatleri dışında başka bir menfaate asla izin vermeyiz. GES’ten yararlanacak olan bizim insanımız, burada üretilen elektriği bizim insanımız kullanacak. Piyasa şartlarındaki fiyatların üzerinde olması asla mümkün değil. Bizim enerji piyasamızı düzenleyen bir kurulumuz da var. Bunların hepsi ülkenin çıkarları ve kurumların denetimiyle yürütülecek işlerdir.

Hayırlı olsun diyorum, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Emir, söz hakkı kullanmıyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) - Yok, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tamam, sistemdesiniz de o yüzden soruyorum.

Teşekkürler.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti Arasında Yenilenebilir Enerji Santrali Projelerine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3662) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 274) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2’nci madde üzerinde söz isteyen yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3’üncü madde üzerinde söz isteyen yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim.

Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum. Bu açıklama bugün yapılacak diğer açık oylama için de geçerli olacaktır.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - 79 tane pusula var, bu 79 kişinin isimlerinin tek tek okunmasını talep ediyoruz.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - İsimler tek tek okunsun.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, pusula kontrolü yapacağız.

İsmail Erdem? Yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - İsmail Bey buradaydı Başkanım, bir dakika, çağıralım.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Çağırarak olmaz, burada olması lazım.

BAŞKAN - Yusuf Ziya Aldatmaz? Yok.

Mevlüt Çavuşoğlu? Yok.

Sayın Atay Uslu? Yok.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Buradalardı efendim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sahte pusula verilmesin diye Meclis Başkanına bu konuda defalarca uyarıda bulundum.

BAŞKAN - Arkadaşlar... Arkadaşlar...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ben Grup Başkan Vekili olarak pusulaların okunmasını talep ediyorum, lütfen.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bakın, iki dakika içerisinde milletvekili buradan ayrılamaz; buradan ayrılamaz arkadaşlar. Şimdi, bir Grup Başkan Vekilinin böyle bir talebi varsa ben bunu yerine getirmek zorundayım.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ben talep ediyorum, 79 tane pusula, olur mu böyle şey ya! Biz gece yarısı burada boşuna mı vakit geçiriyoruz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Olabilir, ne olmuş yani.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Hayır, Başkanım, lütfen okumaya devam edin, istirham ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bayram Şenocak burada mı? Yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bayram Bey burada Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Osman Zabun? Yok.

Sayın Ali Kıratlı? Yok

Sayın Serkan Bayram? Yok.

Sayın Mehmet Uğur Gökçöz? Yok.

Sayın Fehmi Alpay Özalan? Yok.

Sayın Mustafa Demir? Yok.

Sayın Murat Cahid Cıngı? Yok

Sayın Mehmet Emin Şimşek? Yok.

Sayın Mahmut Rıdvan Nazırlı? Yok.

Sayın Ali İnci? Yok.

Sayın Erol Keleş? Yok.

Sayın Sadettin Hülagü? Yok.

Sayın Ümmügülşen Öztürk? Yok.

Sayın Mehmet Ali Cevheri? Yok.
Sayın Feyzi Berdibek? Yok.
Sayın Abdulkadir Akgül? Burada.
Sayın Fatih Dönmez? Yok.
Sayın Gökhan Diktaş? Yok.
Sayın Çiğdem Erdoğan? Yok.
Sayın Resul Kurt? Yok.
Sayın Şaban Çopuroğlu? Yok.
Sayın Kurtcan Çelebi? Yok.
Sayın Abdullah Ağralı? Yok.
Sayın Cahit Özkan? Yok.
Sayın Ayşe Keşir? Yok.
Sayın Derya Bakbak? Yok.
Sayın Mustafa Varank? Yok.
Sayın Vahit Kirişçi? Yok.
Sayın Bülent Tüfenkci? Yok.
Sayın Oğuzhan Kaya? Yok.
Sayın Seda Gören? Yok.
Sayın Büşra Paker? Yok.
Sayın Asuman Erdoğan? Burada.
Sayın Birol Aydın? Yok.
Sayın Şerafettin Kılıç? Yok.
Sayın Dursun Atas? Yok.
Sayın Ekrem Gökay Yüksel? Yok.
Sayın Derya Ayaydın? Yok.
Sayın Mustafa Demir? Yok.
Sayın Hilmi Durgun? Yok.
Sayın Muharrem Varlı? Yok.
Sayın İdris Nebi Hatipoğlu? Yok.
Sayın Murat Baybatur? Yok.
Sayın Hasan Turan? Burada.
Sayın Orhan Yegin? Burada.
Sayın Fahrettin Tuğrul? Yok.
Sayın Mehmet Ali Çelebi? Yok.
Sayın Abdurrahman Başkan? Yok.
Sayın İsmail Akgül? Yok.
Sayın Sermet Atay? Yok.

Sayın Ahmet Özyürek? Yok.

Sayın Halil Öztürk? Yok.

Sayın Hasan Ufuk Çakır? Yok.

Sayın Levent Uysal? Yok.

Sayın Lütfi Kaşıkçı? Yok.

Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.37

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 22.46****BAŞKAN: Başkan Vekili Pervin BULDAN****KÂTİP ÜYELER: Nurten YONTAR (Tekirdağ), Adil BİÇER (Kütahya)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 104'üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

274 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin açık oylamasında toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Oylama işlemi tekrarlıyorum.

Oylama için üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yeter sayısı yoktur.

Yapılan ikinci oylamada da toplantı yeter sayısı bulunamadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 23 Haziran 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.51